

Atos Jesus mejũũ do ramoo bok do paa panyyg n'aa hahỹỹh

P'op Hagä Do Sahee Jesus ky n'aa enooh do panyyg n'aa hahỹỹh

¹⁻² Teopiro, õm ti ÿ ma erih. Pooj jé ÿ erii wät doo gó, ÿ erii wät sahõnh hẽ Jesus mo haj'aa paah, tama metëek do paa na-ããj hẽ, hỹ pong jé Jesus bas'ëeg kãn P'op Hagä Do an'oo bã. Hỹ pong jé tabasëek do pooj jé, P'op Hagä Do Sahee kyy gó, tamejũũ do sa hã, tasëew hõm do sa hã, Jesus maher'ood hõm nyy d' rabad'oo da. Sahõnh hẽ ti ÿ erii wät, pooj jé ÿ erih do hã.*

³ Ti m' Jesus dajëp jawén paa bã kã m', Jesus kas'ee wät sa hã. Baad takas'ee wät sa hã. Baad tametëeh sa hã rah'yy kadaw'uuh hyb n'aa, edëb wät né hẽ rabahapãh hyb n'aa. Hajõõ nuu me takametëeh sa hã. 40 m' ta ãh takas'ee wät sa hã. Taher'oot mã sa hã ji P'op Hagä Do bag'ããs do ky n'aa, ji tah'yyb mahũũm do ky n'aa.

⁴ Ti m', ta see pé noo gó m', sa sii tabawëh noo gó m', hahỹỹ d' mã tamejũũ sa hã:

—Panang Jerusarënh bã bë ayyw dó. T'ĩĩ hënh da bë gada Ee ky n'aa enooh doo, ta Sahee, bë hã ÿ her'oot do paah.

⁵ Hahỹ né hẽ ti ÿ her'oot do paah: “Jowãw nu gahem'uun do nu gemuun wät naëng me. DooH ta

* **1:1-2** Rukas ti mo haj'aa hahỹ kerih doo. Jesus ky n'aa hanãm do tii, pooj jé terii wät doo.

ãh hajõõ bã, bã hã P'op Hagã Do banoo ta Sahee bã h'yyb tym gó, bã tah'yyb mahũũm hyb n'aa" —nãng mã Jesus ta mejũũ do sa hã.

⁶ Ti m' ta see pé noo gó, rakata padëek bã séd hã, tamehej'ũũ do reanh Jesus hã. Hahỹỹ d' mã sa kyyh:

—Hahỹỹ hã mabanoo ãã hã, Isaraéw buuj hã, ãã wahë n'aa, ãã tabahag'ããs hyb n'aa? —nãk mã sa kyyh ta hã.

⁷ Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—Dooch bã panyyg enãh do jawén tado bã, Ee ky dãng do heen n'aa ta hejój hã. Dooch ti hyb n'aa tado bã.

⁸ P'op Hagã Do Sahee bajëë suun bã bã h'yyb tym gó, tii bã da bã h'yyb tym hejoonh, këh ÿ n'aa bã baher'oot hyb n'aa. Këh ÿ n'aa bã her'ood da panang Jerusarënh bã, Judah hãj n'aa bã, Samarija hãj n'aa bã na-ããj da. Badãk hahỹ haw'ããts hë da bã baher'oot këh ÿ n'aa —nãng mã Jesus kyyh sa hã.

⁹ Ti m' ta ti taheer'oot do jawén paa bã kã m', P'op Hagã Do masãg kãn hỹ pong jé. Sa matym gó né hë tabasëek. Wë puh ejën wãt mã rawén nahapëë wãd kãn.

¹⁰ Rabahag'ããs bã Jesus hasëek doo, nanyw hë m' rakasee pawóp hë ajyy sa pa. Hewak mã sa saroor. ãã mã tii.

¹¹ Ti m' ããs raky hadoo sa hã:

—Hëd n'aa babã bã bab'ëeh, wë hã bã baheg'ããs, Garirej buuj? —nãk mãh. —Ti né hë Jesus bã mahang hawãt doo, hỹ pong jé hasëek doo, ti né hë da paa me hahyng. Bë hapãh do hadoo tabasëek, ti hadoo né da tabahyng p'aa hënh —nãk mã ããs sa kyyh sa hã.

Judas Ikarijot jawén buuj resoos do panyyg n'aa hahỹỹh

¹² Ti m', tii b' naa, waëë joom oriib banäng doo bä naa, rababaaj nä Jerusarēnh panang hēnh. Dawëë nado m' tii. Judah buuj sa hã Mosees ky n'aa jaw'yyk do tanoo do rabeheb'ooh do Saab hã, ti pénh mä tii.

¹³ Ti m' rakajaa bä m', rabajëë p'ëë mä ta gawakõ p'op gadäk doo gó, rabahej'eenh doo hēnh. Hahỹỹ d' paa m' kata j'eenh do sa häd: Peed, Jowāw, Tsi-jaag, Ān-Deréh, Pirip, Toméh, Batoroméw, Matew, Tsijaag Aw-Pew t'aah, Simaw Serot, Judas Tsijaag t'aah.

¹⁴ Sahõnh hē ta ti rakahet'aa, Jesus wakãän, Mar-ija (Jesus ỹyn), ỹyj wób sa sii, séd hã raky n'aa etsëë hyb n'aa.

¹⁵⁻¹⁶ Ti m', ta see pé noo gó Jesus hã h'yy ka'eeh do rakataa séd hã. (120 hyb n'aa hadoo mä ti kata pad'ëëk doo.) Ti m' Peed bas'ëëg gëët sa mahang, ti m' taky hadoo sa hã:

—Bë maa newë kēh ỹy, wakān haa —näng mäh.
—P'ooj ub ër wahë makū Dawi häd näng doo, P'op Hagä Do Sahee kyy gó taheer'oot Judas Ikarijot makū ky n'aa, P'op Hagä Do kyy kerih do paa gó. Dawi erih do paah, P'op Hagä Do kyy kerih doo gó, ti d' né paa Judas ky n'aa. Jesus maso dāk do metëë n'aa ti Judas Ikarijot.

¹⁷ Āã see paa né tii, ãã kanatëë paah.

¹⁸ (Jesus majĩ sa moo gó tan'oo dāk do sām n'aa me tamets'ëë hõm tób hood pan'aa. Ti m' ta jawén tabadëë hyng p'op naa ta nuu paa me. Sahõnh mä taganabäh hõm. Ta j'aa tyd mä gatsëk.

19 Ti m' sahõnh hẽ Jerusarẽnh buuj raky n'aa napäh bä m', ta häd ramaneëënh “ta majjyw hood” ta tób hood paah. Sa kyy me ramaneëënh Akaredãm) —näng mä Peed kyyh.

20 Ti m' taky hadoo ënh:

—P'op Hagä Do kyy kerih do paa hä, Saaw-Mo hä, takerii däk Judas Ikarijot ky n'aa. Hahỹỹ da takerii däk:

“Ta tób paah, dooh ta yt hagëë wät pé.”†

Saaw-Mo see hä takerii däk hahỹỹ da:

“Taw'ääts hẽ ta see ta jawén buuj”,‡ näng mä Peed kyyh, P'op Hagä Do kyyh ta her'oot do Saaw-Mo hä.

21-22 Ti m' Peed ky hadoo:

—Ti hyb n'aa, taw'ääts hẽ ër esoos hapäh do seeh, Jesus Jowãw nu gahem'uun do nu gemuun noo gó, Jesus hawät noo gó äã mahang, tabasëëk jawén paa bä hapäh doo. Ti né hẽ da äã ky hata. Äã sii her'oot do pan'aa, Jesus ganä wät do tadajëp jawén paa bä ky n'aa —näng mä Peed kyyh sa hä.

23 Ti m' rah'yy kajäk pawóp hẽ ajyy. Hahỹỹ d' paa m' sa häd: Joséh, Bar-Saba ramaneëënh doo (ta häd see ramaneëënh Jus-To). Ta see häd mä Matsijas.

24-25 Ti m' hahỹỹ da Jesus hä h'yy ka'eeh do raky n'aa etsëë:

—Jesus, baad mah'yyb hapäh äã sahõnh hẽ — näk mäh. —Mametä jaa ta ti masëëw däk do Judas jawén buuj, mamejüü do see tabadoo hyb n'aa ta

† 1:20 Saaw-Mo 69.25 ‡ 1:20 Saaw-Mo 109.8

jawén buuj. Dooh Judas makũũ mamejũũ do see tado wäd bã. Ahõm nesaa do tamoo wät do sãm tagadoo hēnh —näk mä sa kyyh Jesus hã.

²⁶ Ti m' pä taah hã raberii padëek sa häd. Ti m' ramekuuj bong pä taah, ti m' pä t'aah adëe hyng tũũ. Ti m' rabaheg'ããs. Matsijas häd mä ta hã. Ti hyb n'aa 12 rabado däg kãn p'aa hēnh Jesus mejũũ doo.

2

Jäm Pën-Tekos häd näng do noo gó P'op Hagä Do Sahee bahyng do panyyg n'aa hahỹỹh

¹ Ti m', jäm Pën-Tekos häd näng do noo gó m', séd hã m' sahõnh hē Jesus hã h'yy ka'eeh do rakata padëek sét tób yt hã.

² Ti m' nyyw hē, hỹ pong jé naa ky ganä däk bah'ood tak'ëp hana do ky hadoo mäh. Tób rayd t'oonh do haw'ãäts hē m' maa ena ta ti kyyh.

³ Ti m' rabahapäh, tēeg hõõ hadoo mä tabehũũm sa hã.

⁴ Ti m' sahõnh hē kat'aa do sa h'yyb tym gó P'op Hagä Do Sahee bajëng, tabanyy däk hyb n'aa. Baad mä sa h'yyb tamahũũm. Ti m' radu doo ta wób sa kyy me rer'oot doo. P'op Hagä Do Sahee anoo do hadoo sa hã, ti hadoo né m' rer'oot.

⁵ Ti noo gó m' ti abong mä Jerusarēnh panang bã Judah buuj, P'op Hagä Do hyb n'aa jew'yyk doo, badäk hahỹ haw'ãäts hē hãj n'aa bã naa han'aa doo.

⁶ Ti m' bah'ood hadoo do kyyh ramaa napäh bã m', séd hã m' rakata padëek. Ramaa napäh Jesus hã h'yy ka'eeh do ramer'oot mä sa kyy me.

Sahõnh hẽ häj n'aa s'ee hẽnh han'aa do sa kyy me m'ramer'oot. Ti hyb n'aa m'rameuuj bong.

⁷ Tak'öp rameuuj bong mäh. Ti m' raky hadoo:

—H'ëed hado hỹỹ éh? —näk mäh. —Sahõnh hẽ her'oot doo, Garirej häj n'aa buuj né ti hỹyh —näk mäh.

⁸ —H'ëed hyb n'aa ti rabahajaa sahõnh hẽ er kyyh rer'ood bä? Er maa napäh rer'oot do er kyyh —näk mä sa kyyh.

⁹ —Er mahang ti abong Par-Tos häj n'aa babuj n'aa, Medija häj n'aa bä naa, Mesopotâm babuj n'aa, Judah häj n'aa bä naa, Kapados häj n'aa babuuj, Põn-Tus häj n'aa babuuj, Asija häj n'aa babuuj,

¹⁰ Pirikija häj n'aa bä naa, Pam-Pirija häj n'aa bä naa, Esit häj n'aa bä naa, Ribija häj n'aa Sirené nedaa bä naa ta wób —näk mäh. —Ti abong na-ããj hẽ panang Roma häd näng doo bä naa ta wób.

¹¹ (Er mahang ti abong Judah buuj heh'äät ub doo. Ta wób Judah buuj nadoo do né paawä, Mosees ky n'aa jaw'yyk do raky daheeh Judah buuj rabahed'oo doo da.) Tsyt dëög hã, Keret häd näng doo bä naa ta wób. Arab häj n'aa babuuj ta wób. Er sahõnh hẽ er maa napäh er kyy me P'op Hagä Do tak'öp haj'ap do mo haj'aa rer'oot doo —näk mä sa kyyh.

¹² Ti m' sahõnh hẽ rah'yyb manepëe bong. Rameuuj bong mäh. Ti m' sa da hadoo do hã rabeaanh:

—H'ëed hado hahỹỹ éh? —näk mäh.

¹³ Dooh. Ti a'oom sa h'yyb —näk mä ta wób. Raky n'aa ej'ees mäh.

14 Ti m' Peed, 11 hedoo do Jesus mejũũ do wób, sa sii tabas'ëeg gëet. Ti m' kata pad'ëek do sa hã tabaher'oot. Tak'ëp mä ta kyyh. Ti m' taky hadoo:

—Judah buuj, wakân haa, Jerusarênh buuj na-ãäj hẽ, baad bẽ maa newẽ bẽ ỹ maher'oot doo — nãng mäh. —Ỹ her'oot bẽ hã hahỹ bẽ hapäh do ky n'aa —nãng mäh.

15 —Ha'oom doo, bẽ ed'oo hahỹ ajyy. Dooch raoom bä. Bãp paa nä. Dooch ji aoom bä nayyw hẽ bãp paah.

16 Hahỹ bẽ hapäh doo, P'op Hagä Do ky n'aa rod Jowéw häd nãng do her'oot do paah. Hahỹỹ da m' ta kyyh:

17 “Sahõnh hẽ tagawatsig pooj jé,
nãng mä P'op Hagä Doo,
ỹ anoo da Sahé ỹỹ sahõnh hẽ badäk hahỹ haw'ãäts
hẽ habong do sa hã.

Bẽ taah, bẽ toog na-ãäj hẽ raheer'oot da ta jawén
ganyyh do ky n'aa.

S'ëeh hadoo da pahëew sa hã.

Wahëh s'ëeh enäh da.

18 Wẽ ỹ moo bok do sa hã né da ỹ banoo da ti noo
gó Sahé ỹỹ.

Ỹ anoo ajyy sa hã, ỹỹj sa hã na-ãäj hẽ.

Ti hyb n'aa ta jawén ganyyh do pan'aa raheer'oot
da.

19 Wẽ hã ỹ pehuunh da tak'ëp had'op doo.

Tũũ ta heen n'aa ỹ metëeh da.

Majyyw, tëeg hõõh, atsyg na-ãäj hẽ ỹ metëeh da.

20 Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ahyng do pooj jé,

ti noo gó né hẽ, papỹỹj badagyb däk da.

Kamarab ty hahiin majyyw hado däk da.

Tak'ëp da tabanäm, hetsooh né hẽ da,
gabarëeh do bag hadoo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do
hahyng noo gó.

²¹ Sahõnh hẽ Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hã ky n'aa
etsëẽ doo,
wẽ ÿÿ da sa h'yyb tym edëp ÿ an'oo bã.”*

²² Ti m' Peed ky hadoo ênh:

—Isaraéw buuj, bë maa newë hahÿÿh —näng
mäh. —Jesus Nasaréh buuj pehuunh tak'ëp hadoo
doo. Tametëeh P'op Hagä Do hejój. P'op Hagä Do
né hẽ ti hanoo ta ti ta hã, baad P'op Hagä Do h'yyb
däng ta hã ji bahapäh hyb n'aa. Bë hapäh né hẽ tii.

²³ Ti né hẽ Jesus ran'oo däk do bë moo gó, p'ooj
ub P'op Hagä Do h'yyb däng do hadoo né hẽ. Ti né
hẽ Jesus bë daj'ëep doo, bë epëem däk doo. Ajyy
P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do ky nadah'eeh do
bë mejũũ repëem däk.

²⁴ Tii da bë badoo né paawä, Jesus ganä wät
dejëp do mahang P'op Hagä Do an'oo bã. Tadjëp
jawén paa bã, edëb wät P'op Hagä Do an'oo bã. Tii
d' tawén d'oo, dooh dajëb haja bã taj'aa ketsëẽ bã
Jesus hã.

²⁵ Hahÿÿ da ër wahë makũ Dawi her'ood däk do
paa Jesus ky n'aa:

“Matym ÿÿ gó Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ÿ hapäh
had'yyt hẽ,
pój ÿÿ jé tabahõm. Hup ÿÿ hënh tabawät do hyb
n'aa, dooh ÿ h'yyb eÿÿm bã.

²⁶⁻²⁷ Ti hyb n'aa ÿ h'yy gadajang,
ti hyb n'aa ÿ ma ejäm ÿ tsebé do hyb n'aa.

* **2:21** Jowéw 2.28-32

Dooh kamak ÿ n'aa meréd bã ÿ radakä jëng doo hënh.

Dooh man'oo bã a karom tsyt hë a wë moo wät do ta kamag n'aa karejã bã.

Ti hyb n'aa, dooh ÿ eÿÿm bã ÿ dajëb né paawä.

²⁸ Hã ÿ mametëeh ta tyw n'aa hÿ pong jé hahõm doo,

ji awäd had'yyt doo hënh.

Tak'ëp ÿ tsebé a matym gó man'oo bã”,† näng mä Dawi Jesus ky n'aa hã.

²⁹ Ti m' Peed baher'oot ënh sa hã:

—Wakän haa —näng mäh. —Wyt ta maab hë ti ÿ

her'oot do bë hã. Èr wahë makû Dawi, ta ti her'oot do paah, dajëp. Radakä jëng. Da hë ti anäng nã èr panang bã ta kamag n'aa paa hood.

³⁰ Noo ese ti Dawi makûh, P'op Hagä Do ky n'aa rod seeh. Dooh ta daaj hë ta ky n'aa taher'ood bã. Tahapäh né hë ky kaneh'ÿÿt doo me P'op Hagä Do ky n'aa enooh do paa ta hã. Ti awät, P'op Hagä Do ky n'aa enooh ta hã, Dawi panaa see èr wahë pan'aa tabahadoo hyb n'aa ta jawén buuj.

³¹ Ta jawén hawät do tahapäh do hyb n'aa Dawi makû wén her'ood däk, Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Do ky n'aa, Kristo dajëp do jawén paa bã ganä wät do ky n'aa. Dooh P'op Hagä Do H'yyb Däng Do radakä jëng doo hënh tayyw bã, tanooh. Dooh ta kamag n'aa karejã bã, tanooh.

³² Ta ti Jesus, ta ky n'aa bë hã ÿ her'oot doo, ti né hë P'op Hagä Do an'oo bã edëb wät p'aa hënh. Taganã wät jawén paa bã, ãã sahõnh hë ãã bahapäh, ta ky n'aa ãã wén maher'oot.

† 2:28 Saaw-Mo 16.8-11

³³ Hỹ pong jé tabasëek P'op Hagä Do an'oo bä. P'op Hagä Do hub hēnh tabasooH P'op Hagä Do an'oo bä, ta sii tabag'ãās hyb n'aa. Tii bä ta Yb an'oo dāk ta Sahee ta hã, ər hã taky n'aa enooh do paah. Ti né hē hỹ hỹ kã tanoo do ãã hã kã. Ti né hē ti bē maa newëe doo, babä bē hapäh doo.

³⁴ DooH Dawi makũ hỹ pong jé hasëek do tado bä. Ti hadoo né hē hahỹ hỹ da ta kyyh:

“Wahēh hỹ hã P'op Hagä Do ky hadoo:
‘Aso hup hỹ hēnh, si hỹ mabag'ãās hyb n'aa.

³⁵ Tii bä kã da a majĩ da hỹ nes'ëem,
õm da raky daheeh hỹ an'oo bä.’ ”‡

Tii da né Peed kyyh Dawi erih do paa hã P'op Hagä Do kyyh.

³⁶ Ti m' Peed ky hado kãn sa hã:

—Isaraéw buuj, wakãn haa, bē hỹ maher'oot baad ub, bē sahõnh hē baad bē bahapäh hyb n'aa ti hahỹh: Ta ti Jesus, bē epëem dāk doo, P'op Hagä Do an'oo dāk tak'ep hyb n'aa jawyk tabado dāk hyb n'aa, Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Do tabado dāk hyb n'aa na-ããj hē —näng mã Peed kyyh.

³⁷ Ti m' kat'aa do ramaa napäh bä m' Peed kyyh, tak'ep mã rah'yy ketón bong. Ti m' rabeaanh Peed sa hã:

—Wakãn haa, —näk mäh —nyy da ər bad'oo hỹ hỹ kã?

³⁸ Ti m' Peed ky hadoo:

—Taw'ãäts hē bē h'yy kawareem P'op Hagä Do wē. Taw'ãäts hē Jesus Kristo häd gó bē ranu gemuun hõm, ta ti heen n'aa. Tii da nesaa do bē

‡ 2:35 Saaw-Mo 110.1

h'yyb tym gó hanäng do P'op Hagä Do awug hõm da. Tii bã da tanoo da ta Sahee bë hä —näng mäh.

39 —Bë hä, bë panaa hä, ta wób hä na-ääj hë dawëë habong do P'op Hagä Do mahãnh taky n'aa enooh paa ta Sahee. Sahõnh hë tanaëenh do sa hä taky n'aa enooh ta tii —näng mã Peed kyyh kata padëek do sa hä.

40 Ti m' hajõng Peed her'oot nä sa hä. Tak'ëp tabetsëë sa hä rah'yy kawereem hyb n'aa. Hahÿÿ da ta kyyh:

—Bë kedëeb, ky nes'aa do sa nemuun bë P'op Hagä Do narejãã hyb n'aa —näng mäh.

41 Ti m' ranu gemuun hõm mã Peed her'oot do gad'oo doo. Kata däg kãn mã P'op Hagä Do hä h'yy ka'eeh do sa hä. Kata däk doo kã ti noo gó tahyb n'aa pé 3 miw.

42 Baad mã rahyb n'aa matakëë 12 hedoo do Jesus mejũũ do rama metëek do hä. Séd hä had'yyt hë rababong. P'op Hagä Do sii raber'oot, ta hä raky n'aa etsëë. Raganebäh hõm pãw, sahõnh hë rabawa, Jesus sa hyb n'aa dajëp do rahyb n'aa esee hyb n'aa.

43 Hajõk do rameuuj bong mã Jesus mejũũ do rametëek doo, rapehuunh do hyb n'aa. Tak'ëp né hë rapehuunh mäh.

44 Séd hä rababok Jesus hä h'yy ka'eeh doo. Sahõnh hë sa ma sa hä né hë rabetyn.

45 Ti m' res'ëëm sa ma sa wë hanäng doo. Ta sãm retyn hõm mã sahõnh hä, wë bedoh do sa hä.

46 P'op Hagä Do tób n'aa wahoo gó, séd hä Jesus hä h'yy ka'eeh do rakahet'aa had'yyt hë. Sa tób yt hä séd hä sa tä rabawëh, sa waa rabawa, rah'yyb

tsebé do hyb n'aa, baad tabahadoo do hyb n'aa sa h'yyb.

⁴⁷ P'op Hagä Do rama ejäm, P'op Hagä Do raj'aa etsë do ky n'aa raheer'oot. Sahõnh hë ta wób ragen'aak Jesus hã h'yy ka'eeh doo. Ti m' Jesus an'oo bã ta hã h'yy ka'eeh do kahũũm magyys hë.

3

K'yy gadóm do Peed haso däk do panyyg n'aa hahÿÿh

¹ Ti m' ta see pé noo gó, tug bã, Peed Jowãw daheeh rabah'ũũm P'op Hagä Do tób n'aa hënh, P'op Hagä Do hã Judah buuj raky n'aa hetsë do heen n'aa gó m'.

² Tób wahoo n'aa hadë noo bã aj'yy k'yy gadóm do bahäng. Ta hã d' né hë takenäng noo gó. Ta noo “Hanäm Doo” ramaneëenh doo bã tabahäng. T'ĩ hënh ramana had'yyt hë, dajëër tabetsëë hyb n'aa hejëng do sa hã.

³ Ti m' tabahapäh bã Peed Jowãw daheeh hajëë p'ëë doo, tetsëë mã sa hã.

⁴ Ti m' rabaheg'ããs ta hã, ti m' Peed ky hadoo:

—Mahegãã ãã wë —näng mäh.

⁵ Ti m' aj'yy hyb n'aa matakä däk mäh. Ranoo ted'oo dajëër ta hã.

⁶ Ti m' Peed ky hadoo ta hã:

—Dooh wë ÿ hanäng pé k'ããts tæg gabarëeh doo, hewak do na-ããj hë. Wë ÿ hanäng do ÿ anoo da Jesus Kristo, Nasaréh buuj ky gabuuj: Awäd däg! —näng mäh.

⁷ Tii bä m' Peed moo ej'ooj sëek mäh. Ta hub me m' tamoo ej'ooj sëek. Ti m' nanyyw hẽ ta tsyym bahub däk.

⁸ Tabas'ëeg gëet bä getsëg wät mäh. Ti m' tadu doo tabawäd däk. Ajëe suun kån mä sa sii P'op Hagä Do tób n'aa wahoo gó, awäd däk mäh, getsëk mä tawäd bä. P'op Hagä Do m' taj'aa etsëe wät.

⁹ Ti m' sahõnh hẽ rabahapäh bä hawäd däk doo, P'op Hagä Do taj'aa etsëe däk bä,

¹⁰ raky hadoo:

—Ti né paa ër hep'ëeh doo, tób noo bä “Hanäm Do” häd näng doo bä hahäng doo, dajëer hetsë doo —näk mä sa kyyh.

Ti m' rahyb n'aa meuuj bong mä hawäd däk do hyb n'aa.

¹¹ Ti m' ta tii kä aj'yy hawäd däk doo, dooh m' teréd bä Peed Jowāw daheeh. Ti m' sahõnh hẽ t'ĩ hēnh rawaj'aa padëek, raheg'ãas hyb n'aa. Saromāw häd näng doo bä rabab'ëeh.

¹² Ti m' Peed rabab'ëeh bä m' ranu sabug däk. Ti hyb n'aa m' Peed ky hadoo sa hã:

—Isaraéw buuj —näng mäh. —H'ëed hyb n'aa bë meuunh? H'ëed hyb n'aa ãã wë bë baheg'ãas? ãã ky gabuuj bë ed'oo, baad P'op Hagä Do hã ãã h'yy kasadä do hyb n'aa bë ed'oo, ti aj'yy bawäd däk —näng mäh.

¹³ —P'op Hagä Doo, Abaraãm, Isak, Jakóh rah'yy kaha'eeh doo, ër wahë makū rah'yy kaha'eeh doo, ti hanoo tak'ëp Jesus kawehëe däk hyb n'aa. Ti né hẽ bë an'oo däk paa ta wób sa moo gó tadajëp hyb n'aa. Baad né paawä Pirato beréd hõm tabahõm, bë ty n'aa ges'yyk.

14 Bë h'yy kawareem baad had'op do wë, P'op Hagä Do karën doo da hawät do wë. Bë mejüü Pirato beréd hõm ta da hadoo do dahej'ëep doo, Jesus jawén buuj.

15 Bë daj'ëep paa ji hed'ëep doo. Ti hadoo né hë, P'op Hagä Do an'oo bä taganä wät p'aa hënh. Äã sahõnh hë, baad ub äã bahapäh ta tii, ta ky n'aa äã wén maher'oot.

16 Jesus häd gó äã h'yy ka'eeh do hyb n'aa, hahÿ aj'yy bë hep'ëeh do wén k'yy hub däk. Ji h'yy ka'eeh do hyb n'aa Jesus häd gó né hë tawén has'oo däk, baad ub bë bahapäh doo kä –näng mä Peed sa hä.

17 Ti m' taky hadoo ënh:

–Wakän haa –näng mäh. –ÿ hapäh, dooh bë h'yy ganyy bä, bë wahë n'aa na-ääj hë, tii da bë bad'oo do paa Jesus bë rejää noo gó.

18 Tii da né hë takaja däk P'op Hagä Do an'oo bä, ta pooj jé sahõnh hë ta ky n'aa rod raher'oot do paa Kristo ky n'aa hä. Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo, ahoop mä da dajëb, raher'oot paah.

19 Ti hyb n'aa, taw'ääts hë bë t'yyd kamehÿn bë bad'oo do hä. Bë h'yy kawareem, P'op Hagä Do hä bë h'yy ka'eeh, nesaa do bë h'yyb tym gó hanäng do tabawug hõm hyb n'aa, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do bë tah'yyb en'yym hyb n'aa,

20 Jesus, Kristo, p'ooj ub bë hyb n'aa tasëm do P'op Hagä Do mejüü hyb n'aa bë mahang –näng mäh.

21 Ti m' Peed ky hadoo ënh:

–Hÿ pong jé Jesus bagä nä, takajaa bä kä sahõnh hë P'op Hagä Do benäm doo. Tii da né hë p'ooj ub taky däng tabad'oo ta ky n'aa rod tsyt hë ta wë kasëew bong do raher'oot do hä.

²² Hahỹỹ da m' taky n'aa enooh do Mosees her'oot do hã: “P'op Hagä Do ky n'aa rod ỹ hadoo doo da Tak'ëp Hyb N'aa Jawyik Doo, P'op Hagä Do bë h'yy kaha'eeh do an'oo bã bë mahang ganyyh da. Bë ky dahé da ta kyyh ta her'oot doo.

²³ Jé ta hã ky nadaheeh doo, dooh né hẽ P'op Hagä Do gado wäd bã ta karapee mahang”,* näng Mosees kyyh –näng mä Peed.

²⁴ Ti m' Peed ky hadoo ênh:

—Sahõnh hẽ P'op Hagä Do ky n'aa rod, Samuéw, P'op Hagä Do ky n'aa rod wób na-ããj hẽ Samuéw jawén her'oot doo, ra her'oot paah, da hẽ ër mahang Jesus bad'oo doo.

²⁵ Bë né hẽ ti gadoo do pan'aa P'op Hagä Do ky n'aa enooh do paa ta ky n'aa rod sa hã. Bë né hẽ ti gadoo do pan'aa ër wahë makũ sii P'op Hagä Do kaner'oot doo. Hahỹỹ da P'op Hagä Do ky däng do paa ër wahë makũ Abaraãm hã: “Sahõnh hẽ badäk hahỹỹ hã habong do raky n'aa kedëng da a panaa see† hyb n'aa”,‡ näng mäh.

²⁶ Ti m' taky hado kãn:

—Ta t'aah P'op Hagä Do ganyy wät jawén paa bã, pooj jé tamejũũ bë wè, bë taky n'aa edëng hyb n'aa, bë tah'yyb wareem hyb n'aa nesaa do bë moo bok do mahãnh.

4

Sinedirijo ajyy n'aa raky ge'ỹm do Peed Jowãw daheeh panyyg n'aa hahỹỹh

* **3:23** Dew-Teronom 18.15, 18, 19 † **3:25** Jesus né hẽ ti **Abaraãm panaa see**, taky däng doo. ‡ **3:25** Genesis 22.18, 26.4

¹ Ti m', P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh doo, P'op Hagä Do tób n'aa hagã n'aa sa wahë n'aa, Saduséw häd enäh do na-ããj hë, an'aa Peed Jowãw daheeh rabaher'oot bã hajõk do mahang.

² Tii kä m', han'aa do tak'ëp mä rakawajãän, Peed Jowãw daheeh rama metëek do hyb n'aa ti Jesus edëb wät dajëp do paa P'op Hagä Do an'oo bã.*

³ Ti m' rameso padëek Peed Jowãw daheeh. Tüüh däg mä papÿÿj rawén dewäts bëeh dó, jat'iip hadoo rabaher'oot hyb n'aa.

⁴ Ti hadoo né hë, hajõk raky daheeh Jesus ky n'aa Peed raher'oot doo. Kahũũm magyys hë Jesus hã h'yy ka'eeh doo. 5 miw däk mä tahyb n'aa péh.

⁵ Ti m' jati pé Judah buuj sa wahë n'aa, sa wahë n'aa wób, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do na-ããj hë, Jerusarënh bã rakata padëek raba-her'oot hyb n'aa.

⁶ Ti abok sa mahang P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa heh'äät do Anas häd näng doo, Kajapas, Jowãw, Aresän, ajyy wób na-ããj hë P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa wakãän.

⁷ Ti m' ramejũũ ramena b'ëeh Peed Jowãw daheeh sa wë. Ti m' radu doo reaanh doo. Hahÿÿ da m' sa kyyh:

—H'ëed hejój me, jaa kyy gó aj'yy k'yy gadóm do bë haso däk? —näk mä sa kyyh.

⁸ Ti m' baad mä Peed P'op Hagä Do Sahee h'yyb mahũũm. Ti m' Peed ky gadoo:

* **4:2** Saduséw sa hã ji dajëp jawén paa bã, dooh ji ganä wäd bã p'aa hënh.

—Bëeh, Judah buuj bag'ããs doo, bëeh, sa wahë n'aa hedoo doo —näng mäh

⁹ —ãã bë eanh nahëë näng do hä baad ãã moo bok do ky n'aa. Bë karën mä bë bahapäh nyy da tabahas'oo däk.

¹⁰ Ý her'oot baad ub bë hä, baad bë bahapäh hyb n'aa, sahõnh hë Isaraéw buuj na-ãäj hë: Jesus Kristo, Nasaréh buuj, bë epëëm däk do paah, P'op Hagä Do an'oo bä ganä wät do hejój gó né hë tabahas'oo däk hahÿ aj'yy bë mahang hag'ëed däk doo —näng mäh.

¹¹ —Jesus né hë ti pä hadoo, bëeh, tób n'aa them'aa do hedoo do ty n'aa ges'yyk doo, hÿÿ kä pä ta ba n'aa, mesoo n'aa hado däk doo —näng mä Peed kyyh, P'op Hagä Do kyy kerih do paa hä.†

¹² Ti m' taky hadoo ënh:

—Jããm hë Jesus häd gó ji P'op Hagä Do bed'ëep nesaa do mahãnh ta wë ji basëék hyb n'aa. Dooch ta see pé badäk hahÿ haw'ãäts hë ji h'yyb tym hed'ëep doo —näng mäh.

¹³ Ti m' sa wahë n'aa rameuj bong, h'yyb neÿÿm doo me Peed Jowãw daheeh raheer'oot rabahapäh bä, dooch né paawä tak'ëp rama kamet'ëeg bä, ky n'aa netsä né paawä. Peed raheer'oot do hä, Jesus sii rababong do paa sa wahë n'aa rahapäh.

¹⁴ Sa mahang né hë aj'yy has'oo däk do bagëët. Baad rabahapäh ti has'oo däk né hë, ti hyb n'aa dooch sa kyy péh.

¹⁵ Ti m' ramejũ Peed Jowãw daheeh raban'yyh dó. Ti m' sa wahë n'aa rakaner'oot nyy d' rabad'oo.

¹⁶ Ti m' raky hadoo:

† 4:11 Saaw-Mo 118.22 hä takerii däk tii, Peed ky däng doo.

–Nyy d' er bad'oo sa hã? Sahõnh hẽ Jerusarēnh buuj raheen n'aa enä hahỹ baad rapahuunh doo. Dooch tahaja bã er ky n'aa jejēn bã –näk mäh.

¹⁷ –Taw'ãäts hẽ er meduuk sa hã, ranaher'ood bong hyb n'aa ta wób sa hã Jesus häd gó, rapahuunh do ky n'aa kanah'ũũm hyb n'aa –näk mä Judah buuj sa wahë n'aa sa kyyh, sa daaj hẽ rakaner'ood bã.

¹⁸ Ti m' ramejũ Peed Jowãw daheeh rabajëe p'ëe p'aa hēnh. Ti m', tak'ëp ramejũ sa hã ranaher'oot hyb n'aa, rama manetëek hyb n'aa Jesus häd gó.

¹⁹ Ti m' Peed raky hadoo:

–Bë daaj hẽ bë hyb n'aa newë baad hadoo do P'op Hagä Do matym gó. Bë mejũ do hã ãã ky daheeh, P'op Hagä Do mejũ do hã ãã ky daheeh?

²⁰ Dooch ãã haja bã ãã ky n'aa eréd bã ãã her'oot do ãã maa napäh do hã, ãã hapäh do hã –näk mä Peed sa kyyh.

²¹ Ti m' p'aa hēnh rage'ỹỹm sa hã. Rage'ỹỹm jawén paa bã m', raberéd hõm rabah'ũũm hyb n'aa. Dooch rahapëe bã nyy d' rabad'oo Peed Jowãw daheeh rarejãã hyb n'aa, hajök do P'op Hagä Do raj'aa etsë do hyb n'aa, aj'y y has'oo däk do hyb n'aa.

²² Aj'y y has'oo däk doo, 40 bahãnh däg ta baab n'aa.

Jesus hã h'yy ka'eeh do raky n'aa etsëe do panyyg n'aa hahỹh

²³ Ti m' Peed Jowãw daheeh raberéd hõm jawén paa bã kã m', rabahõm sa najiis hedoo do sa wë, Jesus hã h'yy ka'eeh do sa wë. Ti m' rabaher'oot sa hã sahõnh hẽ P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo

heb'oooh do sa wahë n'aa, Judah buuj sa wahë n'aa wób sa kyyh.

²⁴ Ti m' raky n'aa napäh bä m', séd hã m' raky n'aa etsëë P'op Hagä Do hã. Hahỹỹ da m' sa kyyh:

—Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, sahõnh hẽ mabag'ããs doo —näk mäh. —A mo haj'aa sahõnh hẽ badäk hahỹỹh, wë, akajar na-ããj hẽ, sahõnh hẽ ta hã habong do na-ããj hẽ.

²⁵ Hahỹỹ da maher'ood wät paa a Sahee kyy gó, a karom kyy hã, Dawi, ãã wahë makū kyy hã, a wë rah'yy kawapëën do ky n'aa:

“H'ëed hyb n'aa badäk hahỹ haw'ããts hẽ habong doo,

Judah buuj nadoo doo, rakawajããn?

H'ëed hyb n'aa daap hẽ rahyb n'aa newëë nyy d' rah'yy kawereem P'op Hagä Do wë, ta hã raky nadaheeh hyb n'aa.

²⁶ Badäk hahỹ haw'ããts hẽ häj n'aa sa wahë n'aa rakataa séd hã,

Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do wë,

Kristo, Tah'yyb Däng Do wë na-ããj hẽ,

rakamaj'ĩĩ hyb n'aa.”‡

²⁷ —Te hub né hẽ —näk mäh. —Babä panang bä, ãã wahë n'aa Eróts häd näng do kataa Pirato sii, Isaraéw buuj nadoo do sii, Isaraéw buuj sii na-ããj hẽ rah'yy kawapëën hyb n'aa a karom tsyt hẽ a wë kasëew däk do wë, Jesus wë, mah'yyb däng do wë.

²⁸ P'ooj ub maky däng do paa hadoo doo da né hẽ rabad'oo.

‡ 4:26 Saaw-Mo 2.1-2

29 Mahapäh né hē ãã rage'ỹym doo. A karom né hē ããh. Man'oo baad ub, h'yyb neỹym doo me, a ky n'aa ãã baher'oot hyb n'aa.

30 Man'oo ãã hã a hejój, nahëë enäh do ãã baheso hyb n'aa, ãã pehuunh hyb n'aa, ãã moo bok hyb n'aa ji hyb n'aa meuunh doo, Jesus a karom tsyt hē a wē kasëew däk do häd gó –näk mä sa kyyh raky n'aa etsëë bä.

31 Rabahajaa bä raky n'aa etsëë doo, rabab'ëeh bä katajus wät mä k'ãäts. Tii bä kä m', P'op Hagä Do Sahee sahõnh hē sa hã tak'ëp mä sa h'yyb tamahũüm. Ti m' h'yyb neỹym doo me raba-her'ood kãn P'op Hagä Do ky n'aa.

Séd rah'yyb hedo padëek do panyyg n'aa hahỹyh

32 Ti m', séd rah'yyb hedoo sahõnh hē Jesus hã h'yy ka'eeh doo. Jé ma enäh do ky en'yym ta wób sa hã. Doooh sa mab hē sa ma tado bä, sahõnh hē sa ma hadoo.

33 Tii kä m' 12 hedoo do Jesus mejũũ doo, P'op Hagä Do hejój me raheer'oot mä Jesus, Hyb N'aa Jawyk Do ganä wät do ky n'aa. Baad P'op Hagä Do moo wät sa hã, baad tabahag'ãäs sa hã.

34 Doooh kas'uut pé sa mahang. Ta see pé noo gó ken'yyh, jé tób see enäh doo, tób hood pan'aa enäh do na-ããj hē, resëëm hõm mä tii.

35 Ta sãm ramanaa Jesus mejũũ do sa wē, ra-bets'ëë hõm hyb n'aa wē bedoh do sa hã.

36 Sa mahang ti awät Rewi panaa, tsyt dëög hã Tsi-Peré häd näng doo bä henäng doo. Joséh mä ta häd. Jesus mejũũ do rahäd n'oo däk Béh-Nabéh. (“Ji h'yyb en'yym doo”, tahanäng pé ti Béh-Nabéh.)

³⁷ Béh-Nabéh besëem hõm tób hood pan'aa ta ma paah, ti m' ta sãm tamanaa Jesus mejũũ do sa wë, rah'yyb däng doo da rabad'oo hyb n'aa ta me.

5

Ananijas Sapira daheeh rawad'ii paawä do panyyg n'aa hahÿÿh

¹ Sa mahang ti awät mä aj'yy seeh. Ta häd mä Ananijas. Ta ÿÿm Sapira häd näng do daheeh resëem hõm mä na-ããj hë tób hood pan'aa, sa ma paah.

² Ta ÿÿm daheeh rakaner'oot jawén paa bä m', Ananijas manaa mä ta sãm uuh Jesus mejũũ do sa wë. Ta uuh sa wë tabaym.

³ Ti m' Peed ky hadoo ta hä:

—Ananijas, —näng mäh —ny hadoo Satanas, Ne-saa Do Yb, õm tah'yyb mahũũm P'op Hagä Do Sahee mawadii hyb n'aa paawä? A wë tabaym tób hood pan'aa a ma paa sãm, a hä rep'aak do uuh.

⁴ A h'ëed né hë paa ti tób hood pan'aa. Ta sãm, mesëem hõm do jawén paa bä, a ma né hë paawä. H'ëed hyb n'aa, sahõnh hë a hä rep'aak do mets'ëe däk maken'ooh? Dooch ãã tado bä ti mawadii doo, P'op Hagä Do ti mawad'ii paawä —näng mä Peed kyyh ta hä.

⁵ Ananijas maa napäh bä m' Peed her'oot doo, adëe hyng mä tũũ, dajëp mäh. Ti m' sahõnh hë raky n'aa napäh bä m' ta tii, rajeÿÿm bong mä tak'ëp.

⁶ Ti m' pahëew wób rabana, rahabën däk mä ta hub, ti m' radakä jëng mäh.

⁷ Nayyw hẽ denaa hẽ Ananijas makũ ÿÿm bajëë suun mä tób gó, Peed rabab'ëëh bã. Dooh m' ta heen n'aa nyy bã ta patug dajëp doo.

⁸ Ti m' Peed eanh ta hã:

—Baad maher'ood hã ÿÿ —näng mäh. —Jããm né hẽ hahÿ tób sãm, a patug daheeh bë gadoo doo? —näng mäh.

—ÿÿ. Ti né hẽ ta sãm —näng mä ÿÿnh.

⁹ Ti m' Peed ky hadoo ta hã:

—H'ëed hyb n'aa bë kaner'oot bë metyy hyb n'aa P'op Hagä Do Sahee? —näng mäh. —Mahegãã, bok ta ti a patug dakä jëk doo. Õm da ramahũüm hÿÿ kã —näng mä Peed Sapira hã.

¹⁰ Ti m' Sapira badëë hyng Peed bagëët bã, dajëp mäh. Pahëew hedoo do rabajëë p'ëë bã, rahapäh mä Sapira dajëp doo. Ti m' ramanyyh, radakä jëng ta patug makũ pa.

¹¹ Ti m' sahõnh hẽ Jesus hã h'yy ka'eeh doo, ta wób heen n'aa enäh do na-ããj hẽ rajeyÿm bok mäh.

Jesus mejũũ do hajõng ranahëë esog hõm do pa-nyyg n'aa hahÿÿh

¹² Ti m' Jesus mejũũ doo, 12 hedoo doo, hajõng mä rapehuunh. Meuj n'aa näng do ramoo bok hajök do sa mahang. Jesus hã h'yy ka'eeh do rakahet'aa mä tób P'op Hagä Do rayd hyb n'aa esee do yt hã, Saromãw häd näng doo bã.

¹³ Ta wób, ragenaag né paawä Jesus hã h'yy ka'eeh doo, dooh sa sii rakata bã, h'yyb e'ÿÿm do hyb n'aa.

¹⁴ Ti hadoo né hẽ m' ajyy, ÿÿj, Jesus hã h'yy ka'eeh do ka'oot.

¹⁵ Ti m' nahëë enäh do ramena tyw n'aa hahäd hä. Sa tyng jó m' radatoonh, Peed tabës bä, ta wób sa hä ta maëts badäng hyb n'aa.

¹⁶ Hajök panang Jerusarenh nedaa bä haj'eenh do han'aa. Ramena nahëë enäh doo, karap'aar h'yyb nesaa do pahad'ëek do na-ãäj hë. Ti m' sahõnh hë rabaheso hõm.

Jesus mejũũ do Judah buuj wahë n'aa rarejãã do panyyg n'aa hahỹỹh

¹⁷ Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooh do sa wahë n'aa heh'äät doo, Sadusëw häd enäh do ta sii habong do na-ãäj hë rah'yy kajewëets kãn Jesus mejũũ do sa wë.

¹⁸ Ti m' rameso padëek, ti m' ragadahew'ëes doo gó m' radewäts b'ëeh.

¹⁹ Ti m' atsëm, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk do ããs tanoo gasëets nyh mä Jesus mejũũ doo.

²⁰ Ti m' taky hadoo sa hä:

—Bë ahõm nä P'op Hagä Do tób n'aa w'oo hä. T'ĩ hënh bë her'ood hajök do sa hä hahỹ ji bawät do papuuj ky n'aa, ji h'yyb näm do Jesus an'oo däk do ky n'aa. Sahõnh hë bë her'ood sa hä —näng mä ããs kyyh.

²¹ Ti m' tabawag hõm bä kä rabahõm P'op Hagä Do tób n'aa w'oo hä, ããs mejũũ doo da sa hä. Ti m' radu doo rama metëek doo.

Ti nuuj jé m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooh do sa wahë n'aa heh'äät doo, ta sii habong doo, ranaëënh sahõnh hë Isaraëw buuj sa wahë n'aa, séd hä rakata padëek hyb n'aa. Sahõnh hë sa wahë n'aa ramaneëënh Sinedirijo. Tii bä m' ramejũũ rahahëen Jesus mejũũ do radewäts b'ëeh do paa bä.

22 Ti m' warahén rakaja hõm bã t'ĩĩ hēnh, dooh m' rawyyd bã. Ti m' rababaaj nã, raky n'aa manaa.

23 Ti m' raky hadoo:

—Ãã kaja hõm bã, baad tanoo katsë. Ta noo bã warahén rabab'ëeh. Ãã noo gasëets hõm bã, dooh ta gó hab'ëeh péh! —nãk mã sa kyyh.

24 P'op Hagã Do tób n'aa hagã n'aa sa wahë n'aa, P'op Hagã Do tób n'aa yt hã moo heb'ooh do sa wahë n'aa wób raky n'aa napãh bã m' tii, h'yyb manepëe boo m'. Ti m' rakaner'oot:

—Nyy d' tii éh? —nãk mãh.

25 Ti nuuj jé m' ta see kajaa, ti m' taky hadoo:

—Ajyy bë dewäts b'ëeh do paa ti ab'ëeh P'op Hagã Do tób n'aa w'oo hã. Hajök do hã rama metëek —nãng mãh.

26 Ti m' P'op Hagã Do tób n'aa hagã n'aa sa wahë n'aa, ta sii moo bok do daheeh rahahëen mã 12 hedoo do Jesus mejũũ doo. Rakaja hõm bã, baad raber'oot sa sii, dooh m' rarahejã bã. Rajeÿÿm hajök doo, Jesus mejũũ do sa kyyh maa new'ëe doo. Pã me ramakut red'oo do hyb n'aa, 12 hedoo do rarahejã bã paawã.

27 Ti m' rakaja hõm bã, ramena Sinedirijo ajyy n'aa rabat'oonh bã, P'op Hagã Do tób n'aa yt hã moo heb'ooh do sa wahë n'aa heh'ãat do beanh hyb n'aa sa hã. Ti m' ta ti ky hadoo sa hã:

28 —Tak'ëp bë ãã mejũũ paa ãã ky n'aa jaw'yyk doo me, bë ma manetëek hyb n'aa ta ti aj'yy ky n'aa. “Tabad'op hë da bë her'ood”, nãk paa ãã kyyh bë hã. Ti hadoo né hë bë nabuj keh'ũũm. Sahõnh hë Jerusarēnh buuj sa hã bë met'ëeg hõm nanãng Jesus ky n'aa. Ãã daj'ëep ta ti aj'yy bë ky

n'aa h'ũũm. Ãã hã bẽ ky n'aa tapaa –nãng mã ta kyyh.

²⁹ Ti m' Peed, ta wób Jesus mejũũ do na-ããj hẽ raky hadoo:

–Taw'ããts hẽ P'op Hagä Do kyyh ti ãã ky daheeh. DooH tahaja bã ajyy sa kyyh ãã ky dahé bã, ãã hã ramejũũ do baad tanu nadëë bã P'op Hagä Do mejũũ do hã –nãk mãh.

³⁰ –P'op Hagä Doo, ër wahë makũ rah'yy kaha'eeh doo, Jesus ganä wät dejëp do sa mahang tan'oo bã. Ti d' né hẽ Jesus bẽ epëëm däk do paa b'aa kajatsëk do hã.

³¹ P'op Hagä Do wehëë däk tii. Hỹ pong jé tabasëëk tan'oo bã. P'op Hagä Do hub hẽnh tabasooH ta sii sahõnh hẽ tabag'ããs hyb n'aa tan'oo bã. Ji h'yyb tym dëëb tabahadoo P'op Hagä Do an'oo bã, P'op Hagä Do hã Isaraéw buuj rah'yy kawereem hyb n'aa Jesus an'oo bã, nesaa do sa h'yyb gó hanãng doo tabasog hõm hyb n'aa.

³² Ãã sahõnh hẽ ãã bahapäh ta tii. P'op Hagä Do Sahee, ta hã ky dah'eeh do sa hã P'op Hagä Do an'oo däk doo, ti na-ããj hẽ tahapäh sahõnh hẽ tii –nãk mã Peed sa kyyh.

³³ Ti m' ramaa napäh bã m' Peed raHer'oot doo, tak'ëp mã rakawajããn. Rakarën mã radej'ëëp.

³⁴ Ti m' Pariséw see sa mahang hawät do as'ëëg gëët mãh. Ti m' tabaHer'oot sa hã. Gamarijéw mã ta häd. Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do seeh. Hyb n'aa jawyk Isaraéw buuj sa mahang. Ti m' tamejũũ 12 hedoo do raman'yyh dó.

³⁵ Ti m' taky hadoo ta da hadoo do sa hã:

—Bë maa newë këh yÿ, Isaraéw buuj —näng mäh.
—Baad bë hyb n'aa newë bë bad'oo do sa hä —näng mäh.

³⁶ —Bë hyb n'aa newë p'ooj ub du n'aa doo, Tew-Das häd näng doo. Ky n'aa etsëeh paa m', tanooh. 400 ajyy tahyb n'aa pé ta sii habok do paah. Ti m' radajëeb kän. Radaj'ëep jawén paa bä m', ta sii habok do paa ketyn bong. Tadajep bä, ahëej jëng sahõnh hë.

³⁷ Ta jawén, sahõnh hë häj n'aa babuuj rabetsén noo gó, du n'aa do ta see Judas häd näng doo, Garirej buuj. Ti hadoo né hë tii. Ta wób ta sii rababok. Ti na-ãaj hë radajëeb kän. Ti m' ta sii habok do paa ketyn bong mä na-ãaj hë.

³⁸ Ti hyb n'aa ÿ baher'oot bë hä: Na maboh. Bë eréd rabahõm hyb n'aa. Aj'yy du n'aa do tado bä ti rametëek doo, ti ramoo bok doo, tii b' gawatsik da —näng mäh.

³⁹ —P'op Hagä Do du n'aa do tado bä, dooh bë haja bä bë medug bä sa hä —näng mäh. —Baad bë matakä, ji hapäh mä ti P'op Hagä Do hä bë kamaj'ii —näng mä Gamarijéw kyyh sa hä.

⁴⁰ Ti m' raky daheeh ta kyyh. Ti hadoo né hë, 12 hedoo do ramena, ti m' ramejüü rabaheyyh. Ti m' ramejüü mä sa hä ranaher'oot hyb n'aa Jesus ky n'aa. Ti m' raberéd hõm rabahõm hyb n'aa.

⁴¹ Ti m' Jesus mejüü do raban'yyh Sinedirijo sa mahang hab'ëeh do paah. Tseb'ee mä rabaheyyh jawén paa bä, P'op Hagä Do hyb n'aa gadoo rabahoop hyb n'aa Jesus hyb n'aa.

⁴² Ti m', P'op Hagä Do tób n'aa yt hä, sa tób hënh na-ãaj hë raher'oot ta äh hä had'yyt hë, rama metëek Jesus, P'op Hagä Do H'yyb Däng Do ky n'aa.

6

*Resoos do 7 ajyy Jesus mejũũ do ramoo masa
hyb n'aa panyyg n'aa hahỹỹh*

¹ Ti noo gó Jesus hã h'yy ka'eeh do kah'ũũm. Sa mahang ti abong mã Judah buuj, ta s'ee hẽnh hena doo, Gereg kyyh her'oot doo. Ta ti m' ramaher'oot mã Jesus mejũũ do sa hã ta tii bã babuuj sa ky n'aa. Hahỹỹ da m' sa kyyh:

—Patug tema bong do sa waa rabahetsẽh doo bã, dooh ran'oo bã ãã sii habok do sa hã —nãk mã sa kyyh.

² Ti m' 12 hedoo do ramejũũ sahõnh hẽ Jesus hã h'yy ka'eeh do rakata padëek séd hã, sa hã rabaher'oot hyb n'aa. Ti m' raky hadoo:

—Dooch baad tado bã ãã eréd bã P'op Hagä Do kyyh ãã metëek doo, sa waa ãã betsëeh hyb n'aa paawä.

³ Ti hyb n'aa, wakãn haa, ãã karẽn bẽ esoos bẽ mahang ajyy bẽ hep'ëeh do h'yy genãh doo, P'op Hagä Do Sahee h'yyb mahũũm doo. Ti ãã mejũũ sa hã rabetsëeh hyb n'aa sa waa.

⁴ ãã né hẽ, ãã ky n'aa etsëẽ, P'op Hagä Do sii ãã ber'oot. ãã né hẽ ãã ma metëek P'op Hagä Do ky n'aa —nãk mã sa kyyh.

⁵ Ti m' baad mã sa hã raheer'oot doo. Tii bã m' rasẽm mã Es-Tew hãd nãng doo. Tak'ëp paa m' tah'yy ka'eeh P'op Hagä Do hã. Baad P'op Hagä Do Sahee h'yyb mahũũm mã tii. Hahỹỹ d' mã rasẽm do wób sa hãd: Pirip, Porokoro, Nikanóh, Timom, Paramenas, Nikoraw. ãn-Tijoka panang hãd nãng doo hẽnh naa ta ti Nikoraw. Jesus hã tah'yy ka'eeh do pooj jé, Judah buuj nado né paawä, Mosees ky

n'aa jaw'yyk do taky dahé däk Judah buuj rabadhed'oo doo da.

⁶ Ti m' rabasëm jawén paa bä, ramehũũm kãn mä Jesus mejũũ do sa wë. Tii bã kä m', Jesus mejũũ do sa moo radatoonh sa nuu gó, raky n'aa etsëë sa hyb n'aa.

⁷ Ti m' P'op Hagä Do ky n'aa kah'ũũm. Nayyw hë Jerusarënh bã takah'ũũm Jesus hã h'yy ka'eeh doo. Hajök P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'ooh do wób rah'yy kae kãn Jesus hã.

Es-Tew ramaso däk do panyyg n'aa hahỹỹh

⁸ Ti m', baad mä P'op Hagä Do hejój awät Es-Tew häd näng do h'yyb gó. Baad mä P'op Hagä Do ky n'aa edëng. Es-Tew pehuunh, meuj n'aa näng do heen n'aa tamoo wät hajök do sa mahang.

⁹ Ti m' Judah buuj wób, ta wób sa karom paah, radu doo Es-Tew raky gedak. Ti asooh tsyt hë sa tób P'op Hagä Do panyyg ti rayd naherot do yt hã. Sa sii ti abong Sirené panang buuj wób, Aresân-Dirija panang buuj wób, Siris häj n'aa buuj wób, Asija häj n'aa buuj wób.

¹⁰ Es-Tew mä raky hũũm paawä, dooh m' rahaja bä. Es-Tew P'op Hagä Do Sahee h'yy gan'yyh do hyb n'aa rawén nahajaa.

¹¹ Ti m' ramaher'oot ajyy wób sa hã, daap ramenyh hyb n'aa Es-Tew ky n'aa.

—Hahỹỹ da bë her'ood —näk mäh. —“Ãã maa napäh Mosees, P'op Hagä Do na-ããj hë Es-Tew ky n'aa rejãã doo”, denoo da —näk mä sa kyyh.

¹² Ti m' Judah buuj, Judah buuj sa wahë n'aa, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do na-ããj hë rakawajããn Es-Tew wë ta ti ajyy sa kyyh hyb

n'aa. Ti m' ramaso däk, ti m' ramahũũm Sinedirijo ajyy n'aa sa wë, sa wahë n'aa wë.

¹³ Ti m' ramejũũ ta wób, noo kanesa doo, daap ramenyyh hyb n'aa Es-Tew ky n'aa sa wahë n'aa hã. Ti m' daap mehen'yyh do raky hadoo:

—Doo hahỹ aj'yy eréd bã taky n'aa rejãã do P'op Hagä Do tób n'aa, Mosees ky n'aa jaw'yyk do na-ããj hë —näk mäh.

¹⁴ —Ãã maa napäh ta kyyh. P'op Hagä Do tób n'aa Jesus Nasaréh buuj ahäj jëng da, tanooh. Ky n'aa jaw'yyk do Mosees metëek do Jesus ahỹỹd hõm da, tanooh —näk mä noo kanesa do sa kyyh.

¹⁵ Ti m' sahõnh hë Sinedirijo ajyy n'aa, t'ĩ hënh hat'oonh doo, baad mä raty padëek Es-Tew wë. Ta mamets, ããs mamets hado däk mä sa hã.

7

Es-Tew kyyh Sinedirijo ajyy n'aa sa hã panyyg n'aa hahỹỹh

¹ Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'ooh do sa wahë n'aa heh'äät do eanh Es-Tew hã:

—Äkä, se hub né hë ta ti rahe'oot do a ky n'aa? —näng mäh.

² Ti m' Es-Tew ky hadoo:

—Wakän haa, yp ỹ hyb n'aa hed'oo doo, bë maa newë keh ỹy —näng mäh. —P'op Hagä Doo, sahõnh hë sa bahãnh hadoo doo, kas'ee wät ër wahë makũ Abaraãm hã, Mesopotãm häd näng do häj n'aa bã Abaraãm bawät nä bã, Arãn panang hënh takahỹỹd gä do pooj jé.

³ Hahỹỹ d' paa m' P'op Hagä Do kyyh ta hã: “Maberéd däg mabawät do paah, a wakãän, a yb

tób paah. Ahõm da hëej s'ee hënh, õm ÿ metëeh hënh”,* näng mä P'op Hagä Do ta hä.

⁴ Ti m' taberéd däk Kaw-Dew sa häj n'aa, Mesopotäm häd näng doo, ti m' tabahõm Arän panang häd näng doo hënh. Ta yb dajëp do jawén paa bä, P'op Hagä Do manaa wawëë hë er babong do häj n'aa bä.

⁵ Dooch P'op Hagä Do an'oos pé ta hä, hëej uuh hadoo pé paawä, taky n'aa enooh né hë paawä hahÿ hëej ta panaa pan'aa sa häj n'aa pan'aa, Abaraãm dajëp jawén paa bä. Tii d' taky n'aa enooh ta hä, dooh nä né paawä Abaraãm t'aah nyy nä bä ti noo gó.

⁶ Hahÿÿ da P'op Hagä Do kyyh ta hä: “Sa häj n'aa nadoo hënh da a panaa rababok da. Tak'ëp da ramejũũ sa hä 400 ta baab noo gó. Ta si n'aa hë da ramoo bok da t'ĩ hënh. Rarahejãã da t'ĩ hënh a panaa.

⁷ Ý abaanh da ta sãm ta tii d' moo hed'oo do sa hä. Ý rahejãã da. Ti jawén paa bä, tii b' naa a panaa rababaaj nä bä wawëë hë. Babä ÿ rahyb n'aa jew'yyk da”,† näng mä P'op Hagä Do kyyh Abaraãm hä —näng mä Es-Tew kyyh.

⁸ Ti m' taky hadoo ënh:

—Ti m' Abaraãm P'op Hagä Do mejũũ sa taah ramasuuj noo byyh ehõk, P'op Hagä Do karapee rabahadoo do heen n'aa. Ti hyb n'aa m' Abaraãm t'aah, Isak häd näng doo, 8 tabado däk bä ta äh, Abaraãm masuuj noo byyh hõg hõm. Tii d' né hë kä Isak Jakóh yb. Jakóh kä, ta häd see Isaraéw, 12 hedoo do radu na do Isaraéw buuj sa panaa.

* 7:3 Genesis 12.1 † 7:7 Genesis 15.13-14

⁹ Ti né hē Jakóh taah, ər wahē makūũh, rahyb n'aa jewēs do sa hỹj Joséh. Ti hyb n'aa rabesëem hõm Esit häj n'aa hēnh, ta si n'aa hē tamoo wät hyb n'aa t'ĩ hēnh. Ti hadoo né hē, P'op Hagä Do hagãã had'yyt hē Joséh.

¹⁰ Joséh P'op Hagä Do ed'ëep sahõnh hē nesaa do mahãnh. Tah'yy gan'yyh. Baad Esit häj n'aa wahē n'aa, Paraóh ramaneëenh do gadoo, P'op Hagä Do an'oo bã. Ti hyb n'aa Paraóh an'oo bã kã sahõnh hē Esit häj n'aa hagã n'aa, ta tób hagã n'aa na-ããj hē tabahadoo hyb n'aa.

¹¹ Ta jawén ji hasaah do bawäd kãn Esit häj n'aa bã, Kanaãh häj n'aa bã na-ããj hē. Sahõnh hē m' rabahoop sah. Doooh m' ər wahē makū sa waa rawyyd bã.

¹² Tii bã kã, Jakóh ky n'aa napäh bã joom s'ëeb Esit bã hanäng doo, tamejũũ ər wahē makū t'ĩ hēnh sa waa rabetsëe hyb n'aa.

¹³ Ti m', ta jawén, p'aa hēnh t'ĩ hēnh rabahõm bã kã sa waa hets'ëe doo, Joséh baher'ood kãn sa hã sa hỹj né hē. Tii bã Paraóh na-ããj hē heen n'aa nyy däk Joséh wakããn hã, Joséh yb hã.

¹⁴ Tii bã kã m', Joséh mejũũ ramanaa ta yb, ta wakããn had'yyt hē Esit hēnh. 75 sahõnh hē han'aa do paah.

¹⁵ Ti m' Jakóh rakahỹyd j'eenh Esit bã. T'ĩ hēnh tadajëb kãn. Tii b' né paa m' ər wahē makū radejëb kãn.

¹⁶ Sa kamag paa ramahũũm p'aa hēnh Sikëm panang hēnh. Gabaho doo gó, Sikëm bã Amoor taah sa hã Abaraãm ets'ëe hõm do paa radaboo jëng sa kamag n'aa —näng mä Es-Tew kyyh.

¹⁷ Ti m' taky hadoo ënh:

–Tabedaa däk bä kä Abaraãm hä P'op Hagä Do ky n'aa enooh do kajaa doo, tak'öp er wahë makũ panaa rakaood bong Esit häj n'aa bä.

¹⁸ Ti m' ta see pé noo gó Esit häj n'aa wahë n'aa see tadu doo tabag'ããs doo. Doo m' ta ti ky n'aa napëë bä Joséh makũh.

¹⁹ Ta ti sa wahë n'aa tawedii er wahëh makũh, tarejãã na-ããj hë. Tamejũ sa taah papuuj henyys do raberéd is, radejöp hyb n'aa.

²⁰ Ti noo gó m' tabenäng Mosees häd näng doo. Anäm ti karapee. Ta yb, ta yñ rawä wät, rejën sa tób bä tamawoob hë kamarab.

²¹ Ranahaja wäd bä rejën doo, raberéd tu ta hood gó jawii mahang. Tii bä kä, Paraóh toog rabawyyd kãn, taw'ëh mäh, ta t'aah hadoo tan'oo bä.

²² Sahõnh hë Esit buuj rahajaa do rama metëek ta hä. Tak'öp tii bä kä tahyb n'aa jawyk ta her'oot do hä, tamoo wät do hä.

²³ 40 ta baab Mosees bahado däk bä, takarën tabahag'ããs ta wakããn, Isaraéw buuj.

²⁴ Takajaa bä, tahapäh ta wakããn see Esit buuj see rejãã. Ti hyb n'aa ta sãm baanh. Tanaboh jat Esit buuj.

²⁵ Ta h'yyb gó Mosees ed'oo, ta wakããn raheen n'aa enäh P'op Hagä Do ti mejũ tabed'ëep sa hä Esit buuj sa moo gó naa. Doo rah'yy genä bä.

²⁶ Jat'iip hadoo tabahapäh pawóp hë Isaraéw buuj kep'uuk doo. Mosees karën paawä doo ti d' radoo bä. “Wakããn haa”, näng, “bë wakããn had'yyt hë. H'ëed hyb n'aa bë kamaj'ĩĩ?”, näng.

²⁷ Ta see rejãã do aũj hõm mä Mosees, ti m' taky hadoo ta hä: “Jaa g'eeh hanoo ãã wahë n'aa, baad hadoo do baad nadoo do rod n'aa mabahadoo hyb

n'aa?

28 Ỹ makarēn manaboh jat Esit buuj tsém hē manaboh jat doo da?”,‡ nāng mäh.

29 Ti m' aj'yy kyyh Mosees maa napäh bä, kejēn hōm Midijān häj n'aa hēnh. T'ĩ hēnh tabag'ēed däg kän ta wakāän nadoo do sa mahang. T'ĩ hēnh takat'ēē däk. Pawóp hē ta taah.

30 Ti m' Es-Tew ky hadoo ēnh:

—40 ta baab jawén paa bä P'op Hagä Do ääs kasee Mosees hä tēēg hōō gó, b'aa tūū nu däg is do kadoo doo gó naa. Banawäng bä, waēē Sinaih häd nāng do nedaa bä tii.

31 B'aa kado né paawä, dooh m' taooj jēē bä Mosees bahapäh bä, tahyb n'aa meuunh mäh. T'ĩ hēnh tabahōm bä, p'eets hē tabahēg'ääs hyb n'aa, tamaa napäh mä Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do kyyh her'oot do ta hā:

32 “Ỹ né hē P'op Hagä Doo, a yb h'yy kaha'eeh doo. Ỹ né hē P'op Hagä Doo, Abaraām, Isak, Jakóh rah'yy kaha'eeh doo”,§ nāng mäh. Mosees kajajān wät mä tak'ēp tabeỹm wät do hyb n'aa. Dooh tahegää bä t'ĩ hēnh, eỹm wät do hyb n'aa m'.

33 Ti m' P'op Hagä Do ky hadoo ta hā: “Makabo nä a tsyym suun, majó gēēt do k'ääts ma ỹ hadoo do hyb n'aa, tsyt hē takasēew däk ti wē ỹỹ.

34 Ỹ hapäh né hē ny hadoo karapé haa rarejää do Esit häj n'aa bä. Ỹ maa napäh sa kyyh rah'yy kame'oot doo. Ti hyb n'aa hỹ pong jé naa ỹ bahyng ỹ bed'ēēp hyb n'aa Esit buuj sa moo gó naa. Ti hyb n'aa kä, Esit hēnh ōm ỹ mejūū, karapé haa t'ĩ

‡ 7:28 Esodo 2.14 § 7:32 Esodo 3.6

hēnh naa mabasog nyyh hyb n'aa", ** nāng mā P'op Hagä Do kyyh Mosees hã, nāng mā Es-Tew.

³⁵ Ti m' Es-Tew ky hadoo ēnh:

—Ti né hē ti Mosees ta wakããn raty n'aa ges'yyk do paah. “Jaa hanoo ãã wahë n'aa, baad hadoo do baad nadoo do rod n'aa mabahadoo hyb n'aa?”, nāk paa sa kyyh ta hã. ããs b'aa kadoo doo gó Mosees hã kasee do kyyh hã P'op Hagä Do mejũũ sa wahë n'aa pan'aa Mosees bahadoo hyb n'aa, Esit buuj sa moo gó naa ta wakããn tabed'ēep hyb n'aa.

³⁶ Ti né hē Mosees er wahë makũ manyyh do Esit häj n'aa bä naa. Tapahuunh paa m', hyb n'aa meuj n'aa nāng do tametēeh Esit bä, akajar Hahiin Do häd nāng doo bä, tabanawäng bä na-ããj hē 40 ta baab noo gó m'.

³⁷ Ti né hē ti Mosees hahỹỹ da Isaraéw buuj hã ky hadoo doo: “P'op Hagä Do ky n'aa rod y hadoo do P'op Hagä Do an'oo bä bē mahang ganyyh da.”††

³⁸ Ti né hē ti Mosees Isaraéw buuj sa mahang hawät do paa tabanawäng bä rakata padēek noo gó, waëë Sinaih häd nāng doo bä ããs her'oot do gadoo doo. Ti né hē ti er wahë makũ sa mahang hawäd wät doo. Ti né hē gadoo do paa P'op Hagä Do kyyh ji edëb had'yyt hē hanoo doo, er wahë makũ sa hã tama metēek hyb n'aa.

³⁹ Ti hadoo né paa m', dooh paa m' er wahë makũ raky dahé bä Mosees. Raty n'aa gesyyg wät mä Mosees. Rakarën mä rababaaj hōm p'aa hēnh Esit hēnh.

** 7:34 Esodo 3.5, 7, 8, 10 †† 7:37 Dew-Teronom 18.15

⁴⁰ Ti m' ta hÿÿj hã, Arãw häd näng do hã ramejũũ: “Mamoo wäd ër h'yy kaha'eeh do pan'aa, ër pooj rababok hyb n'aa. Dooh ji hapëë bã h'ëëd hado ta ti aj'yy Mosees hã, Esit häj n'aa bã naa ër manyyh doo”,^{‡‡} nãk mã sa kyyh.

⁴¹ Ti noo gó m' ramoo wäd kãn kabariih, booj yb t'aah heen n'aa. Tii bã m' sa masããh wób raneboh bëeh, raju toonh kabarii sa mo haj'aa raweh'ëeh hyb n'aa.

⁴² Ti hyb n'aa m' dawë hã P'op Hagä Do wén kanä däk sa mahãnh. Tanoo mã wë hã habong do rahyb n'aa jew'yyk. Ti hadoo né hë takerii däk P'op Hagä Do kyyh ta ky n'aa rod rerih do hã:

“Isaraéw buuj,
hã ÿ g'eeh ti bë banoo ta ti bë ejuu doo
40 ta baab banawäng hënh bë babok noo gó?

⁴³ Hã ÿ nado ti bë banoo.
Bë kabarii Morók häd näng do tób n'aa its ti bë mahang bë manaa doo.
Kabarii Repã häd näng do sagõõh n'aa hã bë h'yy kaha'eeh.
Ta ti né hë kabarii bë mo haj'aa, sa hã bë h'yy ka'eeh hyb n'aa.
Ti hyb n'aa bë ÿ ah'eed n'yyh da bë häj n'aa bã naa.
Bë ÿ mejũũ da Babirõn panang bahãnh.”^{§§}

Tii da né hë P'op Hagä Do kyyh ta ky n'aa rod rerih do hã —näng mã Es-Tew kyyh.

⁴⁴ Ti m' Es-Tew ky hadoo ënh:
—Tabanawäng bã ër wahë makũ rababok noo gó, P'op Hagä Do sa hã kahesé do tób n'aa

^{‡‡} 7:40 Esodo 32.1 ^{§§} 7:43 Amos 5.25

ramahũũm mä sa sii. P'op Hagä Do mejũũ doo da Mosees hä, P'op Hagä Do metëeh do hadoo ta hä waëë hä, tii d' né paa ratama.

⁴⁵ Josuwéh sa wahë n'aa tabahadoo noo gó, ër wahë makũ ramanaa sa sii ta ti tób hahỹ häj n'aa bä. Ti noo gó Josuwéh bado hõm ta wób sa häj n'aa, P'op Hagä Do habëë n'yyh do sa häj n'aa. Tii bä kä, ta ti tób ër häj n'aa bä aso had'yyt hë. Asooh nä paa m' na-ããj hë Dawi ër wahë makũ sa wahë n'aa tabahadoo noo gó.

⁴⁶ Baad P'op Hagä Do hyb n'aa gadoo mä Dawi. Ti tetsëë mä P'op Hagä Do hä, tanoo hyb n'aa P'op Hagä Do Jakóh panaa rah'yy kaha'eeh do tób n'aa pä s'ëëb tatamaa sooh hyb n'aa.

⁴⁷ Tii d' Dawi karën né paawä, ta t'aah Saromãw häd näng do tii, P'op Hagä Do tób n'aa tatamaa sooh doo.

⁴⁸ Ta tób n'aa tamoo wäd né paawä, dooh P'op Hagä Do Sahõnh Hë Sa Bahãnh Hadoo Do agëë bä tób ji tamaa sooh do yt hä. Tii d' né hë ta ky n'aa rod see her'oot paa P'op Hagä Do kyyh:

⁴⁹ “Wë, ÿ bag'ããs do tyng.

Badäk hahỹ hëëj, tsym ÿ tyng hadoo.

Tii d' tahadoo do hyb n'aa,

ny hadoo pé tóp ÿ pan'aa ti bë karën ti bë tamaa sooh doo?

Ny yt hä bë ed'oo ÿ kameh'ããk?

⁵⁰ ÿ né hë sahõnh hë mo haj'aa näng doo”, *** näng mä P'op Hagä Do kyyh, näng mä Es-Tew.

*** **7:50** Isajas 66.1-2

51 Ti m' Es-Tew ky hado kån Sinedirijo ajyy n'aa sa hã:

—Nabuj keh'ũm bëeh! Ganah'ood bë hã. P'op Hagä Do hã h'yy kana'eeh do h'yyb hadoo bë h'yyb. P'op Hagä Do hã h'yy kana'eeh doo, ta kyyh maa nanapäh do hadoo bëeh. Bë wahë makũ hadoo né bëeh. P'op Hagä Do Sahee hã bë kamaj'ĩ, bë wahë makũ rabad'oo do paa hadoo né hë.

52 Sahõnh hë P'op Hagä Do ky n'aa rod p'ooj ub habong do bë wahë makũ rarejãã. P'op Hagä Do ky n'aa rod, P'op Hagä Do karën doo da hawät do kajaa do ky n'aa her'oot doo, bë wahë makũ radej'ëep paah. Hỹĩ kã, Baad Had'op Do kajaa bã kã, bë h'yy kawareem ta wë, bë dajëeb kån.

53 Ããs an'oo dæg né paawä bë hã P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk doo, dooh bë ky dahé bã —näng mä Es-Tew kyyh Sinedirijo ajyy n'aa sa hã.

54 Ti m' Es-Tew kyyh ramaa napäh bã m', tak'ëp mä rah'yy gaëej bong. Kawaj'ããn bong mä ta wë.

55 Ti m' Es-Tew P'op Hagä Do Sahee baad tah'yyb mahũm. Ti m' wë hã tabaheg'ããs, ti m' tabahapäh P'op Hagä Do hejój, ta bag tak'ëp gabarëeh do hadoo doo. Tahapäh Jesus hageët do P'op Hagä Do hub hënh, takaweh'ëeh doo bã.

56 Ti m' taky hadoo:

—Bë hegãã! —näng mäh. —Wë kas'ëes do ÿ hapäh. Aj'yy Hadoo Do Hỹ Pong Jé Hana Do ÿ hapäh na-ããj hë, P'op Hagä Do hub hënh —näng mäh.

57 Ti m' sa nabuuj ragetsëe padëek sa moo me. Tak'ëp mä rageënh. Ta wë m' rawaj'aa padëek.

58 Ti m' Es-Tew rabado nyyh panang bã naa. Ti m' rabakut pä me, tadajëp hyb n'aa. Ti m' Es-Tew

ky n'aa daap menyyh do sa hatsë hebaan doo, sa hã padëek doo, rakebo bëeh rabakut hyb n'aa pä Es-Tew hã. Aj'y y wanehëh nä doo, Saw-Ru häd näng doo, enäm ti nuuj jé sa saroor hebaan doo.

⁵⁹ Ti m' rabakut bä, Es-Tew ky n'aa etsëë mäh. Hahÿÿ d' mä ta kyyh:

—Jesus, Hyb N'aa Jawyk Doo, magado hëp ÿ tym —näng mäh.

⁶⁰ Ti m' ta taron nu paa me tabahyy häng. Ti m' tak'ëp mä taky hadoo:

—Jesus hyb n'aa jawyk doo, säm ÿ mabaaj manä sa hã —näng mäh.

Ti m' tadajëb kän.

8

¹ Taw'ääts mä Saw-Ru hã Es-Tew dajëp doo.

Jesus hã h'y y ka'eeh do Saw-Ru rejää do panyyg n'aa hahÿÿh

Ti noo gó né hë m' radu doo rarejäã do Jesus hã h'y y ka'eeh doo, Jerusarënh panang bä. Ti hyb n'aa m', sahõnh hë Jesus hã h'y y ka'eeh do raketyn bong Judah häj n'aa bä, Samarija häj n'aa bä na-ääj hë. Jääm hë Jerusarënh bä ha'yym 12 hedoo do Jesus mejüü doo.

² Ti m', Es-Tew radaj'ëep jawén paa bä m', ta wób P'op Hagä Do weh'ëeh do rabahõm, radakä jëng hyb n'aa Es-Tew kamag n'aa. Tak'ëp mä rabaód bong ta hyb n'aa.

³ Saw-Ru kä, tarahejäã Jesus hã h'y y ka'eeh doo. Sahõnh hë tabaheg'ääs tób yt hã, Jesus hã h'y y ka'eeh do tabesoos hyb n'aa. Tamejüü mä radewëes Jesus hã h'y y ka'eeh doo, ajyy ÿÿj sii hë.

Samarija buuj raky n'aa napäh do Jesus ky n'aa panyyg n'aa hahÿÿh

⁴ Ti m' ketyn bok do rabaher'oot Jesus ky n'aa ramahöm me.

⁵ Ti m' sa seeh, Pirip häd näng doo, bahöm kän panang hēnh Samarija häd näng do häj n'aa bä. T'ïï hēnh tabaher'oot sa hä Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Do ky n'aa.

⁶ Ti m' panang buuj rabahapäh bä Pirip pehu-unh doo, baad mä ramatakëë ta kyyh.

⁷ Pirip hebë karap'aar h'yyb nesaa do sa h'yyb gó hanäng doo. Rabenyh bä sa hä hanäng doo, tak'ëp mä rageëenh. Hajök k'yy gedóm doo, seäk do heso höm.

⁸ Ti hyb n'aa tak'ëp panang buuj ratsebë.

⁹ Pirip kaja pooj jé sa mahang ti awät aj'yy Simaw häd näng doo, mehëm do paah. Hajök mä tawahed'ii Samarija buuj. Ta daaj hē, ta hä hē takasab'ee, ta hä hē tahyb n'aa jawyk do hyb n'aa.

¹⁰ Sahōnh hē, hyb n'aa jewyk doo, hyb n'aa sekog is do na-ãäj hē raky daheeh mä ta kyyh. Hahÿÿ d' mä sa kyyh ta ky n'aa:

—Ta ti aj'yy gó P'op Hagä Do hejój tak'ëp hadoo do kametëeh —sa nooh.

¹¹ Báp peej däg tamehëm doo me panang buuj Simaw wedii, rawén ky sūüt.

¹² Pirip kajaa bä kä, taher'oot mä sa hä P'op Hagä Do ji tabag'ãäs do ky n'aa hanäm doo, Jesus Kristo ky n'aa hanäm do na-ãäj hē. Ti m' raky daheeh bä Jesus ky n'aa, ranu gemuun höm ajyy ÿÿj na-ãäj hē.

¹³ Mehëm do paa na-ãäj hē taky daheeh Jesus ky n'aa. Ti sii hē ranu gemuun wät. Ti m' jé pad'yyt hē tabawäd däg kän Pirip sii. Tameuunh tak'ëp Pirip

pehuunh doo, hyb n'aa meuj n'aa näng do tahapäh do hyb n'aa.

¹⁴ Ti m' Jesus mejüü do Jerusarēnh bä haj'eenh do raheen n'aa enäh bä m' Samarija buuj raky daheeh do P'op Hagä Do ky n'aa, ramejüü mä Peed Jowāw daheeh, t'ĩĩ hēnh rabaheg'ãäs hyb n'aa.

¹⁵ Rakaja hōm bä t'ĩĩ hēnh, raky n'aa etsēē Samar-ija buuj Jesus hã rah'yy ka'eeh do sa hyb n'aa, P'op Hagä Do banoo hyb n'aa ta Sahee sa h'yyb gó.

¹⁶ Dooh nä P'op Hagä Do Sahee sa h'yyb gó, ranu gemuun up Jesus, Hyb N'aa Jawyk Do häd gó.

¹⁷ Ti m' Peed Jowāw daheeh moo tooj wät mä sa nuu gó. Ti m' P'op Hagä Do Sahee bajëë suun kãn mä sa h'yyb tym gó.

¹⁸ Ti m' Simaw mehēm do paa bahapäh bä P'op Hagä Do Sahee sa h'yyb tym gó hajëng do ramoo toonh bä sa nuu gó, takarēn paawä m' tanoo sa hã dajëēr, tii d' ranoo tabahajaa hyb n'aa.

¹⁹ Hahỹỹ d' mä ta kyyh Peed sa hã:

—Bë an'oo hã ỹỹ, tii da ỹ bahajaa hyb n'aa, ỹ moo sooh bä sa nuu gó, P'op Hagä Do Sahee bajëng hyb n'aa sa h'yyb tym gó —näng mä mehēm do paa kyyh.

²⁰ Ti m' Peed ky hadoo:

—Taw'ãäts hē paawä õm a dajëēr daheeh P'op Hagä Do aw'oong hōm baad tanadoo hēnh, ji matym n'aa ji hã P'op Hagä Do anoo do makarēn metsēē do hyb n'aa dajëēr me —näng mäh.

²¹ Baad nado a h'yyb tym P'op Hagä Do matym gó. Ti hyb n'aa dooh ãã sii mamoo wäd bä —näng mäh.

²² —Meréd hōm ta ti nesaa doo, tii d' mabahed'oo doo da. Maky n'aa ets'ēē P'op Hagä Do hã. Tii bä

da apäh öm tat'yyd mehïïn, tii bä da apäh nesaa do mahyb n'aa newëë do tado hõm.

²³ Ý hapäh né hë a h'yyb gó hanäng doo. Öm h'yy gaëñh mah'yy kajew'ëës do hyb n'aa. Nesaa do öm tah'yyb mahũũm.

²⁴ Ti m' Simaw ky hadoo:

—Ý karën paawä bë ky n'aa ets'ëë hëp ý n'aa, bë her'oot do tanadäng hyb n'aa hä ýÿ —näng mäh.

²⁵ Ti m' Jesus ky n'aa rahe'oot jawén paa bä, P'op Hagä Do kyyh rametëek jawén paa bä, Peed Jowäw daheeh rababaaj hõm kãn Jerusarënh hënh. Samarija buuj sa panang bä ramabaaj hõm me, ranu kejäk doo bä, rahe'oot Jesus panyyg hanäm doo.

Etsijop häj n'aa buuj hä Pirip her'oot do Jesus ky n'aa panyyg n'aa hahÿÿh

²⁶ Ti m', ta jawén Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do äãs see her'ood kãn mä Pirip hä. Ti m' äãs ky hadoo:

—Ahõm banawäng do tyw n'aa me Gasa hënh hahyng do Jerusarënh bä naa —näng mäh.

²⁷ Ti m' Pirip bahõm kãn. Ta tyw n'aa me takataa mä aj'yy hä, Etsijop häj n'aa buuj. Hyb n'aa jawyk ti aj'yy. Etsijop buuj sa wahë n'aa ýÿnh, Kãn-Das häd näng do kaser n'aa. Sa wahë n'aa dajëer hagä n'aa ti aj'yy. Jerusarënh hënh tahewäd nä, P'op Hagä Do tahyb n'aa esee do hyb n'aa.

²⁸ Tamabaaj nä me kä, ta hood gó kawaaro takyyk doo gó tabasoo hä, taner'oot P'op Hagä Do ky n'aa rod Isajas häd näng do erih do paah.

²⁹ Ti m' P'op Hagä Do Sahee ber'oot Pirip h'yyb gó:

—Ahõm nä ta wë —näng mäh.

³⁰ Ti m' takata däk bä ta hã, tamaa napäh taner'oot do Isajas erih do paah. Ti m' tabeaanh ta hã:

—Äkä, mamaa napäh ti maner'oot doo? —näng mäh.

³¹ Ti m' aj'yy hadoo do ky hadoo Pirip hã:

—Nyy da ti ÿ maa napäh? Dooh metëek pé hã ÿ ta ky n'aa —näng mäh.

Ti m' tabatsyyd kãn Pirip gatsëg sooh hyb n'aa ta pa.

³² Hahÿÿ d' ti aj'yy ner'oot doo:

“B'éé radaj'ëep do hadoo ta tii.

B'éé t'aah hadoo, dooh ta kyy pé ta wii ragekãã bä.

Ti hadoo tii. Dooh ter'ood bä.

³³ Rarejãã, rej'ees ta ky n'aa.

Sahõnh hẽ tak'ëp baad nadoo do ramoo bok ta hã.

Dooh P'op Hagã Do ky n'aa jaw'yyc doo da tado bä ti ramoo bok ta hã.

Dooh da her'oot pé ta panaa ky n'aa, radaj'ëep do hyb n'aa.”*

³⁴ Ti m' aj'yy beaanh Pirip hã:

—Jaa ky n'aa Isajas her'oot? Ta daaj hẽ ta ky n'aa, ta see ky n'aa apäh? —näng mäh.

³⁵ Ti m' Pirip du doo ta her'oot do taner'oot do hã, P'op Hagã Do kyyh see hã, sahõnh hẽ Jesus panyyg hanãm do ky n'aa.

³⁶ Ti m' ratabës bä naëng banäng bä aj'yy ky hadoo:

—Babä ti majat naëng —näng mäh. —Tahajaa ÿ manu gemuun? —näng mäh.

[³⁷ Ti m' Pirip ky hadoo:

* **8:33** Isajas 53.7-8

–Tak'öp mah'yy kae bä, tahajaa –näng mäh.

Ti m' aj'yy ky hadoo:

–ÿ ky daheeh. P'op Hagä Do t'aah né hë Jesus Kristo –näng mäh.]

³⁸ Ti m' aj'yy mejũũ ta sii habok do rabaym hyb n'aa. Tii bä kä m', rabawëej bëej kãn tame. Ti m' Pirip nu gemuun wäd kãn.

³⁹ Ti m' rabas'oob n'yyh bä tame naa Pirip P'op Hagä Do Sahee mahũũm kãn. Dooh aj'yy hapëë wäd bä. Ahõm kãn mä tahahõm hënh. Tsebë mä tahõm bä.

⁴⁰ Ti m' Pirip ganä wät panang Asot häd näng doo bä. Ti m' tabahõm kãn Sesareja hënh. Tamahõm me m' taheer'oot Jesus panyyg hanäm do sahõnh hë panang bä.

9

Saw-Ru hã Jesus kasee do panyyg n'aa hahÿÿh

¹ Ti noo gó né hë Saw-Ru h'yy kaneréd tahehõ Jesus hã h'yy ka'eeh doo, tadej'ëep hyb n'aa. Ti hyb n'aa P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa heh'äät do hã

² tetsëë rerih do raky n'aa jaw'yyk doo, tabahõm hyb n'aa panang Damas-Ko häd näng doo hënh. T'ĩ hënh takarën paawä tametëeh kerih doo, tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot do yt hã, tamoo mesoo hyb n'aa paawä, tamanaa hyb n'aa paawä Jesus hã h'yy ka'eeh do Jerusarënh hënh. Takarën paawä tamanaa ajyy ÿÿj sii hë.

³ Ti m' tabedaa däk bä Damas-Ko, tii bä gabarëeh do ta bag p'op naa gabar'ëeng wät ta hahäd hã.

⁴ Tũũ m' tabadëë jat tii bä. Ti m' tamaa napäh kyyh ta hã her'oot doo:

—Saw-Ru, Saw-Ru, h'ëed hyb n'aa ÿ marejãã?

⁵ —Jaa õm Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo? —näng mä Saw-Ru.

—ÿ né hë, Jesus marejãã doo —näng mäh.

⁶ —As'ëög g'ëed! Ahõm nä panang hënh. T'ïi hënh rabaher'oot a hã nyy da mabad'oo do pan'aa —näng mä Jesus kyyh.

⁷ Ta sii habok do ramaa napëë né paawä ta ti kyyh, dooh m' rahapäh péh. Ti hyb n'aa rah'yyb panado bong.

⁸ Tii bä m' Saw-Ru as'ëög gëët. Tahegãã paawä, dooh tahapëë wäd bä.* Ti hyb n'aa ramoo maso hõm tabawät hyb n'aa. Ti m' ramahũũm kãn Damas-Ko panang hënh.

⁹ T'ïi hënh nawa wäd, neög wäd, ty tamaa wäd, tamawoob hë m' ta äh.

¹⁰ Ti m', Damas-Ko bä ti awät mä Jesus hã h'yy ka'eeh do seeh, Ananijas häd näng doo. Ti m' Jesus kasee ta hã ta s'ëeh hadoo doo gó. Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—Ananijas —näng mäh.

—H'ëed? Bä agëët ÿÿh, Jesus, Hyb N'aa Jawyk Doo —näng mäh.

¹¹ Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—Ahõm aj'yy Judas häd näng do tób hënh. Ta tyw n'aa “Dajang Doo” häd ramaneëenh do hahäd hã ta tób basooh. T'ïi hënh mameaaj aj'yy Saw-Ru häd näng doo, Tas hënh naa. P'op Hagã Do hã taky n'aa etsëë.

¹² Ta s'ëeh hadoo doo gó tahapäh aj'yy Ananijas häd näng do hajëë suun doo, ta nuu gó ta mooh

* **9:8** Tawén nahapëë wät, Jesus bag gabarëeh do tahapäh do hyb n'aa.

tadasooh doo, p'aa hēnh tabahapēē dāk hyb n'aa
—nāng mā Jesus Ananijas hã.

¹³ Ti m' Jesus kyyh tamaa napäh bā m', Ananijas
ky hadoo:

—Wahēh ŷ n'aa, hajōng ta ky n'aa rahe'oot hã
ỹỹ. Sahōnh hē ŷ ky n'aa napäh nesaa do tamoo wāt
do Jerusarēnh bā, a hã h'yy ka'eeh do sa hã —nāng
mäh.

¹⁴ —Wawēē hē tabana hỹỹ kā. P'op Hagä Do tób
n'aa yt hã moo heb'ooh do sa wahē n'aa raky n'aa
jaw'yyk doo me tabana, tadewäts bēeh hyb n'aa a
häd gó h'yy ka'eeh doo —nāng mā Ananijas kyyh.

¹⁵ Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—Ahōm nã. Ahōm né hē t'ĩ hēnh. Ỹ asēew
dāk panāk ŷ n'aa tabahadoo hyb n'aa, kēh ŷ n'aa
tabahe'oot hyb n'aa Judah buuj nadoo do sa hã,
sa wahē n'aa sa hã, Isaraéw buuj sa hã na-ãāj hē
—nāng mäh.

¹⁶ —Ỹ metēeh da ta hã tak'ēp tabahoop do pan'aa
hēp ŷ n'aa —nāng mā Jesus.

¹⁷ Ti m' Ananijas bahōm kãn Saw-Ru yt gä doo
hēnh. Tabajēē suun jawén paa bā m', ta moo
tadasooh Saw-Ru nuu gó. Ti m' taky hadoo ta hã:

—Saw-Ru, wakãn ŷ hado dāk ōm hỹỹ kā —nāng
mäh. —Jesus, Hyb N'aa Jawyk Doo, ta tyw n'aa me
a hã kasee doo, ti né hē ŷ tamejũũ a wē ŷ bana
hyb n'aa, p'aa hēnh mabahapēē dāk hyb n'aa, P'op
Hagä Do Sahee a h'yyb tym gó tabajēng hyb n'aa
—nāng mäh.

¹⁸ Ti m' nayyw hē m' Saw-Ru matym gó naa kajäg
bēeh tah'ỹyb päd hadoo. Ti m' p'aa hēnh tabahapēē
däg kãn. Ti m' tabas'ēeg gēēt, ti m' ranu gemuun
wāt.

19 Ti m' tabawëh jawén paa bä m', h'yyb hejooj däg kän p'aa hënh. Ti m' Damas-Ko panang bä tabaym dó Jesus hä h'yy ka'eeh do sa mahang.

20 Ti m', nayyw hë Saw-Ru du doo taheer'oot do tób P'op Hagä Do panyyg rayd naheer'oot do yt hä. P'op Hagä Do T'aah né hë Jesus, tamaher'oot mä kat'aa do sa hä.

21 Sahõnh hë maa new'ëë do rahyb n'aa meuunh mäh. Hahÿÿ d' mä raky n'aa her'ood bong:

—Ti né pa doo aj'yy Jesus häd gó h'yy ka'eeh do rejää do Jerusarënh bä. Ti né paa wawëë hë hana doo, Jesus hä h'yy ka'eeh do Jerusarënh hënh tamahũm hyb n'aa, P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahë n'aa sa moo gó tahaëënh hyb n'aa? —näk mäh.

22 Ky n'aa jawyk doo me Saw-Ru her'ood magyys hë tii bä sa hä. Jesus né hë ti P'op Hagä Do Ky Däng Doo, baad ub tametëeh sa hä. Ti hyb n'aa Judah buuj Damas-Ko bä haj'eenh do h'yyb manepëë bong ta kyyh hä.

23 Ti m', hajõõ ta ä jawén paa bä Judah buuj rakaner'oot radaj'ëep hyb n'aa Saw-Ru.

24 Ti hadoo né hë, Saw-Ru ky n'aa napäh rakaner'oot doo. Adëb bä, atsëm na-ääj hë ta majiï ragada sa panang tyw n'aa noo bä, radaj'ëep hyb n'aa paawä m'.

25 Ti m' Saw-Ru Jesus hä h'yy ka'eeh do rabah'yyh ta hadë n'aa hä naa arook gó. Tii bä kä m' tabahõm kän.

26 Takaja hõm bä Jerusarënh hënh, takarën paawä m' Jesus hä h'yy ka'eeh do sa mahang tabawäd däk. Sahõnh hë Jesus hä h'yy ka'eeh do

rajeỹm mä ta hä. Dooh raky dahé bä te hub tado bä Jesus hä Saw-Ru h'yy ka'eeh doo.

27 Ti m' Jesus hä h'yy ka'eeh do seeh, Béh-Nabéh häd näng doo, mahũm mä Saw-Ru, tametëeh hyb n'aa Jesus mejũ do sa hä. Béh-Nabéh her'oot sa hä Jesus kasee do Saw-Ru hä ta tyw n'aa me Damas-Ko hënh tahahõm noo gó ky n'aa, Saw-Ru hä Jesus her'oot do ky n'aa na-ããj hë. Béh-Nabéh her'oot na-ããj hë sa hä, nyy da h'yyb neỹm doo me Jesus ky n'aa Damas-Ko bä Saw-Ru her'ood wät.

28 Ti m' Saw-Ru bayyw kãn Jerusarënh hënh. Jesus hä h'yy ka'eeh do sa mahang tabawäd däg kãn. Neỹm doo me Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk do häd gó tabaheer'oot Jesus ky n'aa.

29 Ti m' tabaheer'oot Judah buuj ta s'ee hënh hena doo, Gereg kyyh her'oot do sa hä. Ky kedak sa sii. Ti m' rakarën paawä m' radaj'ëep.

30 Ti m' Jesus hä h'yy ka'eeh do raky n'aa napäh bä radaj'ëep rakarën doo, ramahũm kãn Saw-Ru panang Sesareja häd näng doo hënh. Tii b' naa ramejũ panang Tas häd näng doo hënh.

31 Ti m' baad rababok Jesus hä h'yy ka'eeh doo, Judah häj n'aa bä, Garirej häj n'aa bä, Samarija häj n'aa bä habong doo. Dooh rarejã bä. Ti m' baad rah'yy kae kãn, dooh rah'yyb eỹm bä P'op Hagä Do Sahee an'oo bä. Jesus hä h'yy ka'eeh do kah'ũm P'op Hagä Do Sahee an'oo bä. P'op Hagä Do hä raweh'ëeh baad rababok do hä.

Enejas Peed haso däk do panyyg n'aa hahỹh

32 Ti m' sahõnh hë panang Peed beg'ããs, Jesus hä h'yy ka'eeh do tabahehëen hyb n'aa. Tamahõm me

tabeg'ããs Jesus hã h'yy ka'eeh doo, panang Rida häd näng do bä habong doo.

³³ T'ĩ hēnh tamamuun aj'yy Enejas häd näng doo. K'yy gadóm mä tii. 8 ta baab tabasooH ta tyng jó.

³⁴ Ti m' Peed ky hadoo ta hã:

—Enejas, Jesus Kristo õm tahaso däk —näng mäh.
—As'ëëg g'ëëd, menyyw a tyng majasooH doo —näng mäh.

Ti m' nayyw hē Enejas bas'ëëg gëët.

³⁵ Ti m' Rida panang buuj, Sarõn panang buuj na-ãäj hē, rabahapäh bä kä Enejas has'oo däk doo, rah'yy kae kãn Jesus hã.

Doh-Kas panyyg n'aa hahỹh

³⁶ Ti noo gó, panang Jopéh häd näng doo bä, ti awät ỹnh Jesus hã h'yy ka'eeh doo. Ta häd mä Tabita. Gereg kyyh ramaneëēnh mä Doh-Kas. Baad mä tamoo wät, tamasaa had'yyt hē kas' uut doo.

³⁷ Ti noo gó kä ta nahëë näng, ti tadajëp. Ti m' rabahets'yyt ta kamag n'aa paah, ti m' ramasäg kãn ta gawakõ p'op gadäk doo gó.

³⁸ Ti m' Rida panang bä Peed bawät Jopéh buuj Jesus hã h'yy ka'eeh do raky n'aa napäh bä, rame-jũũ pawóp hē ajyy Peed rabats'yyt hyb n'aa. Jopéh nedaa bä ti Rida panang. Ti m' rakajaa bä raky hadoo Peed hã:

—Nayyw hē ãã karēn mabahõm Jopéh hēnh —näk mäh.

³⁹ Ti m' Peed bahõm kãn sa sii. Takajaa bä m' ramasäg kãn kamag hasooH hēnh. Ti m' ỹj patug tema bok do Peed hã ranu sabug däk. Raba'oot

bä m' rametëeh ta hä tamo haj'aa paa sa saroor tahedöp noo gó.

⁴⁰ Ti m' Peed mejũũ mä raban'yyh dó. Ta taron nu paa me m' tabahyy häng, taky n'aa etsëë mäh. Taheg'ããs kamag wë, ti m' taky hadoo:

—Tabita, as'ëëg g'ëed! —näng mä Peed.

Tabita begãã däk mä tii bä. Peed tabahapäh bä, nu gas'ëëg sooh.

⁴¹ Ti m' Peed moo ej'ooj sëëk. Ti m' tanaëëj kãn mä Jesus hä h'yy ka'eeh doo, patug tema bok doo. Tametëeh sa hä tabedëb däk bä kä.

⁴² Jé pad'yyt hë Jopéh panang bä raky n'aa napäh ta tii, ti hyb n'aa m' hajök rah'yy kae kãn mä Jesus hä.

⁴³ Ti m' Peed bayyw g'ëed kãn hajõng ta äh ta ti panang bä, Simaw, sa masãäh byyh s'ëëb tahem'aa do tób bä.

10

Aj'yy Kóh-Nerijo häd näng do panyyg n'aa hahÿÿh

¹ Panang Sesareja häd näng doo bä m' ti awät mä aj'yy Kóh-Nerijo häd näng doo. Isaraéw buuj nado m' tii. Roma buuj warahén n'aa 100 hadoo do sa wahë n'aa. Itarija warahén n'aa t'ĩĩ hënh kat'aa do sa häd.

² P'op Hagä Do hä Kóh-Nerijo h'yy ka'eeh, Judah buuj rah'yy ka'eeh do hadoo. Sahõnh hë ta tób yt haj'eenh do rah'yy ka'eeh na-ããj hë P'op Hagä Do hä. Kóh-Nerijo heno mä dajëër kas'uut do Judah buuj sa mahang habong do sa hä. P'op Hagä Do hä m' taky n'aa hetsë.

³ Ti m', ta see pé noo gó m', tug bä m', ta s'ëeh hadoo do tabahapäh. Ta s'ëë gó baad mä tabahapäh P'op Hagä Do ääs ta wë hana doo. Hahÿÿ d' ääs kyyh ta hä:

—Kóh-Nerijo —näng mäh.

Ti m' h'yyb eÿÿm doo me Kóh-Nerijo heg'ääs ääs wë, ti m' taky hadoo:

—H'ëed, tak'ëp hyb n'aa jawyk doo? —näng mäh.

⁴ Ti m' ääs ky hadoo:

—P'op Hagä Do gadoo a kyyh ta hä maky n'aa hetsë doo. Tahapäh na-ääj hë kas'uut do sa matym n'aa sa hä maheno doo —näng mäh.

⁵ —Mamejō a sii moo heb'ooch do wób Jopéh hënh rabahōm hyb n'aa, aj'yy Simaw Peed häd näng do ramanaa hyb n'aa.

⁶ Simaw, sa masāäh byy s'ëëb tahem'aa do tób bä tabagä. Akajar nabyy me ta tób basooh —näng mä ääs kyyh ta hä.

⁷ Ti m' ääs dawuh jawén paa bä kä m', Kóh-Nerijo naëënh pawóp hë ta sii moo heb'ook doo, warahén see sii hë P'op Hagä Do hä h'yy ka'eeh doo. Ta karom see né hë m' ti warahén.

⁸ Ti m' tamer'oot sa hä sahōnh hë tahapäh doo. Ti m' tamejūū Jopéh panang hënh rabahōm hyb n'aa.

⁹ Ti m' jati péh, Kóh-Nerijo mejūū do rabedaa däk bä Jopéh hënh, Peed basëek tób jó, basatë doo bä, taky n'aa etsëë hyb n'aa. Wasyk mäh.

¹⁰ Asa däk mäh. Takarën paawä m' ta tä tabawëh. Ta tä ramoo boo nuuj jé m' s'ëëh hadoo tahapäh.

¹¹ Ti m' ta s'ëëh hadoo doo gó m' tahapäh wë noo kas'ëës doo. Ti m' hÿ pong jé naa ta hood pään hadoo do bahyng tabagëët bä. Ta sasu hä ta hood pään kamewyyt.

12 Ta gó tabanäng mä har'ëeng, tababo n'aa, taw'ëed sii hẽ. Ta mahang ti anäng Judah buuj raky n'aa jaw'yyk do hyb n'aa ranawëh doo.

13 Ti m' tamaa napäh kyyh her'oot do ta hã:

—As'ëeg g'ëed. Manaboh a tä —näng mäh.

Ti m' Peed ky hadoo:

14 —Dooh Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo. Dooh ÿ hewë bä nesaa doo, maganen'aak doo —näng mäh.

15 Ti m' kyyh ber'oot p'aa hënh:

—Mamaneëj manä nesaa doo me, baad taba-hado däk P'op Hagä Do anoo doo —näng mäh.

16 Tamawoob nuu me m' ta ti kyy ber'oot ta hã. Ti m' nayyw hẽ hÿ pong jé pãän hadoo do basëek p'aa hënh.

17 Ti m' Peed hyb n'aa newëe nyy d' tahanäng pé ti ta s'ëeh. Ti nuuj jé né hẽ m' Kóh-Nerijo mejũũ do rakajaa Simaw häd näng do tób noo bä. Ramana me m' rabeaanh Simaw tób.

18 Ti m' rabeaaj kãn Peed tagëe bä.

19 Ti m' Peed hyb n'aa newëe nä bä ta s'ëeh hadoo doo, P'op Hagä Do Sahee ky hadoo ta hã ta h'yyb gó:

—Tamawoob hẽ ajyy õm resoos —näng mäh.

20 —As'ëeg g'ëed, ahÿ sa wë. Ahõm né hẽ sa sii, ÿ né hẽ mejũũ a wë rabana hyb n'aa —näng mä P'op Hagä Do Sahee.

21 Ti m' Peed bahyy kãn sa wë. Ti m' taky hadoo sa hã:

—ÿ né hẽ bë eanh doo —näng mäh. —H'ëed hyb n'aa bë wén n'aa? —näng mäh.

22 Ti m' ajyy raky hadoo:

—Kóh-Nerijo häd näng doo, 100 hedoo do warahén sa wahë n'aa seeh, ãã tamejũũ —näk

mäh. —P'op Hagä Do hä tah'y'y ka'eeh. Baad hadoo do moo hew'ëët do ta ti aj'y'y. Sahõnh hẽ Judah buuj raj'aa etsë ta hä. P'op Hagä Do ääs see kas'ee wät mä ta hä. Ta hä tamejũũ mä õm ranaëenh hyb n'aa, ta tób hënh mabeg'ääs hyb n'aa, ta hä mabaheer'oot hyb n'aa P'op Hagä Do ky n'aa —näk mä sa kyyh.

²³ Ti m' Peed batsyyd kån tób hënh, t'ĩ hënh rabawëh, raba'yÿh hyb n'aa. Ti m' jati pé Peed bahõm kån sa sii. Jesus hä h'y'y ka'eeh do wób, Jopéh panang bä habong do rahada mäh.

²⁴ Ti m' jat'iip hadoo rakajaa Sesareja panang bä. T'ĩ hënh Kóh-Nerijo, ta wakãän, ta najiis tats'yyt do ragada mäh.

²⁵ Ti m' Peed kajaa bä Kóh-Nerijo tób bä, Kóh-Nerijo ahyy häng tũũ ta taron nu paa me, Peed taweh'ëeh hyb n'aa.

²⁶ Ti m' Peed mejũũ tabas'ëög gëët hyb n'aa, ti m' taky hadoo ta hä:

—As'ëög g'ëed! —näng mäh. —Aj'y'y yÿh. A da hadoo do né hẽ yÿh. P'op Hagä Do nado y hÿÿh —näng mäh.

²⁷ Ti m' Peed ber'oot bä m' ta sii, ajëë suun mä tób gó. Ti m' hajõk do t'ĩ hënh kat'aa do tabahapäh.

²⁸ Ti m' taky hadoo sa hä:

—Bë hapäh né hẽ, Judah buuj raky n'aa jaw'y'yk do dooh tan'oo bä Judah buuj nadoo do mahang Judah buuj raboo bä. Dooh tan'oo bä sa tób yt hä Judah buuj ajëë suun bä. Ti hadoo né hẽ, s'ëeh hadoo doo gó y P'op Hagä Do metëek y man-aneëenh hyb n'aa baad nadoo doo, P'op Hagä Do ganadoo doo, ta wób —näng mäh.

29 –Ti hyb n'aa ŷ ranaëej bä, ŷ gadoo ŷ rats'yyt doo. Nayyw hē ŷ bana –näng mäh. –Maher'ood h'ëed hyb n'aa ŷ maneëenh –näng mä Peed kyyh.

30 Ti m' Kóh-Nerijo ky hadoo:

–Ji meheet pé ta ă däg, da hē, tug bä ŷ ky n'aa etsēē bä, tii bä pój ŷŷ jé takasee aj'yy. Gabarëeh ta saroor.

31 Ti taky hadoo hã ŷŷ: “P'op Hagä Do maa napäh a kyyh ta hã maky n'aa hetsē doo. Tahapäh na-ãäj hē kas'uut do sa matym n'aa sa hã maheno doo”, näng.

32 “Mamejō a sii moo heb'ooh do wób Jopéh hēnh rabahōm hyb n'aa, aj'yy Simaw Peed häd näng do ramanaa hyb n'aa. Simaw, sa masãäh byy s'ëeb tahem'aa do tób bä tabagä. Akajar nabyy me ta tób basooh”, näng äãs kyyh hã ŷŷ.

33 Ti hyb n'aa nayyw hē ŷ mejũũ òm ranaëenh hyb n'aa. Baad tanyy né hē ti mabana –näng mäh. –Sahōnh hē äã kata däk P'op Hagä Do matym gó, äã matakëë hyb n'aa P'op Hagä Do mejũũ do maher'oot do äã hã –näng mä Kóh-Nerijo kyyh.

34-35 Ti m' Peed du do kãn tahter'oot do sa hã:

–Baad ŷ bahapäh hŷŷ kã, sahōnh hē badäk hahŷ haw'ãäts hē häj n'aa babuuj ta hã h'yy ka'eeh doo, baad hadoo do moo b'ook do P'op Hagä Do gadoo. Séd hã ji P'op Hagä Do gadoo –näng mä Peed.

36 Ti m' taky hadoo ënh:

–Bē ky n'aa napäh P'op Hagä Do tahter'oot do äã hã, Isaraéw buuj sa hã: Jesus Kristo dajëp ji hyb n'aa. Ti hyb n'aa dooh P'op Hagä Do majĩĩ ji do boo bä. Tahajaa ta najiis ji hado däg bä hŷŷ kã. Sahōnh hē badäk hahŷŷ hã habong do sa wahëh ti Jesus.

37 Bë ky n'aa napäh né hë Jesus moo wäd wät do Judah häj n'aa bä, Jowāw nu gahem'uun do her'oot do jawén paa bä Garirej häj n'aa bä ji nu gemuun hōm do ky n'aa.

38 P'op Hagä Do hejój, ta Sahee na-ãäj hë Jesus Nasaréh buuj tah'yyb mahũüm, P'op Hagä Do an'oo bä. Jé pad'yyt hë baad hadoo do Jesus moo wäd wät. Taheso sahōnh hë Dijab* rejää doo. Sahōnh hë ta ti Jesus bahajaa, ta sii P'op Hagä Do bawät do hyb n'aa. Bë ky n'aa napäh né hë ta tii.

39 Baad ãã bahapäh sahōnh hë Jesus moo wäd wät do Judah buuj sa häj n'aa bä, Jerusarēnh panang bä na-ãäj hë. Ti hyb n'aa ãã wén her'oot ãã hapäh doo. Ta jawén kä rabepëem däk b'aa hã kajatsëk do hã, tadajëp hyb n'aa.

40 Tadajëp jawén paa bä, tamawoob däg ta äh, taganä wät P'op Hagä Do an'oo bä. Ta jawén takas'ee kãn ãã hã P'op Hagä Do an'oo bä.

41 Doo sahōnh hë Judah buuj sa hã takas'ee bä. Jääm hë ãã hã takasee, ääh, P'op Hagä Do asëew bong doo, ta t'aah ky n'aa ãã baher'oot hyb n'aa. Äã awëë bong, äã eëg bong Jesus sii taganä wät do jawén paa bä —näng mä Peed.

42 Ti m' taky hadoo ënh:

—Äã tamejũũ ta ky n'aa ãã baher'oot hyb n'aa ta wób sa hã. Äã tamejũũ ãã maher'oot hyb n'aa, ti né hë ti sahōnh hë hedëp doo, dejëp do paa na-ãäj hë sa ky n'aa etyy n'aa P'op Hagä Do an'oo bä.

43 Sahōnh hë P'op Hagä Do ky n'aa rod raher'ood wät paa ta ky n'aa. Hahỹỹ da raher'oot doo: Jé ta

* **10:38** Gereg kyy me ramaneëēnh Nesaa Do Yb, Dijab. “Ji taky n'aa tapa had'yyt doo”, tahanäng pé ti Dijab.

hã h'yy ka'eeh do sa h'yyb tym gó hanäng do nesaa do P'op Hagä Do awug hõm da, sa hyb n'aa Jesus dajëp do hyb n'aa.

⁴⁴ Ti m' Peed er'oot nä m', sahõnh hẽ ta kyyh maa new'ëë do sa h'yyb tym gó P'op Hagä Do Sahee bajëng.

⁴⁵ Ti m' Judah buuj Jesus hã h'yy ka'eeh doo, Peed sii han'aa doo, rameuuj bong mäh, P'op Hagä Do Sahee Judah buuj nadoo do sa h'yyb gó tabajëng do hyb n'aa.

⁴⁶ Ramaa napäh mä kyy wób me rer'oot doo, P'op Hagä Do raj'aa etsë doo.

⁴⁷ Ti m' Peed ky hadoo:

—Doo hewaata pé ranu kemuun hyb n'aa, P'op Hagä Do Sahee bajëng do hyb n'aa sa h'yyb gó, ër hã tabajëng do hadoo —näng mä Peed.

⁴⁸ Ti m' Peed mejũũ ranu gemuun hyb n'aa Jesus Kristo häd gó. Ti m' retsëë sa sii Peed baym hyb n'aa dó.

11

Peed maher'oot do Jesus hã h'yy ka'eeh do sa hã ky n'aa hahỹỹh

¹ Ti m', Jesus mejũũ doo, Jesus hã h'yy ka'eeh do Judah häj n'aa bã habok do na-ãäj hẽ raky n'aa napäh Judah buuj nadoo do na-ãäj hẽ ragadoo do P'op Hagä Do panyyg.

² Ti m' Peed kaja hõm bã kä Jerusarënh hënh, Judah buuj wób Jesus hã h'yy ka'eeh doo, masuuj noo byyh kehõk doo, ranabuuj gedoo mä Peed.

³ Hahỹỹ d' mä sa kyyh ta hã:

—Hëd n'aa mabajëë suun Judah buuj nadoo do sa tób gó? Hëd n'aa mabawëh sa sii? —näk mäh.

⁴ Ti m' baad Peed baher'oot sa hã sahõnh hẽ tahapäh do tahewäd nä hënh. Hahỹỹ d' mä ta kyyh:

⁵ –Panang Jopéh häd näng doo bä ỹ bagëë wät bä, ỹ ky n'aa etsëë bä, s'ëeh hadoo hã ỹỹ. Ỹ hapäh hỹ pong jé naa tabahyng, ỹ bagëët bä, ta hood pãän hadoo doo. Ta sasu hã pãän kamewyyt.

⁶ Baad ỹ baheg'ãäs h'ëed ta gó hanäng péh. Tii bä har'ëeng, tababo n'aa, taw'ëed sii hẽ ỹ hapäh ta gó. Ta mahang ti anäng èr ky n'aa jaw'yyk do hyb n'aa èr nawëh doo.

⁷ Ti ỹ maa napäh kyyh her'oot do hã ỹỹ: “As'ëeg g'ëed. Manaboh a tä”, näng mä hã ỹỹ.

⁸ Ti ỹ ky hadoo: “Dooch Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo. Dooch ỹ hewë bä nesaa doo, maganen'aak doo”, näng këh ỹỹ.

⁹ Tii bä hỹ pong jé naa kyyh her'oot p'aa hënh hã ỹỹ: “Mamaneëëj manä nesaa doo me, baad tabahado däk P'op Hagä Do anoo doo”, näng mä ta kyyh.

¹⁰ Tamawoob nuu me ta ti kyyh ber'oot hã ỹỹ. Ti m' nayyw hẽ hỹ pong jé pãän hadoo do basëek p'aa hënh.

¹¹ Ti noo gó né hẽ tamawoob hẽ ajyy, Sesareja hënh naa ramejũ doo, rakajaa ỹ bagä bä. Ỹ rahahëen rawén n'aa.

¹² Tii bä P'op Hagä Do Sahee ỹ tamejũ sa sii né hẽ ỹ bahõm hyb n'aa. Ti ãã bahõm kãn. B'ëeh hahỹ ji ma poo oow see pé ajyy èr hỹjy hedoo doo, si ỹ rabahõm. Séd hã ãã bajëë p'ëë aj'yy tób yt hã.

¹³ Ti aj'yy baher'oot ãã hã ta tób yt tahapäh do ããs, hahỹỹ da m' ta sii her'oot doo: “Mamejõ Jopéh panang hënh Simaw Peed häd näng do ramanaa hyb n'aa.

14 Taher'oot da a hã nyy da bẽ P'op Hagä Do bed'ëep nesaa do mahãnh, ta sii bẽ baboo had'yyt hyb n'aa hỹ pong jé, õm, a tób yt haj'eenh doo”, nãng aãs ta hã —nãng mã Peed kyyh tamaher'oot do sa hã.

15 Ti m' ahõm nä Peed kyyh:

—ÿ du doo bã ÿ her'oot do sa hã, sa h'yyb tym gó P'op Hagä Do Sahee bajëng, pooj jé èr h'yyb gó tabajëng do hadoo.

16 Ti ÿ hyb n'aa esee Jesus her'oot do paah: “Jowãw nu gahem'uun do nu gemuun wät naëng me. Hỹ kã bẽ hã P'op Hagä Do anoo da ta Sahee bẽ h'yyb tym gó.”

17 Sa hã P'op Hagä Do an'oo däk ta Sahee, èr hã tan'oo däk doo da, Jesus Kristo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hã aã h'yy ka'eeh noo gó. Ti hyb n'aa, P'op Hagä Do hã ÿ hajëm g'eeh tamo haj'aa hadoo do hyb n'aa? —nãng mã Peed sa hã.

18 Ti m' ramaa napäh bã m' Peed her'oot doo, dooh m' ranabuuj gedo boo bã kã. Ti m' radu doo P'op Hagä Do raj'aa etsë. Hahỹ ÿ da m' sa kyyh:

—Judah buuj nadoo do hã na-ããj hẽ P'op Hagä Do anoo ta hã rah'yy kawapëen, ta hã rah'yy ka'eeh hyb n'aa, edëb had'yyt do ragadoo hyb n'aa kã P'op Hagä Do pa —näk mã sa kyyh.

Ãn-Tijoka bã habong do Jesus hã h'yy ka'eeh do panyyg n'aa hahỹ ÿh

19 Jesus hã h'yy ka'eeh do rarejã doo, Es-Tew radaj'ëep noo gó, raketyn bong. Sa wób Penisija häd nãng do hã n'aa hënh rabahõm, ta wób tsyt dëeg hã Tsi-Peré häd nãng doo hënh rabahõm, ta wób panang Ãn-Tijoka häd nãng doo hënh rabahõm.

T'ĩ hēnh jããm hē Judah buuj hã ramaher'oot Jesus ky n'aa.

²⁰ Ti hadoo né hē, Jesus hã h'yy ka'eeh do wób, Tsi-Peré, Sirené häd enäh doo bä naa, ah'ũũm ãn-Tijoka hēnh. T'ĩ hēnh rabaher'oot Jesus, Hyb N'aa Jawyk Do ky n'aa Judah buuj nadoo do sa hã kä.

²¹ P'op Hagä Do hejój sa hã tabawät, ti hyb n'aa hajök raky dahé däk panyyg hanäm doo. Jesus hã rah'yy kae padäg kãn.

²² Ti m' Jesus hã h'yy ka'eeh do Jerusarēnh bä habong do raky n'aa napäh bä ta tii, ramejũũ Béh-Nabéh, ãn-Tijoka hēnh tabaheg'ããs hyb n'aa.

²³ Ti m', t'ĩ hēnh Béh-Nabéh kajaa bä, tahapäh P'op Hagä Do ky n'aa edëë bong hanäm doo me Judah buuj nadoo doo. Ti hyb n'aa tatsebee wät. Ti m' baad tabaher'oot sa hã, t'öp madäk doo me rahyb n'aa hũũm had'yyt hē hyb n'aa Jesus.

²⁴ Ky enyym mä ti Béh-Nabéh. Baad mä P'op Hagä Do Sahee h'yyb mahũũm, baad tah'yy ka'eeh Jesus hã. Hajök t'ĩ hēnh rah'yy kae kãn Jesus hã.

²⁵ Ti m' Béh-Nabéh bahõm kãn Tas hēnh, Saw-Ru hesoos doo.

²⁶ Tabaw'yyt bä m' tamana kãn ãn-Tijoka panang hēnh. Ti m' sét ta baab rababoo kãn ta tii bä Jesus hã h'yy ka'eeh do sa mahang. Hajök do sa hã rama metëëk Jesus ky n'aa. ãn-Tijoka bä né kä pooj jé radu doo ramaneëēnh do Jesus hã h'yy ka'eeh doo, Kristo karapee.

²⁷ Ti noo gó P'op Hagä Do ky n'aa rod rabana ãn-Tijoka hēnh, Jerusarēnh hēnh naa.

²⁸ Sa seeh, Agab häd näng doo, as'ëëg gëët, P'op Hagä Do Sahee kyy gó taher'oot sa hã, ana

ji hasaah do pan'aa sahõnh hẽ hëej Roma buuj rabag'ããs doo bã. Te hub né hẽ, Roma buuj sa wahë n'aa Karaw-Dijo häd näng do bag'ããs noo gó rabas'aah né hẽ.

²⁹ Tii kä m', Jesus hã h'yy ka'eeh do Æn-Tijoka bã habok do ramasaa kãn Jesus hã h'yy ka'eeh doo, Judah hãj n'aa bã habong doo. Sahõnh hẽ ranoo rahajaa do pénh.

³⁰ Ti m' ramejũ Béh-Nabéh Saw-Ru daheeh ramahũm ramasa doo, Jesus hã h'yy ka'eeh do Judah hãj n'aa bã habong do sa wahë n'aa wë.

12

Eróts mejũ radaj'ëep paawä Peed panyyg n'aa hahÿÿh

¹ Ti m', ti noo gó Judah buuj sa wahë n'aa Eróts häd näng do du doo tarejãã do Jesus hã h'yy ka'eeh do wób.

² Tamejũ mä radaj'ëep Tsijaag sën-jeer me. Jowãw hÿÿj mä ti Tsijaag.

³ Ti m' Eróts bahapäh bã kä ti Judah buuj Jesus hã h'yy kana'eeh do ragen'aak Tsijaag tadaj'ëep doo, tamejũ na-ããj hẽ ramaso däk Peed. Pãw makuj temah do rabawa do ratab'ëes noo gó m' tii.

⁴ Ti m' ramaso däk jawén paa bã tamejũ radawäts gëet. Ti m' tamejũ 16 warahén, ji meheet pé ken'yyh raketyn hõm, rabahag'ããs hyb n'aa Peed. Takarën né paawä Pas-kowa ratab'ëes jawén paa bã tamejũ Peed ramanaa, hajõk do sa matym gó ta hã taky n'aa etyy hyb n'aa.

⁵ Ti m' ragadahew'ëes doo gó Peed ag'ëed nuuj jé, tak'ëp né hẽ Jesus hã h'yy ka'eeh do P'op Hagä Do hã raky n'aa etsëe ta hyb n'aa.

⁶ Ti m' atsēm, Eróts ky däng do pooj jé, hajõk do sa matym gó Peed taky n'aa etyy do paawä, Peed aỹyh mã warahén sa hõõ gó. Hub hēnh warahén seeh, s'ỹh hēnh ta seeh. Pawóp hē haak sapuuw hadoo doo me Peed ramoo maw'yyd dāk. Warahén sa hã tatyd padëek. Warahén wób ragadahew'ëes do noo bã rabab'ëeh rabahag'ããs hyb n'aa.

⁷ Ti m', nyyw hē m' P'op Hagä Do ããs kas'ee wät. Ragadahew'ëes doo gó m' ta bag ganyyh. Ti m' ããs mebë Peed karapa hã, taty gawëej dāk hyb n'aa. Ti m' taky hadoo ta hã:

—Nyyw hē, h'yy kabawaad wäd! As'ëeg g'ëed!
—näng mäh.

Ti m' nyyw hē haak sapuuw hadoo doo, ta moo hã padëek do paah, keréd bëeh tũũ.

⁸ Ti m' ããs ky hadoo ta hã:

—Madadäg a saroor, a tsyym suun —näng mäh.

Ti m' Peed dadäk ta saroor, ta tsyym suun. Ti m' ããs ky hadoo ënh:

—Madadäg a hatsë a hã, jawén ỹ ana! —näng mäh.

⁹ Ta jawén Peed banä kãn ragadahew'ëes doo gó naa. Doo tah'yy ganyy bã te hub tado bã né hē ããs moo wät doo. Ta s'ëeh hadoo tahapäh ted'oo.

¹⁰ Ratab'ëes pooj jé hab'ëeh do warahén. Ta jawén hab'ëeh do ratab'ëes né hē m' tii d' ënh. Ti m' rakajaa bã ta noo sapaar s'ëeb ty katsë doo, panang hēnh ji bahõm bã kã, ta daaj hē tanoo kasëets hõm. Ti m' ratabëej nã kãn mäh. Dawëë péj rababoo dāk bã kã m', ããs badoo wäd kãn, ta pooj jé hawät doo.

11 Ti m' Peed h'yy kadaw'uuh. Ta h'yyb gó m' taky hadoo:

—Hÿÿ kä baad ub ÿ bahapëë kån. P'op Hagä Do mejũũ ta ããs ÿ tabed'ëep hyb n'aa Eróts moo gó naa, ÿ rarejãã do paawä Judah buuj sa mahãnh — nãng mã ta h'yyb gó.

12 Ti m' Peed h'yy kadaw'uuh bä m', tabahõm Marija häd nãng do tób hënh. T'ĩ hënh hajök kata b'ëeh raky n'aa etsëe hyb n'aa. Marija häd nãng doo, Jowãw Maah-Ko häd nãng do ÿÿn.

13 Ti m' sa tób nooh, ta tyw n'aa tabës bä na-sooh doo me Peed naëënh. Tanoo edas mãh. Ti m' maruus, sa karom Rode häd nãng do banyyh tabahëg'ããs hyb n'aa.

14 Tamaa napäh bä Peed noo ged'op, tsebee wät do hyb n'aa p'aa hënh tamatëh hõm tapanäk hyb n'aa ta wób sa hã Peed ti agëet tób noo bä. H'yyb manepëe wät do hyb n'aa, dooh m' tanoo gasëets wäd tób nooh.

15 Ti m' ta wób raky hadoo maruus hã:

—Õm ky kew'oonh —näk mãh.

—Dooh. Né hup ÿ né hë. Peed né hë —nãng mã maruus.

—Dooh Peed tado bä —näk mãh. —Ããs ta hã hag'ããs do apäh —näk mãh.

16 Ti nuuj jé m' Peed naëënh nä tób noo bä. Ti m' ranoo gasëets kån, ti m' Peed rahapäh, ti m' h'yy gabedo bong mãh.

17 Ta moo me m' Peed meduuk, bag hënh rabab'ëeh hyb n'aa. Ti m' ta her'oot sa hã ny hadoo P'op Hagä Do manyyh ragadahew'ëes doo gó naa. Ti m' taky hadoo:

—Bë maher'ood Tsijaag, ta wób Jesus hã h'yy ka'eeh do sii hẽ —näng mäh.

Ti m' sa hã tabaheer'oot jawén paa bä, ahõm kãn ta s'ee hẽnh.

¹⁸ Ti m' tabawag hõm bä kä, tak'ëp warahén rah'yyb manepëë bong, h'yyb e'ÿÿm b'ëeh mä Peed badoo wät do hyb n'aa m'.

¹⁹ Ti m' Eróts mejũũ rabesoos hyb n'aa. Dooch m' rawyyd bä. Ti m' hajõng Eróts eanh warahén sa hã, ti m' tamejũũ radej'ëep sahõnh hẽ warahén hag'ããs do paah.* Ti m' ti jawén paa bä Eróts beréd dák dó Judah häj n'aa. Sesareja panang hẽnh tabeg'ããs dó.

Eróts dajëp do panyyg n'aa hahÿÿh

²⁰ Eróts paa kamajë wät Tiir panang, Sidõn panang babuj n'aa sa hã. Ti m' Tiir panang, Sidõn panang babuj n'aa, baad ub rakaner'oot rabaheer'oot hyb n'aa Eróts sii, Eróts kamanajë wät hyb n'aa sa hã. Tii d' rawén d'oo sa waa hyb n'aa, Eróts häj n'aa bä retsëë do hyb n'aa. Ti m' pooj jé rakaner'oot Baras häd näng do sii, Eróts hã tabetsëë hyb n'aa tan'oo bä ta sii raber'oot hyb n'aa. Eróts karom, ta masa n'aa Eróts weh'ëeh do ti Baras.

²¹ Ti m' Eróts ky däng sa hã, ta sii raber'oot hyb n'aa. Ti m' ti noo gó tadadäk sa wahè n'aa saroor n'aa, ti m' tabaheer'oot hajõk do sa hã.

²² Ti m' maa new'ëë do tak'ëp mä sa kyyh:

* **12:19** Hajõng Eróts wén eanh sa hã, tahapäh hyb n'aa ranoo kanesa bä. Peed ramasa ragadahew'ëës doo gó tabanyyh ted'oo apäh. Ti noo gó radej'ëep né hẽ ragadahew'ëës doo gó hagëët do hagã n'aa, ta see kejën nä bä sa mahãnh.

—Ta ti her'oot doo, dooh aj'yy tado bä! P'op Hagä Do hadoo né hē tii! —näk mä sa kyyh.

²³ Ti m' Eróts gadoo sa kyyh, “P'op Hagä Do òm”, hanäk doo. Tsebee wät ti hyb n'aa. Doo tawehëe bä P'op Hagä Doo. Ti hyb n'aa ti noo gó né hē kä, nayyw hē, P'op Hagä Do ããs an'oo bä ta nahëe nyy kãn. Tii bä m', tadajëb kãn as'ood no haj'aa.

²⁴ P'op Hagä Do ky n'aa ahôm tii bä. Jé pad'yyt hē tii bä rabaher'oot.

²⁵ Ti m' Béh-Nabéh Saw-Ru daheeh rabahaëej däk jawén paa bä dajëër Æn-Tijoka buuj Jesus hã h'yy ka'eeh do mejüü doo, rababaaj nä kä Æn-Tijoka hënh. Sa sii ramahüüm kãn Jowãw Maah-Ko häd näng doo.

13

Jesus ky n'aa mahüüm do rasëm do panyyg n'aa hahÿÿh

¹ Ti m' Æn-Tijoka bä, Jesus hã h'yy ka'eeh do sa mahang ti anäng P'op Hagä Do ky n'aa rod, P'op Hagä Do kyyh ma metëek doo. Hahÿÿ da m' sa häd: Béh-Nabéh, Simijãw “byyh hasus doo” ramaneëenh doo, Rusijo (panang Sirené häd näng doo hënh naa), Manaën (Eróts Garirej häj n'aa wahë n'aa daheeh hawäng do paah), Saw-Ru kä.

² Ti m' ta see pé noo gó, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do rahyb n'aa jew'yyk bä, ranoo kanawa doo me Jesus rahyb n'aa esee bä, P'op Hagä Do Sahee ky hadoo sa h'yyb gó:

—Tsytt hē, wë ÿÿ bë asëew Béh-Nabéh Saw-Ru daheeh. Ti anäng ÿ karën do ramoo bok doo, ÿ wén naëenh —näng mä P'op Hagä Do Sahee.

³ Ti m' raky n'aa etsēē jawén paa bä, ratayy do ji noo kanawa doo me Jesus ji hyb n'aa esee hyb n'aa jawén paa bä, sa moo radatooj kån Béh-Nabéh Saw-Ru* sa nuu gó.† Ti m' raky n'aa edēē wät rabahōm hyb n'aa kä.

Tsyt dēēg hã Jesus ky n'aa raher'oot do panyyg n'aa hahÿÿh

⁴ Ti m' Béh-Nabéh Saw-Ru daheeh rabahōm kån P'op Hagä Do Sahee mejũũ doo da. Ti m' panang Serew-Sija häd näng doo hēnh rabaw'ēēnh. Tii b' naa ragatsēg t'oonh marakate gó rabatsēg hōm hyb n'aa tsyt dēēg hã Tsi-Peré häd näng doo hēnh.

⁵ Rakaja hōm bä panang Saramin häd näng doo bä, raher'oot mä P'op Hagä Do panyyg tób P'op Hagä Do panyyg Judah buuj rayd naherot do yt hã. Jowãw Maah-Ko sa sii m' tabawät, tamasa hyb n'aa sa hã.

⁶ Ti m' tsyt dēēg ratabēēj däk, Pap panang bä rakajaa. T'ĩ hēnh ramamuun mä sēew oow, Judah buuj seeh. Bar-Jesus mä ta häd. Gereg sa kyy me Erimas ramaneēēnh. P'op Hagä Do panyyg rod mä tanooh. Noo kanesa do tii.

⁷ Sesijo Paw-Ro, tsyt dēēg hã buuj sa wahë n'aa sii tamoo wät. H'yy ganäng mä ti sa wahë n'aa Sesijo Paw-Ro häd näng doo. Ti m' tamejũũ ta wë ranaēēnh hyb n'aa Béh-Nabéh Saw-Ru daheeh, ta hã rabaher'oot hyb n'aa P'op Hagä Do kyyh.

⁸ Ti m' ta ti a'j'yy sēew oow, Erimas häd näng doo, dooh tagenaag bä raher'oot doo. Takarēn paawä dooh sa wahë n'aa h'yy kae bä Jesus hã.

* **13:3** Saw-Ru häd see Paw-Ro. † **13:3** Sa moo radatooj bong, P'op Hagä Do Sahee hejój sa sii tabawät hyb n'aa.

9 Ti m' baad mä P'op Hagä Do Sahee h'yyb mahũũm Saw-Ru, Paw-Ro ramaneëenh doo. Ti m' baad Paw-Ro baheg'ããs sëew oow wë.

10 Ti m' taky hadoo ta hã:

—Dijab t'aah õm! Baad hadoo do ganen'aak do õm. Ky nesaa õm, noo kanes'ats õm —näng mäh. —Mawareem had'yyt hë g'eeh baad hadoo do Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do metëek doo? —näng mäh.

11 Ti m' taky hadoo ënh ta hã:

—A wë Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do h'yyb wareem däk. Õm da ty tamaa wät dó. Ti noo gó dooh mahapëë wäd bä papÿÿj bag —näng mä Paw-Ro kyyh.

Ti m' nayyw hë Erimas ty tamaa wäd kãn. Tesóts wät mä nayyw hë moo takyyk do pan'aa.

12 Ti m' sa wahë n'aa bahapäh bä aj'yy ty tamaa wät doo, Jesus hã tah'yy kae däg kãn. Tameuuj wät mä Jesus ky n'aa hã.

Ãn-Tijoka s'ee hënh raheboo nä do panyyg n'aa hahÿÿh

13 Ti m' Pap bä naa Paw-Ro rabatsëg hõm tamyyj däk hã, Peh-Ke häd näng doo hënh, Pam-Pirija häj n'aa bä. Ti m' panang Peh-Ke häd näng doo bä rakajaa bä, Jowãw Maah-Ko eréd bong mä Paw-Ro Béh-Nabéh daheeh, Jerusarënh hënh tababaaj hõm hyb n'aa.

14 Peh-Ke bä naa Paw-Ro rabahõm panang Ãn-Tijoka s'ee hënh, Pisidija häj n'aa bä. Ti m' Saab hã, Judah buuj rakamehehãk do hã, rabahõm tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot doo hënh. Ta yt hã m' rabat'oonh.

15 Ti m' tób yt hã kat'aa do see taner'oot mä P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do kerih do bód, P'op Hagä Do ky n'aa rod rerih do bód na-ãäj hë. Taner'ood wät do jawén paa bä, tób sa wahë n'aa rabats'yyt Paw-Ro raheer'oot hyb n'aa rakarën bä. Hahÿÿ da m' sa kyyh:

—Äã wakãän —näk mäh. —Tanyy bä bë wë bë her'oot pé babä hat'oonh do ratsebë hyb n'aa, bë her'ood —näk mäh.

16 Ti m' Paw-Ro bas'ëëg gëët. Ta moo me m' tameduuk, bag hënh rabab'ëëh hyb n'aa. Ti m' taky hadoo:

—Bë maa newë këh ÿÿ, Isaraéw buuj, Isaraéw buuj nadoo do na-ãäj hë P'op Hagä Do hã hyb n'aa es'ee doo —näng mäh.

17 —P'op Hagä Do Isaraéw buuj rah'yy kaha'eeh do tasëew hõm paa ër wahë makũh. Tak'ëp rakaood bong P'op Hagä Do an'oo bä Esit bä, sa wakãän nadoo do sa mahang rababong noo gó. Ti m' t'ïi hënh häj n'aa bä naa ta hejój me ër wahë makũ taman'yyh.

18 40 m' ta baab rababong tabanawäng bä, P'op Hagä Do baad taheg'ãäs sa hã.

19 Hëëj Kanaäh häd näng doo bä 7 t'ïi hënh habong do paa sa wahë n'aa sa karapee sii hë ër wahë makũ nu gad'eet, P'op Hagä Do an'oo bä. Èr wahë makũ hã tan'oo däk sa häj n'aa paah.

20 450 ta baab tabado däk bä kä ër wahë makũ tasëew hõm do jawén paa bä tii.

—Ta jawén P'op Hagä Do anoo sa hã ajyy ky n'aa etsëeh do sa mahang ky n'aa etyy doo. Tii d' tabahadoo, P'op Hagä Do ky n'aa rod Samuéw bawäd däg bä kä.

²¹ Ti m' er wahë makũ rabetsëë, P'op Hagä Do anoo hyb n'aa sa wahë n'aa pan'aa. Ti m' P'op Hagä Do banoo né hë Sauh häd näng doo, Kis häd näng do t'aah, sa wahë n'aa tabahadoo hyb n'aa. Bën-Jamih häd näng do panaa ti Sauh. 40 ta baab Sauh bag'ããs.

²² Ta jawén tado hõm Sauh, Dawi ta jawén buuj P'op Hagä Do an'oo bä, sa wahë n'aa tabahadoo hyb n'aa. Hahÿÿ da m' P'op Hagä Do kyyh Dawi ky n'aa: “ÿ karën doo da Dawi bawät ÿ hapäh. Tamoo wät da sahõnh hë ÿ karën doo”, näng mä P'op Hagä Do kyyh Dawi ky n'aa hä —näng mä Paw-Ro kyyh.

²³ Ti m' Paw-Ro ky hadoo:

—Dawi panaa see P'op Hagä Do mejõ kãn, Isaraéw buuj sa h'yyb tym dëëb, taky n'aa enooh do paa hadoo. Jesus né hë tii.

²⁴ Jesus du doo do pooj jé P'op Hagä Do ky n'aa ta her'oot doo, Jowãw nu gahem'uun do häd näng do her'oot sahõnh hë Isaraéw buuj sa hä, raberéd hõm hyb n'aa ta ti nesaa doo. Tanu gemuun hõm nesaa do raberéd hõm do heen n'aa.

²⁵ Sahõnh hë ta hä P'op Hagä Do mejũũ do tametëëk do pan'aa tabahajaa bä, Jowãw nu gahem'uun do ky hadoo: “Jaa ÿ bë hä?”, näng mäh. “Dooch bë hyb n'aa newëë do tado bä ÿÿh. Dooch P'op Hagä Do H'yyb Däng Do tado bä ÿÿh. Ti awät da jawén ÿÿ. ÿ hyb n'aa sakog its ta hä. Ti hyb n'aa, dooch ÿ haja bä ta tsyym suun ÿ kabo nä bä”, näng mä Jowãw nu gahem'uun do kyyh —näng mä Paw-Ro sa hä.

²⁶ Ti m' ahõm nä Paw-Ro kyyh:

—Wakãn haa, Abaraãm panaa, Isaraéw buuj nadoo do P'op Hagä Do hä hyb n'aa hesé doo, bë

na-ãäj hē, bē sahõnh hē bē maa newë. Ër hã né hē P'op Hagä Do an'oo däk er panyyg näng hyb n'aa nyy da ji h'yyb tym Jesus bed'ëep.

²⁷ Jerusarēnh panang buuj, sa wahë n'aa na-ãäj hē, dooh rah'yy ganyy bā jaa ti Jesus. Dajëb hã Jesus raky n'aa ety däk. Tii da takajaa Saab hã had'yyt hē tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot do yt hã P'op Hagä Do ky n'aa rod sa kyy kerih do raner'oot doo.‡

²⁸ Dooh rawyyd bā né paawä dajëb hã Jesus raky n'aa etyy hyb n'aa, retsëe Pirato hã tamejũ radaj'ëep hyb n'aa.

²⁹ Sahõnh hē ta ky n'aa kerih do paa P'op Hagä Do kyy kerih do hã ta hã rabad'oo do jawén paa bā, rabado hyy kån Jesus hub b'aa hã naa. Ti m' radasuun jëng pä gabaho doo gó.

³⁰ Ti m' taganä wäd kån p'aa hënh, P'op Hagä Do an'oo bā.

³¹ Tadjëb pooj jé, hajõk ta sii hah'ũũm Garirej häj n'aa bā naa Jerusarēnh hënh. Sa hã né hē Jesus kas'ee wät hajõng ta äh, taganä wät do jawén paa bā. Ti né hē rahapäh doo, hÿÿ kã raheer'oot Jesus ky n'aa Isaraéw buuj sa hã —näng mä Paw-Ro kyyh.

³²⁻³³ Hahÿ panyyg hanäm do äã her'oot bē hã. P'op Hagä Do ky n'aa enooh do er wahë makũũ hã, ti né hē hÿÿ kã tan'oo däk er sa panaa paa hã. Ti d' né hē tabad'oo Jesus ganä wät tan'oo bā kã. Hahÿ hadoo ta ky n'aa kerih do Saaw-Mo 2 hã:

‡ **13:27** Raneherod né paawä P'op Hagä Do ky n'aa rod reri bong do paah, P'op Hagä Do ky n'aa enooh do ji h'yyb tym dëeb ky n'aa, nyy da rarahejää, nyy da radaj'ëep, dooh rah'yy genä bā. Jesus radaj'ëep noo gó kaja däk P'op Hagä Do maher'oot do paah.

“Tah ÿ õm. A yb ÿ hado däk naga hẽ.”§

³⁴ Ta pooj jé P'op Hagä Do her'ood däk ta t'aah ganä wät do ky n'aa, ta kamag karejã mahãnh. Hahÿÿ da takerii däk ta ti ky n'aa:

“Õm ÿ ky n'aa edëng, baad had'op doo me, ky kaneh'ÿÿt doo me, Dawi hã ÿ ky n'aa enooh do paa me.”**

³⁵ Hahÿÿ da na-ããj hẽ takerii däk P'op Hagä Do kyyh see hã:

“Dooh man'oo bä a karom, tsyt hẽ a wẽ moo wät do ta kamag n'aa karejã bä.”††

³⁶ Dooh Dawi ta daaj hẽ ta ky n'aa tado bä ti tاهر'oot doo. P'op Hagä Do karën doo da né hẽ sahõnh hẽ Dawi moo wät tahawät noo gó. Ta jawén tadajëb kãn. Ta wahë makũ rahabong hënh tabas'ëëg kãn. Karejã däk ta kamag n'aa.

³⁷ Tii d' nado dejëp do mahang ganä wät P'op Hagä Do anoo do hã. Dooh ta ti ta kamag n'aa karejã bä.

³⁸ —Ti hyb n'aa wakãn haa, —näng mäh —baad ÿ karën bë heen n'aa nyy däk hahÿ ÿ her'oot do bë hã: Jesus dajëp do hyb n'aa, taganä wät do hyb n'aa, P'op Hagä Do awug hõm da sahõnh hẽ nesaa do ji h'yyb tym gó hanäng doo.

³⁹ Mosees ky n'aa jaw'yyk doo, dooh tahaja bä baad ji hado däg bä tan'oo bä P'op Hagä Do matym

§ 13:32-33 Saaw-Mo 2.7
Saaw-Mo 16.10

** 13:34 Isajas 55.3

†† 13:35

gó. Jé h'yy ka'eeh do Jesus hã, baad tabahado däk hỹỹ kä P'op Hagä Do matym gó —näng mäh.

40 —Baad bë hyb n'aa matakä bë hã takanajaa hyb n'aa P'op Hagä Do ky n'aa rod raher'oot do paah. Hahỹỹ d' paa raher'oot P'op Hagä Do kyyh:

41 “Bë maa newë këh ỹ ty n'aa ges'yyk doo.

Bë meuuj da! Bë dejëb kä!

Ỹ moo wät da bë habong do noo gó sét hadoo doo, tabad'op hë da bë ky dahé, bë rapanäg né hë paawä ta ky n'aa.”‡‡

—Tii d' né hë P'op Hagä Do kyyh ta ky n'aa rod rerih do hã —näng mä Paw-Ro tób yt hat'oonh do sa hã, Jesus ky n'aa raky nasëm hyb n'aa.

42 Ti m' Paw-Ro bahajaa bä taher'oot doo, anä kãn mä Béh-Nabéh daheeh. Raban'yyh bä m' tób gó naa, t'ĩ hënh hat'oonh do rabatsyyd kãn, Saab see hã p'aa hënh rabaher'oot hyb n'aa ta ti panyyg.

43 Tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot do wahë n'aa kat'aa do hã rakedëë hõm jawén paa bä, sahõnh hë raban'yyh do jawén paa bä, hajök Judah buuj, Judah buuj nadoo do P'op Hagä Do hyb n'aa jew'yyk do na-ããj hë, rahadaa hõm Paw-Ro Béh-Nabéh daheeh. Ti m' Paw-Ro Béh-Nabéh daheeh raky n'aa jebaanh sa sii hah'ũũm do sa hã, rahyb n'aa nerét hyb n'aa P'op Hagä Do ky enyym do ky n'aa ramaa napëë wät doo.

44 Ti m' Saab see hã kä, hajök panang buuj kat'aa, P'op Hagä Do ky n'aa maa new'ëë doo.

‡‡ 13:41 Habakuk 1.5

⁴⁵ Ti m' Judah buuj rabahapäh bä m' hajõk do kat'aa doo, h'yy kajewëets bong Paw-Ro sa hä. Ti m' raky hadoo:

—Dooh te hub tado bä Paw-Ro raher'oot doo — näk mäh. —Noo kanesa tii —näk mä sa kyyh.

Raky n'aa rejää mä Paw-Ro Béh-Nabéh daheeh.

⁴⁶ Ti m' h'yyb neỹm doo me Paw-Ro Béh-Nabéh daheeh raky gadoo:

—Äã her'ood wät P'op Hagä Do panyyg pooj jé bé hä. Dooh bé karën bä bé gado bä. Dooh bé karën bä bé h'yyb tym hedëb had'yyt doo. Ti hyb n'aa hỹ kä äã bahõm kån, äã baher'ood kån Judah buuj nadoo do sa hä kä —näk mäh.

⁴⁷ —Tii d' né hë äã P'op Hagä Do mejũ kerih do hä:

“ÿ an'oo bä õm sahõnh hë Judah buuj nadoo do sa h'yy ganä n'aa mabahadoo hyb n'aa.

Tii d' ÿ bad'oo, mamahũm hyb n'aa küh ÿ n'aa dawëë habong do sa hä,

ÿ bed'ëep hyb n'aa sa hä nesaa do mahãnh,

si ÿ had'yyt hë rababok hyb n'aa kä.”§§

⁴⁸ Ti m' Judah buuj nadoo do ramaa napäh bä ta tii, ratsebee bong.

—Baad ub P'op Hagä Do ky n'aa —näk mä sa kyyh.

Ti m' sahõnh hë P'op Hagä Do asëew hõm doo, edëb had'yyt do ragadoo hyb n'aa ta pa, raky dahé kån Jesus ky n'aa.

⁴⁹ Ti m' raher'ood kån Jesus ky n'aa panang bä, panang nedaa bä haj'eenh do sa hä na-ããj hë.

⁵⁰ Ti m' Judah buuj Jesus hã h'yy kana'eeh do rabahõm kãn ÿÿj ky n'aa etsëeh doo, P'op Hagã Do hyb n'aa esee do wë, panang bã ky n'aa etsëeh do ajyy n'aa sa wë na-ããj hë. Raheer'ood had'yyt hë sa hã rah'yy kawereem hyb n'aa Paw-Ro Béh-Nabéh sa wë, rabah'eed h'ũũm hyb n'aa ta s'ee hënh. Ti m' tii d' né hë rabad'oo. Rah'eed n'yyh sa panang bã naa.

⁵¹ Ti m' Paw-Ro Béh-Nabéh daheeh ratapyng hõm k'ããts sa tsyym suun hã padëek doo. Tii d' rawén d'oo baad nado ta wób sa mo haj'aa sa hã, rahanäng péh. Ti m' rabahõm kãn panang Ikonijo häd näng doo hënh.

⁵² Ti m' Jesus hã h'yy ka'eeh do ratsebee bong. Baad mã P'op Hagã Do Sahee h'yyb mahũũm kãn.

14

¹ Ti m' Paw-Ro Béh-Nabéh rakajaa bã panang Ikonijo häd näng doo bã, rabahõm tób P'op Hagã Do panyyg Judah buuj rayd naherot do yt hã, rabahed'oo doo da. Baad rabaher'oot t'ĩ hënh Jesus ky n'aa. Ti hyb n'aa hajõk Judah buuj, Judah buuj nadoo do na-ããj hë, raky daheeh Jesus ky n'aa.

² Ti m' Judah buuj Jesus ky n'aa ganadoo doo, rah'yyb metsëeh Judah buuj nadoo doo, rah'yy kawereem hyb n'aa Jesus hã h'yy ka'eeh do sa wë.

³ Ti hyb n'aa Paw-Ro Béh-Nabéh daheeh rabaym ta tii bã hajõng ta ãh. H'yyb neÿÿm doo me rabaher'oot Jesus ky n'aa. Ti m' Jesus anoo sa hã rabahajaa hyb n'aa rapehuunh doo, ji hyb n'aa meunh doo, sahõnh hë rabahapäh hyb n'aa P'op

Hagä Do kyy gó né hē ti P'op Hagä Do ky enyym do ky n'aa raher'oot doo.

⁴ Ti m' panang buuj wób raky daheeh Paw-Ro raher'oot doo, ta wób raky daheeh Judah buuj Jesus hã h'yy kana'eeh doo.

⁵ Ti m' Judah buuj Jesus hã h'yy kana'eeh doo, Judah buuj nadoo doo, sa wahë n'aa sii hē rakaner'oot Paw-Ro Béh-Nabéh rarejãã hyb n'aa, pä me rabakut hyb n'aa.

⁶ Ti m' Paw-Ro raky n'aa napäh bä m' tii, rakejën hõm hëej bód Rikonikas häd näng doo hënh, panang Ris, Derebé häd enäh doo hënh, ta tii bä häj n'aa hënh.

⁷ T'ĩĩ hënh na-ããj mä raher'oot Jesus ky n'aa hanäm doo.

Paw-Ro rakut do pä me panyyg n'aa hahÿÿh

⁸ Ti m', Ris bä Paw-Ro her'oot do maa new'ëë do sa mahang aj'yy k'yy gadóm do bahäng. Ta hã d' né hē takenäng noo gó. Dooch noo gó tabawäd bä.

⁹ Tamaa newëë mä Paw-Ro her'oot doo. Ti m' Paw-Ro baheg'ããs ta wë. Tah'yyb hapäh né hē, aj'yy h'yy ka'eeh Jesus hã tabahub däk hyb n'aa.

¹⁰ Ti m' taky hadoo ta hã:

—As'ëëg g'ëed! —näng mäh.

Ti m' nayyw hē tabas'ëëg gëet mäh. Ti m' tadu doo hawäd däk doo.

¹¹ Ti m' hajök do rahapäh bä Paw-Ro mo haj'aa, tak'ëp mä raky kakä bong. Sa kyy me raky hadoo:

—P'op habong doo, ër h'yy kaha'eeh do ahyy b'ëeh. Ajyy gó rakesok —näk mäh.

¹² Béh-Nabéh ramaneëënh Sewus häd me, rah'yy kaha'eeh doo. Paw-Ro ramaneëënh Er-Mes häd

me, rah'yy kaha'eeh do seeh, Paw-Ro ti her'ood ub do hyb n'aa.

¹³ Ti m' tób Sewus rahyb n'aa esee do yt hã moo hew'ëet do tamanaa booj yb, b'aa ts'oooh sii hẽ, sa panang noo bã. Panang babuj n'aa sii hẽ takarẽn paawä tajuu booj yb, Paw-Ro Béh-Nabéh daheeh rahyb n'aa jew'yyk do hyb n'aa. Panang nedaa bã tób Sewus rahyb n'aa esee do basooh.

¹⁴ Ti m' Paw-Ro Béh-Nabéh daheeh rabahapäh bã m', ras'ëed hõm sa daaj hẽ sa saroor tii da raganen'aak do heen n'aa. Ti m' rawaj'aa bong sa mahang. Rawaj'aah bã m' tak'ëp mä rageënh:

¹⁵ —H'ëed hyb n'aa tii d' bë bad'oo? —näk mäh. —Ajyy né hẽ ääh, bë da hadoo doo! —näk mäh. —Bë ää panäk ää wén na, bë beréd hõm hyb n'aa hahỹ daap hẽ bë h'yy kaha'eeh doo. Doooh redëb bã tii. Taw'ääts hẽ P'op Hagä Do hã, hedëp do hã bë h'yy kawareem, sahõnh hẽ pahuunh do hã bë h'yy ka'eeh hyb n'aa. Sahõnh hẽ badäk hahỹh, wë, akajar na-ääj hẽ, sahõnh hẽ ta hã habong do na-ääj hẽ P'op Hagä Do mo haj'aa.

¹⁶ P'ooj ub rakarẽn doo da paa P'op Hagä Do banoo rababok sahõnh hẽ badäk hahỹ haw'ääts hẽ häj n'aa babuuj.

¹⁷ Ti hadoo né hẽ, P'op Hagä Do ta daaj hẽ takametëeh sa hã. Tametä had'yyt hẽ baad had'op do sa hã tanoo doo me. Ti né hẽ mejũ naëng badoos doo. Ti né hẽ hanoo bë joom baad tawén eaak. Ti né hẽ bë waa hanoo. Ti né hẽ bë h'yyb tsebé tan'oo bã —näk mä Paw-Ro sa kyyh.

¹⁸ Ti m' raheer'ood wäd né paawä, p'eets ub paawä raky nadaheeh. P'eets ub paawä rabajuu né hẽ booj yb sa hyb n'aa.

19 Ti m' rabaher'oot nä bä, Paw-Ro sa majiĩ, Judah buuj, kaja nä. Ān-Tijoka, Ikonijo panang häd enäh doo bä naa rabana. Ti m' raher'oot hajök do sa hä, rah'yy kawapëen hyb n'aa Paw-Ro sa wë. Ti m' hajök do rakawaj'ãän bong Paw-Ro sa wë. Paw-Ro rakud kãn pä me. Dajëp red'oo rawén takyg hõm panang bahãnh. Tii b' raberéd jat.

20 Ti m' Jesus hä h'yy ka'eeh do kata b'ëeh mä Paw-Ro pa. Ti m' Paw-Ro bas'ëeg gëet. P'aa hënh tabahõm ënh panang hënh. Ti m' jat'iip hadoo Paw-Ro Béh-Nabéh daheeh rabahõm kãn panang Derebé häd nãng doo hënh.

Paw-Ro rababaaj hõm do Ān-Tijoka hënh panyyg n'aa hahÿÿh

21 Ti m', ta ti panang bä raher'oot Jesus ky n'aa hanãm doo. Hajök mä Jesus hä h'yy kae kãn raher'oot do hyb n'aa. Ti m' Paw-Ro Béh-Nabéh daheeh rababaaj hõm kãn Ris bä, Ikonijo hënh, Ān-Tijoka hënh.

22 Ti m' ramabaaj nä me, panang buuj Jesus hä h'yy ka'eeh do sa hä baad raky n'aa edëe däk, ranerét hyb n'aa Jesus hä rah'yy ka'eeh doo. Baad rabaher'oot ratsebé hyb n'aa. Hahÿÿ d' mä na-ãäj hë ramaher'oot sa hä: “Hajõng né da ji ahoop P'op Hagä Do bag'ãäs do karapee ji bahadoo hyb n'aa.”

23 Sahõnh hë panang ramatebës me, Paw-Ro Béh-Nabéh daheeh rasëew hõm Jesus hä h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa. Ti m' raky n'aa etsëe sa hyb n'aa. Ranoo kanawa doo me m' Jesus rahyb n'aa esee. Hahÿÿ d' mä sa kyyh:

—Baad mahagãã hahỹ a hã h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa, baad ramoo bok hyb n'aa a hã h'yy ka'eeh do sa hã —näk mäh.

²⁴ Ti m' ratabës Pisidija häj n'aa bä. Ti m' rakajaa Pam-Pirija häj n'aa bä.

²⁵ Ti m' panang Peh-Ke häd näng doo bä ra-her'oot Jesus ky n'aa. Tii b' naa rabaw'ëenh mä panang Atarija häd näng doo hënh.

²⁶ Tii bä ragatsëg tooj kãn marakate gó. Ti m' rabatsëg hõm kãn Ñn-Tijoka hënh, rahana doo hënh. Ñn-Tijoka bä né hë Jesus hã h'yy ka'eeh do raky n'aa ets'ëë wät do paa Paw-Ro sa hyb n'aa, baad P'op Hagä Do bahag'ãäs hyb n'aa sa hã. Tii b' naa né hë ti ramejũũ do paah, jé pad'yyt hë rabaher'oot hyb n'aa Jesus ky n'aa. Paw-Ro rabahajaa do hyb n'aa rababaaj nä kãn.

²⁷ Rakajaa bä kä m' Ñn-Tijoka bä, ramejũũ Jesus hã h'yy ka'eeh do rakata padëek hyb n'aa. Ti m' ra-her'oot sa hã sahõnh hë P'op Hagä Do mo haj'aa sa hã raheboo nä hënh. Ra-her'oot na-ãäj hë m', Judah buuj nadoo do sa hã Jesus an'oo däg kãn ta hã rah'yy ka'eeh hyb n'aa.

²⁸ Ti m' hajõng ta äh Ñn-Tijoka bä Paw-Ro rabaym Jesus hã h'yy ka'eeh do sa mahang.

15

Jerusarënh bä Jesus hã h'yy ka'eeh do rakaner'oot do panyyg n'aa hahỹh

¹ Ti m', ti noo gó ayy wób rakajaa Ñn-Tijoka bä, Judah häj n'aa hënh naa. Ti m' radu doo rama metëek Judah buuj nadoo do hã, Jesus hã h'yy ka'eeh do hã. Hahỹh da m' sa kyyh:

—Taw'ãäts hē bē masuuj noo byyh ehök Mosees ky n'aa jaw'yyk do metëek doo da. Tii da bē moo naboo bā, dooh bē P'op Hagā Do edëeb bā ta wē — näk mäh.

² Dooh Paw-Ro Béh-Nabéh daheeh ragenaag bā raheer'oot doo. Ky kedag bok sa sii ta ti hyb n'aa. Ti m' Jesus hā h'yy ka'eeh do Ān-Tijoka bā habong do rabasëew hōm Paw-Ro, Béh-Nabéh, Jesus hā h'yy ka'eeh do wób, Jerusarēnh hēnh rabahōm hyb n'aa. T'ĩ hēnh ramejũũ rabahōm, masuuj noo byyh kahōk do ky n'aa rabeaanh hyb n'aa 12 hedoo do Jesus mejũũ do sa hā, Jesus hā h'yy ka'eeh do sa wahē n'aa t'ĩ hēnh habong do sa hā.

³ Ti m' rabahōm kån. Ramahōm me m', Penisija häd näng do häj n'aa bā, Samarija häd näng do häj n'aa bā na-ãäj hē raheer'oot Jesus hā h'yy ka'eeh do sa hā nyy da Judah buuj nadoo do wób h'yy kae padëek P'op Hagā Do hā. Jesus hā h'yy ka'eeh do panang bā habok do raky n'aa napäh bā tii, tak'öp ratsebee bong.

⁴ Ti m' Paw-Ro rakaja hōm bā kä Jerusarēnh hēnh, Jesus hā h'yy ka'eeh doo, sa wahē n'aa na-ãäj hē, 12 hedoo do Jesus mejũũ do na-ãäj hē baad ragadoo. Ti m' Paw-Ro raheer'oot mä sa hā sahōnh hē ramoo bok do hā P'op Hagā Do mo haj'aa do ky n'aa raheboo nä hēnh.

⁵ Ti m' Parisëw wób Jesus hā h'yy ka'eeh do raky hadoo:

—Taw'ãäts hē ji mejũũ Judah buuj nadoo do Jesus hā h'yy kae padëek do sa hā, sa masuuj noo byyh ehög hōm. Taw'ãäts hē na-ãäj hē Mosees ky n'aa jaw'yyk do raky daheeh —näkä mä sa kyyh.

⁶ Ti m', ti hyb n'aa m' 12 hedoo do Jesus mejũũ doo, Jesus hã h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa na-ããj hẽ rakata b'ëeh rabaher'oot hyb n'aa ta ti ky n'aa.

⁷ Ti m' bãp peej dæg raky n'aa her'oot do jawén paa bã, Peed as'ëëg gëët, ti m' taky hadoo:

—Wakãn haa —näng mäh. —Bë hapäh né hẽ p'ooj ub ÿ P'op Hagä Do asëm do ÿ baher'oot hyb n'aa Jesus ky n'aa Judah buuj nadoo do sa hã, rah'yy ka'eeh hyb n'aa Jesus hã.

⁸ P'op Hagä Doo, ji h'yyb tym hapäh doo, tametëeh tagadoo na-ããj hẽ Judah buuj nadoo doo. Tanoo ta Sahee sa h'yyb tym gó tabajëng doo, ër hã tanoo do hadoo.

⁹ Dooch ta see hadoo pé ër hã, sa hã na-ããj hẽ. P'op Hagä Do awug hõm sa h'yyb tym gó hanäng doo, Jesus hã rah'yy ka'eeh do hyb n'aa, ër h'yyb tym gó hanäng do P'op Hagä Do awug hõm do hadoo, ër h'yy ka'eeh do hyb n'aa Jesus hã.

¹⁰ Ti hyb n'aa, h'ëed hyb n'aa bë gahëen Judah buuj nadoo do Jesus hã h'yy kae padëek do ramoo bok hyb n'aa ta ti ër nahajaa doo, ër wahë makũ na-ããj hẽ ranahajaa doo? H'ëed hyb n'aa bë karën P'op Hagä Do bë metyy?

¹¹ Dooch taw'ääts hẽ tado bã —näng mäh. —Dooch ër moo bok do hyb n'aa tado bã ër h'yyb tym P'op Hagä Do bed'ëep. Jesus hyb n'aa, ër Jesus kamahän do hyb n'aa tii. Ti hadoo né hẽ sa hã, Judah buuj nadoo do sa hã —näng mä Peed kyyh.

¹² Ti m' sahõnh hẽ bag hënh rababë hõm ramaa newëe bã Béh-Nabéh Paw-Ro daheeh raheer'oot doo. Paw-Ro raheer'oot mä rapehuunh doo, ji hyb n'aa meuunh doo, P'op Hagä Do hejój me ramoo bok doo, Judah buuj nadoo do sa mahang.

13 Rabahajaa bä raher'oot doo, Tsijaag ky hadoo mäh:

—Bë maa newë këh ÿÿ, wakãn haa —näng mäh.

14 —Peed her'ood wät nyy da P'op Hagä Do t'yyd mehĩĩn wät Judah buuj nadoo doo, sa mahang P'op Hagä Do karapee rabadoo hyb n'aa.

15 Ta ti ta her'oot do baad tanu däng P'op Hagä Do ky n'aa rod rerih do paa hä. Hahÿÿ da takerii däk:

16 “ Ta ti jawén ÿ matëeh da.

Hajõõ ta baab né paawä dooh Dawi panaa rabagãã boo bä,
p'aa hënh Dawi panaa see sa wahë n'aa tabahado däk ÿ an'oo bä da.*

17-18 Tii da ÿ wén d'oo, Judah buuj wób,
sahõnh hë Judah buuj nadoo do sii hë,
karapé haa pan'aa hedoo doo,
ÿ rabesoos hyb n'aa', näng mä Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo,
p'ooj ub taky däng do moo wät doo.”†

19 —Ti hyb n'aa, —näng mä Tsijaag —hä ÿÿ péh,
taw'ããts hë dooh ta bahãnh ër mejõ bã Judah buuj nadoo do P'op Hagä Do hä h'yy kae padëek do sa hä.

* **15:16** Tób hadëë hyng do paah, p'aa hënh ji tama sooh do ky n'aa gó tabeh'üüm Gereg kyy me Dawi panaa ky n'aa. P'op Hagä Do hä Judah buuj raky nadaheeh do hyb n'aa, hajõõ ta baab noo gó dooh Dawi panaa rabagãã boo bä paa Judah häj n'aa bä. Tii bä kä, ta ky n'aa rod raber'oot do hä, ti awät da Dawi panaa seeh, p'aa hënh sa hä tabag'ããs doo, P'op Hagä Do ky däng. Jesus né ti ta ti **Dawi panaa** P'op Hagä Do ky däng doo. † **15:17-18** Amos 9.11-12

20 Taw'ääts hē ər erih ranawēh hyb n'aa P'op Hagä Do hä h'yy kana'eeh do sa kabarii raweh'ēeh do tä n'aa. Taw'ääts hē ər erih ranaỹh hyb n'aa sa ỹm nadoo do sii, sa patug nadoo do sii. Ranawēh hyb n'aa sa masāh dab, har'ēeng dab, ranaboh bä ta majyyw gatsēē dāk doo. Taw'ääts hē ər erih na-ääj hē ranawēh hyb n'aa majyyw.

21 Tii d' ər wén erih, Mosees ky n'aa jaw'yyk do raner'ood had'yyt hē däg panang haw'ääts hē Saab hä had'yyt hē, tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot do yt hä. Ti hyb n'aa raheen n'aa nyy dāk né hē Mosees ky n'aa jaw'yyk do hä —näng mä Tsijaag kyyh sa hä.

Judah buuj nadoo do rama erih do panyyg n'aa hahỹh

22 Ti m' 12 hedoo do Jesus mejũũ doo, Jesus hä h'yy ka'eeh do sa wahē n'aa, sahõnh hē Jesus hä h'yy ka'eeh doo, rasēew hõm sa wób, ramejũũ hyb n'aa Béh-Nabéh Paw-Ro sa sii, Æn-Tijoka hēnh. Rasēm do häd hahỹh: Judas Bar-Saba häd näng doo, Siras daheeh. Jesus hä h'yy ka'eeh do sa wahē n'aa wób tii.

23 Ti m' sa hä ramejũũ rerih doo kä. Hahỹ ti rama erih doo:

“Ääh, 12 hedoo do Jesus mejũũ doo, Jesus hä h'yy ka'eeh do sa wahē n'aa na-ääj hē, bē wakään hedoo ääh. Bēeh, Judah buuj nadoo do Jesus hä h'yy ka'eeh do Æn-Tijoka panang bä habong doo, Sirija häj n'aa bä, Siris häj n'aa bä habok do na-ääj hē ää ma erih. Ää edeng bēeh.

24 “Ãã heen n'aa enäh babä naa t'ĩĩ hēnh heboo nã doo. Ãã heen n'aa enäh, ajyy raheer'oot doo me baad nado wäd bē h'yyb ran'oo bā. Bē h'yyb manepēē boo ran'oo bā. Dooch ãã kyy gó tado bā ta ti rama metēēk doo.

25 Ti hyb n'aa baad ub babä ãã kaner'oot, bē wē ãã mejũũ hyb n'aa ãã wób, Paw-Ro Béh-Nabéh ēr najiis bē mejũũ do sa sii rabahōm hyb n'aa.

26 P'eets ub radejēēb paawä Jesus Kristo, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do ky n'aa rabaher'ood hōm do hyb n'aa, dooh Paw-Ro Béh-Nabéh rah'yyp eỹỹm bā, dooh rah'yyp gejë hōm bā.

27 ãã mejũũ Judas Siras daheeh raky masa hyb n'aa ãã erih do hã.

28 Baad ub né hē P'op Hagä Do Sahee metēēh ãã hã, ãã ganahēēn hyb n'aa bē hã tak'ēp hejooñh doo. ãã hã na-ããj hē baad ub P'op Hagä Do Sahee metēēh doo. Jããm hē bē tayy hahỹ ãã her'oot do bē hã:

29 Taw'ããts hē bē nawēh P'op Hagä Do hã h'yyp kana'eeh do sa kabarii raweh'ēēh do tä n'aa. Taw'ããts hē bē nawēh bē masããh dab, har'ēēng dab bē naboh bā ta majyyw gatsēē dāk doo. Bē awēē manä ta majyyw. Bē aã manä bē yỹm nadoo do sii, bē patug nadoo do sii. Ta ti bē ky dahé bā, taw'ããts hē. Jããm hē kã ãã erih doo.”

30 Ti m' Jesus mejũũ doo, Jesus hã h'yyp ka'eeh do sa wahē n'aa daheeh ramejũũ Paw-Ro, Béh-Nabéh, Judas, Siras daheeh rabahōm hyb n'aa. Ti m' rabahōm kãn. Ti m' rakajaa bā Æn-Tijoka bā, ramejũũ sahōñh hē Jesus hã h'yyp ka'eeh do séd hã rakata padēēk hyb n'aa. Ti m' ranoo sa hã 12 hedoo

do rama erih doo.

³¹ Ti m' Jesus hã h'yy ka'eeh do t'ĩĩ hẽnh kata dāk do raner'ood bong kerih doo. Ti m' ratsebee bong ta ky n'aa hyb n'aa.

³² Ti m' Judas, Siras daheeh, baad mä rama-her'oot Jesus hã h'yy ka'eeh doo, baad ub, tsebé doo gó rababok hyb n'aa, rah'yy ganejë hõm hyb n'aa. P'op Hagä Do ky n'aa rod né hẽ m' ti Judas, Siras daheeh.

³³ Ti m', hajõng ta äh t'ĩĩ hẽnh rabaym do jawén paa bä m', Jesus hã h'yy ka'eeh do kedëë bong, rababaaj hõm hyb n'aa Jerusarënh hẽnh. Sa hã rakedëë bong bä m' raky hadoo:

—Baad tanyy né hẽ ti bë bana. Baad äã karën P'op Hagä Do bë taky n'aa edëng. H'yyb näm doo me äã karën bë babaaj hõm —näk mäh.

Ti m' ta wób rababaaj hõm kãn. [³⁴ Siras aym dó.]

³⁵ Ti m' Paw-Ro, Béh-Nabéh rabaym Än-Tijoka bä. T'ĩĩ hẽnh rama metëek ta wób sa sii Jesus ky n'aa.

Jesus hã h'yy ka'eeh do rabeg'ääs panang rahe-boo nä doo hẽnh panyyg n'aa hahÿÿh

³⁶ Ti m' ta see pé noo gó Paw-Ro ky hadoo Béh-Nabéh hã:

—Hamäh, ër ah'ũũm p'aa hẽnh ër heboo nä do paa hẽnh. Jesus hã h'yy ka'eeh do ër heg'ääs, jé pad'yyt hẽ Jesus ky n'aa ër her'oot do paa hẽnh. Ër heg'ääs baad raboo bä —näng mäh.

³⁷ Ti m' Béh-Nabéh karën paawä Jowāw Maah-Ko bahõm sa sii.

³⁸ Paw-Ro hã dooh baad tado bä, Pam-Piriya bä Jowāw Maah-Ko, sa sii hawät do paah, teréd bong do hyb n'aa.

³⁹ Dooh rah'yyb däng do tado bä, ti hyb n'aa raketyn bong. Béh-Nabéh, Jowãw Maah-Ko daheeh rabatsëg hõm tsyt dëëg hä Tsi-Peré häd näng doo hënh.

⁴⁰ Ti m' Paw-Ro hata kä Siras. Ti m' ratsyym kasok bä m' Jesus hä h'yy ka'eeh do Æn-Tijoka bä habong do raky hadoo sa hä:

—Baad ub bë P'op Hagä Do kamahän. Baad ub bë tabahag'ääs —näk mäh.

⁴¹ Ti m' Sirija häd näng do häj n'aa bä, Siris häd näng do häj n'aa bä rakajetsëg hõm. Rakajetsëk me Paw-Ro maher'oot Jesus hä h'yy ka'eeh do panang bä habong do sa hä, baad rababok hyb n'aa, ratsebë hyb n'aa, rah'yy kae magyys hë hyb n'aa.

16

¹ Ti m' panang Derebé häd näng doo hënh Paw-Ro rabeboo nä jawén paa bä, rabahõm panang Ris häd näng doo hënh. Tii bä tamamuun Jesus hä h'yy ka'eeh do seeh, Tsimoot häd näng doo. Ta yÿn mä Judah buuj. Ta yb mä Gereg buuj.

² Jesus hä h'yy ka'eeh do Ris bä habong doo, Ikonijo bä habong do na-ääj hë, baad mä raba-her'oot Tsimoot ky n'aa.

³ Ti m' Paw-Ro karën Tsimoot ahõm sa sii. Pooj jé tamejũ ta masuuj noo byyh kahõg hõm, Judah buuj t'ii hënh häj n'aa bä habong do sa hyb n'aa, sahõnh hë rahapäh do hyb n'aa Gereg buuj Tsimoot yb. Dooh takarën bä Judah buuj rakawajään ta hyb n'aa.

⁴ Ti m' sahõnh hë panang ramatebës me r-her'oot rama erih do ky n'aa 12 hedoo do Jesus

mejũ doo, Jesus hã h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa na-ããj hë Jerusarënh bã habong doo, rerih doo.

⁵ Ti m' Jesus hã h'yy ka'eeh doo, panang haw'ããts hë habong doo, tak'ëp mã rah'yy kae kãn Jesus hã. Jesus hã h'yy ka'eeh do kahũũm had'yyt hë.

Paw-Ro s'ëeh hadoo do panyyg n'aa hahỹỹh

⁶ Ti m', dooh P'op Hagã Do Sahee an'oo bã rasher'oot Jesus ky n'aa Asija hãj n'aa bã. Ti hyb n'aa m' ratabës Pirikija, Garata hãd enãh do hãj n'aa.

⁷ Misija hãj n'aa bahëej jëng bã, rakarën paawã Bitinija hãj n'aa hënh rabahõm. Ti hadoo né hë dooh m' Jesus Sahee an'oo bã.*

⁸ Ti hyb n'aa Misija hãj n'aa bã rakajetsëg w'ëenh. Panang Torowas hãd nãng doo hënh mã rabaw'ëenh.

⁹ Tii bã, panang bã, atsëm, Paw-Ro s'ëeh hadoo mã ta hã. Ta s'ëë gó tahapãh mã aj'yy hageët doo, Paw-Ro hats'yyt doo. Hahỹỹ d' mã aj'yy hageët do kyyh: “B'ëëp Masedonija hãj n'aa hënh. ãã mamasaa”, nãng mãh.

¹⁰ Paw-Ro s'ëeh hadoo do tahapãh do jawén paa bã, nyyw hë ãã benyyw hõm ãã h'ëed, ãã tsyym kasok hyb n'aa Masedonija hënh hah'ũũm doo. ãã hã, P'op Hagã Do ti ãã naëenh doo, Masedonija babuj n'aa hã ãã baher'oot hyb n'aa Jesus ky n'aa.†

Ỹỹnh Ridija hãd nãng do panyyg n'aa hahỹỹh

¹¹ Ti m', tii b' naa ãã gatsëg t'oonh marakate gó. Ti m' nyyw hë ãã batsëg hõm tsyt dëeg hã

* **16:7** Sa h'yyb gó m' rabahapãh tii. † **16:10** Rukas ti hahỹ erii wãt doo. Masedonija hënh Paw-Ro rabahõm do pooj jé Rukas kata dãk sa hã. Sa sii tabawãd kãn.

Samotaras häd näng doo hēnh. Ti m' jat'iip hadoo ãã kajaa panang Newaporis häd näng doo bä.

¹² Tii b' naa ãã bahõm kãn panang Pirip häd näng doo hēnh. Jããm né hē ky n'aa etsēeh ta ti panang Masedonija häj n'aa bä. Hajõk Roma buuj t'ĩĩ hēnh rababong. Tii bä ãã baym pawóp hē ta äh.

¹³ Ti m' Saab hä, Judah buuj rakamehehãk do hä, panang bahãnh ãã babok. Tamii me ãã baw'ēēnh. ãã hä, tamii takēēn hä Judah buuj rakat'aa P'op Hagä Do hä raky n'aa etsēē hyb n'aa.‡ Ta tii bä kata b'ēēh do ãã mamuun bä, tũũ ãã bab'ēēh sa pa. Ti m' ãã du doo ãã her'oot do Jesus ky n'aa, yÿj tii bä kata b'ēēh do sa hä.

¹⁴ Sa mahang ti ahäng yÿnh Ridija häd näng doo, Panang Tijatira häd näng doo bä naa. Pããn hebaan do hahiin do hesãm do tii. Judah buuj nado né paawä, P'op Hagä Do tahyb n'aa jaw'yyk. Ti m' baad tahyb n'aa gadoo Paw-Ro her'oot doo, Jesus an'oo bä.

¹⁵ Ti m' ranu gemuun wät ta wakããn daheeh. Ti m' ãã tabats'yyt sa tób hēnh. Ti m' Ridija ky hadoo:
—Bē hä y h'yy kae bä né hē Jesus hä, y karēn paawä bē ayyw dó tóp y yt hä —näng mäh.

Ky kah'ũũm ãã hä, ãã wén ym.

Paw-Ro, Siras daheeh, radewäts b'ēēh do panyyg n'aa hahÿÿh

¹⁶ Ti m' ta see pé noo gó Judah buuj raky n'aa hetsē hēnh ãã bahõm bä, ãã mamuun maruus. Karap'aar h'yyb nesaa do ta hä adäk. Noo ese

‡ **16:13** Pawóp its rado bä Judah buuj ta wób sa panang bä haj'eenh doo, dooh ratamaa bä P'op Hagä Do panyyg raneherót do tób n'aa. Tamii nabyy me rakahet'aa, P'op Hagä Do rahyb n'aa jew'yyk hyb n'aa.

karap'aar h'yyb nesaa do an'oo bä. Taher'oot ta wób sa hä h'ëed hado ta jawén rababok doo. Ti hyb n'aa ta kariw n'aa hajõng dajëër ragedak.

¹⁷ Paw-Ro sii hë, äã sii hë, ta ti maruus bawäd had'yyt hë. Äã sii tabawät bä tak'ëp tageënh:

—P'op Hagä Doo, Sahõnh Hë Bahñnh Hadoo Do wë moo heb'ook do hahÿ ajyy. Raheer'oot bë hä nyy da P'op Hagä Do bë tabed'ëep nesaa do mahñnh, ta wë bë basëek hyb n'aa! —näng mä maruus.

¹⁸ Hajõng ta äh tii da tabed'oo. Ti m' Paw-Ro tah'yyb panas'ëeh do hyb n'aa taher'oot do hä, Paw-Ro ty kaw'õöd däk ta wë, ti m' taky hadoo karap'aar h'yyb nesaa do hä:

—Jesus Kristo häd gó õm ÿ mejũũ mabanyyh hyb n'aa maruus hä hadäk doo —näng mäh.

Ti m', nayyw hë karap'aar h'yyb nesaa do ta hä hadäk do paa anä kän.

¹⁹ Ti m' ta kariw n'aa rabahapäh bä m', dooh ragedag wäd bä dajëër,§ rameso padëek Paw-Ro, Siras daheeh. Ti m' ramahũũm panang buuj rakahet'aa bä, hyb n'aa jew'yyk do sa wë.

²⁰ Hyb n'aa jew'yyk doo, ji ky n'aa etyy do sa matym gó raky n'aa tapaa sa hä. Hahÿÿ d' mä sa kyyh:

—Hahÿ Judah buuj rametëek ër panang buuj sa hä rakamaj'ĩ hyb n'aa.

§ 16:19 Noo ese do paa hyb n'aa, ta wób rabena maruus wë, tamaher'oot hyb n'aa sa hä ny hadoo sa pooj jé hawät doo. Maruus kariw n'aa hä rep'aak sa hä tamaher'oot hyb n'aa. Karap'aar h'yyb nesaa do ta hä hadäk do paa anä kän do jawén paa bä, dooh maruus noo ese wäd bä. Ti hyb n'aa né hë ta kariw n'aa rakawajãän Paw-Ro sa wë.

21 Rametëek na-ãäj hẽ rabahed'oo doo da ẽr nahajaa doo. Doooh taw'ãäts hẽ tado bã ẽr gado bã. Roma buuj ẽer —näk mä sa kyyh.

22 Ti ky hedoo né hẽ hajök do sa kyyh. Tii bã kä m', hyb n'aa jew'yyk do ramejũũ rakebo bëeh Paw-Ro Siras sa saroor rabahewyyh hyb n'aa.

23 Ti m' tak'ẽp rabahewyyh do jawén paa bã, ramejũũ radewäts b'ẽeh. Ti m' ragadahew'ẽes do hagã n'aa hã ramejũũ, baad tabahag'ãäs Paw-Ro Siras daheeh.

24 Ti m' ragadahew'ẽes do hagã n'aa dewäts b'ẽeh t'õp gadäg ub doo gó. Ti m' b'aa gó ji tsyym tyw n'aa ragegots padëek doo gó tadabong sa tsyym.

25 Ti m' atsëm ub, gawak'aap, Paw-Ro Siras daheeh raky n'aa etsëe mäh, P'op Hagã Do hã rama ejäm mäh. Ta wób radewäts b'ẽeh do ramaa newëe sa kyyh.

26 Tii bã, nayyw hẽ, tak'ẽp tabana k'ãäts katajuus doo. Pã ragadahew'ẽes do mesoo n'aa katajus wät na-ãäj hẽ. Ti m' ragadahew'ẽes do nooh, noo kasëets hõm ta daaj hẽ katajuus do hyb n'aa. Haak sapuuw hedoo do radewäts b'ẽeh do sa moo hã padëek do paah, kajäg bëeh tũũ.

27 Ti m' ragadahew'ẽes do hagã n'aa ty gawëej däk bã, tahapäh bã ragadahew'ẽes do noo gasëets hõm doo, tado däk sën-jeer ta daaj hẽ takadaj'ëep hyb n'aa paawä. Sahõnh hẽ raban'yyh ted'oo.

28 Ti m' tak'ẽp Paw-Ro beëenh:

—Kadajëeb manä a daaj hẽ! —näng mäh. —Sahõnh hẽ ääh, babä ää bab'ẽeh —näng mäh.

29 Ti m' aj'yy betsëe ta bag, ti m' tawaj'aa suun, ti m' ahyy häng ta taron nu paa me Paw-Ro Siras sa wë.

³⁰ Ti m' taman'yyh ragadahew'ëes doo gó naa. Teaanh mä tii bã:

—Nyy d' ÿ bad'oo hëp ÿ tym P'op Hagä Do bed'ëep hyb n'aa nesaa do mahãnh, ta wë ÿ basëek hyb n'aa? —näng mäh.

³¹ Ti m' raky hadoo:

—Jesus, Hyb N'aa Jawyk Do hã mah'yy kae. Tii bã a h'yyb tym P'op Hagä Do ed'ëep da, ta wë mabawät hyb n'aa da, òm a tób yt hã haj'eenh do na-ãäj hë —näk mäh.

³² Ti m' raheer'oot ta hã, ta tób yt habong do sa hã na-ãäj hë Jesus ky n'aa.

³³ Ti m' ti noo gó né hë, atsëm ub, Paw-Ro Siras sa rog rahewyyh do haj'aa paah, ragadahew'ëes do hagã n'aa hetsyyd hõm. Ti m' nyyw hë ranu gemuun wät ta wakãän daheeh.

³⁴ Ti jawén Paw-Ro Siras daheeh tamahũüm mä ta tób hënh. Ti m' tanoo sa waa. Ti m' tak'ëp tatsebee kãn ta wakãän daheeh, P'op Hagä Do hã rah'yy kae däk do hyb n'aa.

³⁵ Ti m' jati péh, hyb n'aa jew'yyk do ramejũũ warahén wób, ragadahew'ëes do hagã n'aa wë, tabasog nyyh hyb n'aa ragadahew'ëes doo gó hab'ëeh do paah, Paw-Ro Siras daheeh raban'yyh hyb n'aa.

³⁶ Ti m' ragadahew'ëes do hagã n'aa her'oot Paw-Ro hã:

—Hyb n'aa jew'yyk do ÿ ramejũũ, òm Siras daheeh ÿ basog nyyh ragadahew'ëes doo gó naa, baad bë bah'ũüm hyb n'aa —näng mäh. —Ti hyb n'aa bë anäh, h'yyb nyyw gó bë ahõm —näng mäh.

³⁷ Ti m' Paw-Ro baher'oot warahén panäk do sa hã:

—Bë hapäh né hë Roma buuj ky n'aa jaw'yyk doo. DooH tahaja bä Roma buuj rahewyh bä rana-her'oot nä bä raky kes'ëem do ky n'aa. Roma buuj né paawä ääh, ää rahewyyh sahõnh hë sa matym gó, dooh né paawä ää hã ran'oo bä ää her'oot ää ky n'aa. Ää radewäts b'ëeh tii bä ragadahew'ëes doo gó. Tii d' rabad'oo do jawén paa bä ää hã, hÿÿ kä rakarën kejën do hadoo ää bahõm. DooH baad tado bä. Ää karën rabana wawëë hë, sa daaj hë ää ramanyyh hyb n'aa —näng mä Paw-Ro kyyh panäk do sa hã.

³⁸ Ti m' warahén rabahõm kãn, raHer'oot mä sa hã. Ti m' hyb n'aa jew'yyk do raky n'aa napäh bä, Paw-Ro Siras daheeh Roma buuj, tak'ëp mä rabeÿÿm bong.**

³⁹ Ti m' rabahõm Paw-Ro sa wë, raber'oot hyb n'aa sa sii. Ti m' raky hadoo:

—Ää karën bë hyb n'aa mabaan hõm ää mo haj'aa bë hã. Bë kawaj'ään manä ää wë —näk mä sa kyyh.

Ti m' baad hadoo doo me retsëë rabahõm hyb n'aa sa panang bä naa.

⁴⁰ Paw-Ro raban'yyh bä ragadahew'ëes doo gó naa, Ridija tób hënh rabahõm. T'ÿÿ hënh rakat'aa Jesus hã h'yy ka'eeh do sa sii. Baad ub mä raba-her'oot sa hã, rah'yyb neÿÿm doo me Jesus hã rah'yy ka'eeh hyb n'aa. Ti m' rabahõm kãn.

** **16:38** Rawén jeÿÿm bong, rabahewyyh bä, dooh rahapëë bä Roma buuj radoo bä. Daap hë ramejüü rabahewyyh. Daap hë radewäts b'ëeh. DooH tii da Roma buuj raky n'aa jaw'yyk do an'oo bä Roma buuj hã radoo bä.

17

Jesus hã h'yy kana'eeh do radu n'aa kamaj'ĩ do panyyg n'aa hahỹyh

¹ Ti m', Paw-Ro ramahõm me ratabës Æm-Piporis häd näng do panang, Aporonija häd näng do panang na-ãäj hẽ. Kaja hõm kãn mä panang Tesaronika häd näng doo bã. Tii bã ti asooh tób P'op Hagä Do panyyg Judah buuj rayd naherot doo.

²⁻³ Ti m', t'ĩ hẽnh Paw-Ro rabahõm Judah buuj rakamehehãk do hã, rabahed'oo doo da. Tama-woob hẽ Saab noo gó P'op Hagä Do kyy kerih do paa hã Paw-Ro metëeh sa hã, Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Do ky n'aa. Tamaher'oot mäh, tametëeh Kristo dajëp né hẽ, ganä wät né hẽ tadajëp jawén paa bã, ta ky n'aa kerih däk doo da né hẽ. Ti m' taky hadoo:

—Jesus, ta ky n'aa ÿ her'oot do bë hã, ti né hẽ Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo —näng mäh.

⁴ Ti m' Judah buuj wób raky daheeh Jesus ky n'aa. Séd rah'yyb hedo däg kãn Paw-Ro sa hã. Hajõng Gereg buuj P'op Hagä Do hyb n'aa hes'ee do na-ãäj hẽ raky dahé kãn Jesus ky n'aa. Ti hadoo ênh hajök ÿj ky n'aa etsëeh doo.

⁵ Ti hyb n'aa m' Judah buuj Jesus hã h'yy kana'eeh do rah'yy kajewëets kãn. Rah'yy kajew'ëes do hyb n'aa rabats'yyt panang bã habong do moo nesaa doo, ti m' radu n'aa kamaj'ĩ do panang bã. Ti m' rawaj'aa hõm Jasõn häd näng do tób hẽnh. Rakarën paawä Paw-Ro Siras daheeh tii bã haj'eenh do ramesoo, ramahũũm hyb n'aa panang buuj rakahet'aa bã.

⁶ Ti m' dooh rawyyd bä Paw-Ro Siras daheeh. Ti hyb n'aa ramaso däk Jasõn, Jesus hä h'yy ka'eeh do wób na-ããj hẽ. Ramahũũm mä panang wahẽ n'aa sa wẽ. Tak'ëp mä rageëenh:

—Hahỹ ajyy badäk hahỹ haw'ããts hẽ kamaj'ĩ doo, hỹỹ kä babä rakaja nä —näk mäh.

⁷ —Gëët hahỹ Jasõn ats'yyt, ta tób yt hä rabaj'eenh hyb n'aa. Sahõnh hẽ hahỹ ajyy dooh raky dahé bä Sesa.* Sa noo m' ti anäng ji wahẽ n'aa seeh, Jesus ramaneëenh doo —näk mäh.

⁸ Ti m' ramaa napäh bä ta tii, hajök do t'ĩ hẽnh kat'aa doo, panang wahẽ n'aa na-ããj hẽ rah'yy ganapõ kãn.

⁹ Ti m' ramejũũ Jasõn, ta wób na-ããj hẽ, rep'aak raberéd hõm hyb n'aa. Reréd hõm mä tii bä.

Bereja häd näng doo hẽnh Paw-Ro rabahõm do panyyg n'aa hahỹh

¹⁰ Ti m' atsëm, Jesus hä h'yy ka'eeh do tii bä habong do sa kyyh gó Paw-Ro rabah'ũũm Bereja hẽnh. Rakajaa bä, rabahõm tób P'op Hagä Do panyyg Judah buuj rayd naherot doo hẽnh.

¹¹ Ti m', Judah buuj Bereja bä habong do ky en'yyym Tesaronika habong do sa mahãnh. Baad ragadoo Jesus ky n'aa Paw-Ro her'oot doo. P'op Hagä Do kyy kerih do hä raner'ood had'yyt hẽ, rabahapäh hyb n'aa te hub tado bä sa hä Paw-Ro her'oot doo.

¹² Ti m' hajök Judah buuj rah'yy kae kãn Jesus hä. Hajök yỹj Gereg buuj ky n'aa etsëeh doo, ajyy na-ããj hẽ Gereg buuj, h'yy ka'eeh né hẽ tii da ãnh.

* **17:7** Roma buuj sa wahẽ n'aa hyb n'aa jawyk do ti **Sesa** .

13 Ti m' Judah buuj Jesus hã h'yy kana'eeh doo, panang Tesaronika habong doo, raky n'aa napäh bä Paw-Ro her'oot do P'op Hagä Do ky n'aa Bereja däg bä, Bereja hēnh rabana. Ti m' radu n'aa Bereja buuj rakamaj'ĩi hyb n'aa Paw-Ro sa wë.

14 Ti m' nawayw hē Jesus hã h'yy ka'eeh do ramejũ Paw-Ro bawëēnh akajar nabyy me. Ti hadoo né hē, Siras Tsimoot daheeh rabaym dó Bereja bä.

15 Paw-Ro sii hah'ũm do paah, had'aa doo, panang Atēn häd näng doo bä rabebe nä. Tii b' naa rababaaj nä. Rakajaa bä raheer'oot Paw-Ro kyyh Siras, Tsimoot sa hã, nawayw hē rabah'ũm hyb n'aa, Atēn bä rakataa hyb n'aa Paw-Ro hã.

Atēn bä Jesus ky n'aa Paw-Ro her'oot do panyyg n'aa hahỹh

16 Ti m' Paw-Ro gadaa nuuj jé Atēn bä, h'yy katón wät mä tahapäh do hyb n'aa hajõng Atēn buuj sa kabariih. Sa panang haw'ãäts hē anyy had'yyt hē.

17 Ti hyb n'aa m' tób P'op Hagä Do panyyg Judah buuj rayd naherot do yt hã Paw-Ro ky wõnh Judah buuj, Gereg buuj P'op Hagä Do hã hyb n'aa hes'ee do na-ãäj hē. Panang buuj rakahet'aa bä, rabaheb'ëēh bä, Paw-Ro ky wõnh ta äh hã had'yyt hē t'ĩi hēnh kat'aa doo.

18 Ti m' Epikuréw häd enäh do ma matëg wób, Es-Toj-Ko häd enäh do ma matëg wób raky ked'aak mä Paw-Ro hã. Ti m' ta wób raky n'aa rejãã. Hahỹ d' mä reanh:

—H'ëed hahỹ tar'ood yñ karēn taheer'oot? —näk mäh.

Ti m' ta wób raky hadoo:

—Häj n'aa s'ee hēnh rah'y'y kaha'eeh do sa ky n'aa tahaer'oot. Ta ti sa hã ji h'y'y ka'eeh takarēn, tahyb n'aa péh —näk mäh.

Tii d' rawén her'oot, Jesus ky n'aa hanäm doo, Jesus ganä wät do ky n'aa na-ãäj hē Paw-Ro maher'oot do hyb n'aa sa hã.

¹⁹ Ti m' Paw-Ro rabatsyyd hōm Arejopak häd näng doo hēnh, ma matēg sa wahē n'aa rakahet'aa doo hēnh. Ti m' raky hadoo Paw-Ro hã:

—Ãã karēn paawä ãã bahapäh mama metēek do ky n'aa. Dooĥ ãã ky n'aa napēē nä bä ta tii —näk mäh.

²⁰ —Ōm ky kew'ooh maher'oot do hã. ãã karēn ãã hapäh h'ēed ky n'aa tii —näk mäh.

²¹ (Atēn buuj, ta s'ee hēnh naa hena do panang bä habong do na-ãäj hē maa kereed had'y'yt hē papuuj hadoo do ky n'aa ramaa newē bä, rahaer'ood bä na-ãäj hē. Ti hado had'y'yt hē. Dooĥ ramoo boo bä. Ti hyb n'aa m' Paw-Ro rabats'y'yt.)

²² Ti m' Paw-Ro bas'ēeg gēet Arejopak bä, ti m' taky hadoo sa hã:

—Atēn buuj —näng mäh. —ÿ hapäh ti bē maa ker'eet bē wehēē bä bē h'y'y kaha'eeh doo —näng mäh.

²³ —ÿ hawät noo gó bē panang bä, ÿ hapäh sahōnh hē bē kabariih. ÿ hapäh na-ãäj hē bē h'y'y kaha'eeh do hã bē ma heju do tyng n'aa. ÿ hapäh sa mahang bē ma heju do tyng n'aa seeh, hahÿÿ da ta hã kerih doo: “P'op Hagä Do Ji Nahapäh Do Ji Ma Heju Do Tyng N'aa Hahÿÿh.” Ta ti né hē P'op Hagä Doo, bē hyb n'aa esee doo, dooh né paawä bē

hapëë bä, ti ky n'aa né hẽ ti ỹ her'oot bẽ hã –näng mäh.

²⁴ —P'op Hagä Doo, sahõnh hẽ badäk hahỹ mo haj'aa näng doo, badäk hahỹ hã habong do tamo haj'aa. Sahõnh hẽ badäk hahỹ haw'ãäts hẽ habong do sa wahẽ n'aa tii. Sahõnh hẽ tabag'ãäs. Dooh ta ti tagëë bä tób ji tama doo, ji yd hyb n'aa esee do yt hã.

²⁵ Dooh hyb n'aa ta hã ji masa péh, sahõnh hẽ ji bahãnh tabahadoo do hyb n'aa. Ti né hẽ ti hanoo ër hã ër bedëp hyb n'aa. Ti né hẽ ti sahõnh hẽ hanoo do ër hã.

²⁶ Sét hẽ aj'yy du na do sahõnh hẽ badäk hahỹ häj n'aa bä habong do P'op Hagä Do an'oo bã, badäk hahỹ hã rababong hyb n'aa. P'op Hagä Do né hẽ hanoo ny noo gó rababong doo, sa panang rababong do pan'aa na-ãäj hẽ.

²⁷ P'op Hagä Do wén d'oo tii da, P'op Hagä Do baad ji esóts bã né hẽ, apäh ji baw'yyt, baad ji hyb n'aa newë bã né hẽ tii. Dooh né paawä dawëë P'op Hagä Do awäd bã ër mahãnh.

²⁸ P'op Hagä Do hyb n'aa ër bedëp. P'op Hagä Do hyb n'aa né hẽ ër babok. Tii d' né hẽ bẽ see erih do paah: “P'op Hagä Do panaa ëër”, näng mäh.

²⁹ Ti m' Paw-Ro ky hadoo ënh:

—P'op Hagä Do panaa hadoo do hyb n'aa ëër, ti hyb n'aa dooh taw'ãäts hẽ tado bã kabarii hadoo ji ed'oo P'op Hagä Doo. Dooh kabarii ji daaj hẽ ji moo wät do tahado bã. Dooh kabarii k'ãäts tæg gabarëëh do s'ëëb, k'ãäts tæg hawak do s'ëëb, pä s'ëëb hadoo do tahado bã P'op Hagä Doo.

³⁰ P'ooj ub P'op Hagä Do hyb n'aa mabaan hõm tii da ji adoo bã. Hỹ hã kä ti dooh. Hỹ hã kä tamejũũ

sahõnh hẽ badäk hahỹ haw'ãäts hẽ habong do reréd hõm nesaa doo, ta hã rah'yy ka'eeh hyb n'aa kä.

³¹ Tii da tawén mejũũ, taky däng do hyb n'aa ti awät nä. Ti awät ti noo gó taky däng, sahõnh hẽ badäk hahỹ hã habong do ta matym gó rakata b'ëeh bä. Ti noo gó kä tamejũũ da aj'yy, tah'yyb däng doo, taky n'aa etyy hyb n'aa sahõnh hẽ badäk hahỹ haw'ãäts hẽ habong doo. Baad ub né hẽ da tabaher'oot. Dooh tesõõts bä. Ti né hẽ ti ta h'yyb däng doo, sahõnh hẽ ky n'aa etyy doo, P'op Hagä Do metëeh sahõnh hẽ sa hã. Hahỹ da P'op Hagä Do metëeh ta tii: Tah'yyb Däng Do ganä wät dejëp do mahang, tan'oo bä –näng mä Paw-Ro kyyh.

³² Ti m' ganä wät do ky n'aa ramaa napäh bä tadajëp jawén paawä, ta wób raky n'aa ej'ees mä Paw-Ro. Ta wób kä raky hadoo:

–Taw'ãäts hẽ. Jããm hẽ dó –näk mäh. –Ãã karën ta jawén äã mamaher'oot p'aa hënh ta ti ky n'aa –näk mäh.

³³ Ti m' Paw-Ro bahõm panang buuj ma mehetëk do sa wahë n'aa rakahet'aa doo bä naa.

³⁴ Ta wób raky daheeh taheer'oot doo, ti m' rahadaa hõm mä Paw-Ro. Sa mahang ti awät mä ma mehetëk do sa wahë n'aa seeh, Dijonis häd näng doo. Sa mahang ti awät mä na-ãäj hẽ yñh, Damaris häd näng doo, ta wób na-ãäj hẽ.

18

Korĩn bã Jesus ky n'aa Paw-Ro her'oot do panyyg n'aa hahỹh

¹ Ti m', ti jawén paa bã, Paw-Ro bahõm kãn Atën bã naa Korĩn hënh.

² Ti m', t'ĩĩ hēnh mā takataa Judah buuj seeh hã, Akira häd näng do hã. Panang Põn-Tus häd näng doo bä tabenäng paa tii. Akira, ta ỵym Pisiir häd näng do daheeh, papuuj nä rakajaa Itarija hãj n'aa hēnh naa. Itarija bä naa rawén n'yyh, Roma buuj sa wahē n'aa, Karaw-Dijo häd näng do ah'eed h'ũũm do hyb n'aa sahõnh hē Judah buuj, Roma bä habong doo. Ti m' Paw-Ro beg'ããs sa wē.

³ Ramoo bok doo péh, ti né hē Paw-Ro moo wät. Ti hyb n'aa sa pa tabagä, séd hã ramoo bok hyb n'aa. Tób pan'aa pãän s'ëeb, ji kah'ỵyt bä ji mahũũm do ji sii, ratema.

⁴ Ti m' Saab had'yyt hē Paw-Ro ahõm had'yyt hē tób P'op Hagä Do panyyg Judah buuj rayd naherot doo hēnh. T'ĩĩ hēnh taky wõnh Judah buuj, Judah buuj nadoo do na-ããj hē. Takarēn né paawä Jesus hã rah'yy ka'eeh.

⁵ Ti m' Siras Tsimoot daheeh rakaja nä bä m' Masedonija hãj n'aa hēnh han'aa doo, Paw-Ro moo yyw kãn tamoo wät do paah, Jesus ky n'aa hanãm do tama met'ëeg had'yyt hē hyb n'aa. Judah buuj sa hã taher'ood had'yyt hē, sa hã tametëeh Jesus né hē ti P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo.

⁶ Ti hadoo né hē m', dooh Judah buuj rakarēn bä ramaa newē bä. Radu doo rakamaj'ĩĩ do ta hã. Raky n'aa rejãã mäh. Ti hyb n'aa ta tsapoog ta hã hadäk do tatapyng wät sa wē, rabahapäh hyb n'aa dooh baad tado bä tii d' rad'oo do heen n'aa. Ti m' ta ky hadoo sa hã:

—Bē h'yyb haj'aa hē né hē ti dawëë bē baboo hõm P'op Hagä Do mahãnh. Kēh ỵ gabuuj nado — näng mäh. —Ỵ her'ood wät baad ub bē hã. Hỹỹ kä

ÿ her'oot Jesus ky n'aa Judah buuj nadoo do sa hã kã —nãng mã Paw-Ro kyyh.

⁷ Ti m' Paw-Ro banã kãn tób P'op Hagã Do panyyg rayd naherot do yt hã naa. Ti m' tabahõm kãn aj'yy Tisijo-Jus hãd nãng do tób hẽnh. Judah buuj nado m' tii. P'op Hagã Do m' tahyb n'aa esee tii hã. Tób P'op Hagã Do panyyg rayd naherot do pa ta tób basooh.

⁸ Ti m' tób P'op Hagã Do panyyg rayd naherot do wahẽ n'aa, Kiris-Po hãd nãng do h'yy kae kãn Jesus hã. Ti hadoo né hẽ m' sahõnh hẽ ta tób yt haj'eenh doo. Ti m' hajõk na-ããj hẽ Korĩn babuj n'aa Jesus hã rah'yy ka'eeh, ta ky n'aa ramaa napãh jawén paa bã. Ti m' ranu gemuun bong.

⁹ Ti m' ta see pé noo gó, atsẽm, s'ëẽh hadoo Paw-Ro hã. S'ëẽh hadoo doo gó Jesus ber'oot Paw-Ro sii. Hahÿÿ d' mã ta kyyh Paw-Ro hã:

—Eÿÿm manãh. Maher'ood had'yyt hẽ kẽh ÿ n'aa. Maky n'aa eréd manãh.

¹⁰ ÿ awãd had'yyt hẽ a sii. Dooh da a hã moo dãng péh. Dooh da õm rarejã bã. Babã babuj n'aa sa mahang hajõk ÿ raky daheeh da —nãng mã Jesus kyyh Paw-Ro hã.

¹¹ Ti hyb n'aa sét hẽ ta baab, ji ma poo oow see pé ta kamarab n'aa ta jó, Paw-Ro bayyw kãn Korĩn bã, P'op Hagã Do kyyh tama metëek hyb n'aa.

¹² Ti m', aj'yy Garijo hãd nãng doo, Akaja hãj n'aa bã wahẽ n'aa noo gó, Judah buuj Jesus hã h'yy kana'eeh do rakamaj'ĩ Paw-Ro hã. Ti m' Paw-Ro ramaso dãk, ramahũũm mã sa hãj n'aa wahẽ n'aa Garijo hãd nãng do wẽ. Rakarẽn paawã m' Garijo ky n'aa etyy Paw-Ro.

¹³ Ti m' Garijo hã raky hadoo:

—Hahỹ aj'yy ky kah'ũũm ër panang bä habong do sa hä, P'op Hagä Do rahyb n'aa jew'yyk hyb n'aa äã ky n'aa jaw'yyk do nanoo doo da —näk mäh.

¹⁴ Ti m' Paw-Ro du do paawä taher'oot do raky n'aa tapaa do ky n'aa, Garijo ky hadoo Judah buuj sa hä:

—Tamo haj'aa kadoo bä paawä, tak'öp nesaa do tamoo wäd wäd paawä, ỹ maa newë né paawä bë kyyh, Judah buuj.

¹⁵ Jããm hë kyyh p'ãã, sa häd p'ãã, bë ky n'aa jaw'yyk do ky n'aa p'ãã bë ky ked'aak. Ti hyb n'aa bë daaj hë bë hyb n'aa newë nyy d' bë bad'oo. Dooch ỹ ky n'aa ety bä ta ti hedoo doo —näng mäh.

¹⁶ Ti m' tabah'eed n'yyh Judah buuj.

¹⁷ Ti m' aj'yy Sotenés, tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot do wahë n'aa see wë rah'yy kawereem, rahewyh wät mä Garijo moo hew'ëët do tób n'aa w'oo hä. Dooch Garijo hyb n'aa p'eed bä rabahewyyh bä.

Än-Tijoka hënh Paw-Ro babaaj hõm do panyyg n'aa hahỹỹh

¹⁸ Ti m' ti jawén Paw-Ro aym nä hajõng ta äh Korĩn bä. Ti m' Paw-Ro kedëë wät Jesus hä h'yy ka'eeh do Korĩn bä habong do sa hä. Ti m', Pisiir Akira sa daheeh ragatsëg t'oonh marakate gó häj n'aa Sirija häd näng doo hënh hahõm doo. Marakate atsëg pooj jé, Paw-Ro ahoobëeh ta sëen, panang Sën-Kerej häd näng doo bä. Bãp peej däk tanahoh ta sëen, P'op Hagä Do hä taky däng do paa hyb n'aa.*

* **18:18** Tabëej däk ta ky däng do heen n'aa, tawén hoo bëeh ta sëen.

¹⁹ Ti m' atsäg hõm kån. Ti m' rakajaa panang Epeso häd näng doo bä. T'ĩ hēnh Pisiir Akira daheeh rabayyw kån. Paw-Ro kä ahõm tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot doo hēnh. Ti m' taky wõnh Judah buuj t'ĩ hēnh kat'aa doo.

²⁰ Ti m' rabats'yyt bä sa sii tabaym dó, dooh m' takarēn bä.

²¹ Tób yt naa tabanyyh bä taky hadoo sa hä:

—P'aa hēnh da ŷ bana P'op Hagä Do karēn bä — näng mäh.

Ti m' tagatsäg sooh marakate hatsäk doo gó, häj n'aa Sirija häd näng doo hēnh hahõm doo gó.

²² Panang Sesareja häd näng doo bä rakaja hõm bä, Paw-Ro gatsäg nyh. Ti m' tabas'oob kån Jerusarēnh hēnh, Jesus hä h'yy ka'eeh do t'ĩ hēnh habong do taheg'ãäs hyb n'aa m'. Tii b' naa Ān-Tijoka hēnh mä tabahõm.

²³ Ti m' ta see pé noo gó Paw-Ro ahõm Pirikija, Garata häd enäh do häj n'aa hēnh. Tamahõm me, panang banäng bä taheg'ãäs sahõnh hē panang buuj Jesus hä h'yy ka'eeh doo. Tah'yyb en'yym mä sa hä. Taher'oot mä sa hä, baad ub Jesus hä rah'yy ka'eeh hyb n'aa.

Aj'yy Aporos häd näng do panyyg n'aa hahÿÿh

²⁴ Ta see pé noo gó, aj'yy, Judah buuj, Aporos häd näng do kajaa panang Epeso häd näng doo bä, panang Pisiir Akira daheeh rabaym do paa bä. Panang Aresān-Dirija häd näng doo bä tabenäng paa ti Aporos. Ky mepäh ter'ood bä. Baad tabahapäh P'op Hagä Do kyy kerih doo.

²⁵ Heen n'aa näng né hē Jesus ky n'aa. Tak'öp h'yyb hedoo doo me tabaheer'oot sa hä, baad

tama metëek Jesus ky n'aa na-ããj hẽ, jããm né hẽ paawä tahapëe paawä Jowãw nu gahem'uun do nu gemuun do ky n'aa.

²⁶ Ti m' neỹỹm doo me tabaher'oot Jesus ky n'aa, tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot do yt hã. Ti m' taher'oot do Pisiir Akira daheeh ramaa napäh bä m', rabatsyyd kãn sa tób hẽnh. T'ĩĩ hẽnh rabaheer'oot baad ub né hẽ P'op Hagä Do ky n'aa ta hã, tanahapäh nä doo.

²⁷ Ti m' ta see pé noo gó Aporos karën tabatsëg hõm Akaja häj n'aa hẽnh. Ti m' Jesus hã h'yy ka'eeh do Epeso bä habong do raky hadoo:

—Taw'ãäts né hẽ mabahõm —näk mäh.

Ti m' Jesus hã h'yy ka'eeh do Akaja bä habong do hã rama erih, baad ragadoo hyb n'aa Aporos. Ti m' takajaa bä t'ĩĩ hẽnh Aporos masa Jesus hã h'yy ka'eeh doo. Jesus hã rah'yy kae padëek tii, P'op Hagä Do ky enyym do hyb n'aa sa wë.

²⁸ Aporos ky wõnh Judah buuj. Sahõnh hẽ ramaa napäh bä baad tabaheer'oot, baad tametëeh Judah buuj sa hã, Jesus né hẽ ti Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo. P'op Hagä Do kyy kerih do hã tametëeh tii. Ti hyb n'aa, dooh Judah buuj sa kyy pé taheer'oot do hã.

19

Epeso bä Jesus ky n'aa Paw-Ro her'oot do panyyg n'aa hahỹỹh

¹ Ti m', Korĩn bä Aporos bawät noo gó, Paw-Ro bahõm panang Epeso häd näng doo hẽnh. Ta tyw n'aa waëe me tabës doo me tamahõm. T'ĩĩ hẽnh tamamuun Jesus ky n'aa ky dah'eeh do wób.

² Ti m' teanh sa hã:

—Äkä, bë gado däk P'op Hagä Do Sahee bë du doo noo gó bë ky daheeh doo? —näng mä Paw-Ro.

Ti m' raky hadoo:

—Doo äã ky n'aa napëë nä bä tanyy bä P'op Hagä Do Sahee —näk mäh.

³Ti m' Paw-Ro eanh mä sa hä:

—H'ëed hadoo doo me ti bë ranu gemuun bong? —näng mäh.

Ti m' raky hadoo:

—Jowãw nu gahem'uun do nu gemuun doo da —näk mäh.

⁴Ti m' Paw-Ro ky hadoo:

—Jowãw nu gemuun doo, nesaa do ji beréd hõm do heen n'aa, P'op Hagä Do hä ji h'yy ka'eeh do heen n'aa. Jowãw nu gahem'uun do maher'oot paa maa new'ëë do sa hä, ta jawén hana do hä rah'yy ka'eeh hyb n'aa, Jesus hä rah'yy ka'eeh hyb n'aa —näng mä Paw-Ro.

⁵Ti m' raky n'aa napäh bä Paw-Ro her'oot doo, ranu gemuun hõm kån mä Jesus häd gó kä.

⁶Ti m' Paw-Ro dasooh ta moo sa nuu gó, ti m' P'op Hagä Do Sahee bajëë kån sa h'yyb tym gó. Ti hyb n'aa kyy wób rer'ood wät dó. P'op Hagä Do ky n'aa m' raher'oot na-ãäj hë.

⁷12 m' ajyy tahyb n'aa pé m' tii.

⁸Tamawoob hë ta kamarab Paw-Ro ahõm had'yyt hë tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot doo hënh. H'yyb neÿÿm doo me baad tabaher'oot sa hä P'op Hagä Do ji tabag'ãäs do ky n'aa.

⁹Ti m' sa mahang ti abong nabuj keh'ũũm doo. Doo m' rakarën bä raky dahé bä Jesus ky n'aa. Ti m' ta wób maa napäh bä, raky n'aa rejãã Jesus ky n'aa, papuuj hadoo do ky n'aa Paw-Ro her'oot

doo. Ti m' Paw-Ro ahõm sa mahãnh. Ti m' tatsyyd h'ũm Jesus hã h'yy ka'eeh doo, tób Tirãn häd nãng do yd ma mehetëk doo hënh. T'ĩ hënh tabaheer'ood had'yyt hë sa hã Jesus ky n'aa.

¹⁰ Pawóp mã ta baab tabaheer'oot t'ĩ hënh. Ti hyb n'aa m', sahõnh hë Judah buuj, Judah buuj nadoo do Asija häj n'aa bã habong doo, raky n'aa napäh Jesus ky n'aa.

¹¹ P'op Hagã Do an'oo bã tak'ëp Paw-Ro pehu-unh.

¹² Paw-Ro saroor tapadedëek do sii hë radaso bã nahëe nãng do hã, has'oo däk tan'oo bã. Karap'aar h'yyb nesaa do pahadëek do sii hë tabahebë Paw-Ro saroor hã.

¹³ Ti m' Judah buuj wób, jé pad'yyt hë karap'aar h'yyb nesaa do hebë doo, rakarën paawä karap'aar h'yyb nesaa do rahebë Jesus häd gó. Hahỹ da m' sa kyyh karap'aar h'yyb nesaa do sa hã:

—Jesus, Paw-Ro ky n'aa her'oot do häd gó, õm ãã mejũ maberéd hõm hyb n'aa mahadäk doo —näk mäh.

¹⁴ Tii d' hed'oo do 7 ajyy, Judah buuj Sewah häd nãng do taah. P'op Hagã Do tób n'aa yt hã moo heb'ooh do sa wahë n'aa see m' ti Sewah.

¹⁵ Ti m' ta see pé noo gó karap'aar h'yyb nesaa do see ky gadoo mã sa hã:

—Ỹ hapäh ti Jesus. Ỹ ky n'aa napäh ta ti Paw-Ro —nãng mäh. —Bë ti dooh. Dooh ỹ mepëe bã bëeh —nãng mäh.

¹⁶ Ti m' aj'yy, karap'aar hã hadäk do her'oot doo, sa hã tawaj'aa däk. Tak'ëp tabahejoonh karap'aar h'yyb nesaa do ta hã adäk do hyb n'aa, ti hyb n'aa

taj'aa ketsë sa hä. Tarejäã tak'ëp sa hä, ti hyb n'aa rawaj'aa n'yyh bag hënh tób gó naa. Majyyw ratag nyyh raban'yyh bä.

17 Ti m' sahõnh hë Epeso bä habong do Judah buuj, Judah buuj nadoo do na-ããj hë raky n'aa napäh bä m' rabeÿÿm bong. Raweh'ëëh mä tak'ëp Jesus Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo.

18 Ti m' hajök Jesus hä h'yy ka'eeh do wób, sahõnh hë ramaa napäh bä rakawoom nesaa do sa mo haj'aa.

19 Hajök mehëm do paa ramenaa sa h'ëed kerih doo. Ta hä tabanäng ramehëm do ky n'aa paah. Ti m' sahõnh hë rabahapäh bä m' rabaju toonh sahõnh hë ta ti hedoo do kerih doo. Ta hyb n'aa pé 50 miw moweed k'ããts tög hawak do s'ëëb rajuj toonh do sãm paah.

20 Tii bä kä m', ky n'aa etsä däg kãn mä Jesus ky n'aa. Jé pad'yyt däg kä ta ky n'aa tii bä. Hajök h'yy ka'eeh doo kä Jesus hä.

21 Ta ti jawén paa bä Paw-Ro h'yyb däng tabeg'ããs Masedonija, Akaja häd enäh do häj n'aa hënh. Tii b' naa takarën Jerusarënh hënh tabahõm. Ti m' taky hadoo:

—Jerusarënh hënh ÿ bewäd nä jawén paa bä, ÿ beg'ããs nä Roma panang —näng mäh.

22 Ti m' ta sii moo bok do wób, Tsimoot, Eras häd enäh do tamejüü Masedonija häd näng do häj n'aa hënh rabahõm hyb n'aa ta pooj jé. Ti nuuj jé m' Paw-Ro baym dó Asija häj n'aa bä.

Demeet du n'aa do rakamaj'üü do Paw-Ro sa wë panyyg n'aa hahÿÿh

²³ Ti m' ti noo gó Epeso bä hajök kamaj'ĩĩ Jesus ky n'aa hyb n'aa.

²⁴ Aj'yy Demeet häd näng do du n'aa rakamaj'ĩĩ doo. K'ãäts tég hawak do moo hew'ëët do tii. Tób taah its sa kabarii Dijãän* häd näng do tób n'aa mo n'aa me tatema tób taah its. Demeet, ta moo hataa daheeh ratehem'aa sa kabarii tób n'aa its. Hajöng ta sãm ragedak.

²⁵ Ti m' Demeet maher'oot ta sii moo heb'ook doo, ta wób na-ãäj hẽ k'ãäts tég hawak do s'ëëb moo heb'ooh doo. Hahÿÿ d' mä ta kyyh sa hä:

—Bë hapäh né hẽ ti baad ub ër gedak ër moo bok do sãm —näng mäh.

²⁶ —Bë ky n'aa napäh na-ãäj hẽ Paw-Ro häd näng do her'oot do hä. Taher'oot sa hä, kabarii ji moo wät doo, dooh ji h'yy kaha'eeh do pan'aa tado bä. Hajök ky dah'eeh ta kyyh hä, Epeso panang buuj had'yyt hẽ nado. Asija häj n'aa bä, jé pad'yyt hẽ da raky daheeh ta kyyh —näng mäh.

²⁷ —Ji äm n'aa hoop da taher'oot do hä. Hajöo magyys hẽ ky dah'eeh da ta kyyh hä, dooh da ër moo bok do hä raky dahé wäd bä. Dooh da na-ãäj hẽ Dijãän tób n'aa, tak'ëp haj'ap doo, rawehëë wäd bä. Dijãän, Asija häj n'aa bä, sahõnh hẽ häj n'aa bä rah'yy kaha'eeh doo, ti na-ãäj hẽ, dooh da rah'yy kae wäd bä, dooh da rawehëë wäd bä. Ta häd ky n'aa etsëeh do paa ahëëj jëng da —näng mä Demeet kyyh.

²⁸ Ti m' Demeet her'oot do ramaa napäh bä m', tak'ëp mä rakawajãän Paw-Ro wë. Ti m' radu doo rageëenh doo:

* **19:24** Ta ti *Dijãän* häd näng doo, Epeso buuj sa kabarii rah'yy kaha'eeh doo.

—Tak'ëp haj'ap do Dijãän, Epeso buuj hag'ãäs doo! Tak'ëp haj'ap do Dijãän, Epeso buuj hag'ãäs doo! —näk mä sa kyyh.

²⁹ Ti m' ti hyb n'aa, nayyw hë sahõnh hë Epeso buuj rageëenh mäh. Ky kak'ëë mä tak'ëp. Ti m' rameso padëek ajyy Gajo, Aris-Tako häd enäh doo, Masedonija häj n'aa bä naa Paw-Ro had'aa doo. Ti m' Epeso buuj ramahüüm rakahet'aa doo bä.

³⁰ Ti m' Paw-Ro karën paawä t'ïï hënh tabahõm, hajõk do hä tabaher'oot hyb n'aa. Ti hadoo né hë, dooh m' Jesus hä h'yy ka'eeh do ran'oo bä tahõm bä t'ïï hënh, äm n'aa näng do hyb n'aa.

³¹ Ta ti häj n'aa wahë n'aa wób sii hë, Paw-Ro najiis, rapanäk ta hä tanahõm hyb n'aa, takamanew'aa hyb n'aa sa mahang.†

³² Daap hë kat'aa do rageëenh. Ta see hadoo ta wób sa kyyh, ta see hadoo ta wób sa kyyh. Hajõk sa mahang dooh rahapëë bä h'ëed hyb n'aa t'ïï hënh rakata padëek daap hë.

³³ Ti m' Judah buuj sa mahang kata padëek do ramejüü aj'yy Aresän häd näng doo, hajõk do hä tabaher'oot hyb n'aa. Ti m' kata däk do wób raher'oot Aresän hä nyy da ta kyyh sa hä. Ti m' Aresän moo me tamedug paawä, bag hënh rabab'ëeh hyb n'aa, sa hä tamaher'oot hyb n'aa paawä.

³⁴ Ti m' Judah buuj rabahapäh bä Aresän, radu doo rageëenh doo:

—Tak'ëp haj'ap do Dijãän, Epeso buuj hag'ãäs doo! Tak'ëp haj'ap do Dijãän, Epeso buuj hag'ãäs doo! —näk mä sa kyyh.

† **19:31** Rajeyÿm mä Paw-Ro radajëë bä, kata b'ëeh doo hä.

Séd ky hedoo mä rageëenh, pawóp oor. Dooh rakarēn bä ramaa newë bä sa hã Aresān ma-her'oot do paawä.

³⁵ Ti m' panang wahë n'aa hyb n'aa jawyk do medug kån. Ti m' taky hadoo sa hã:

—Bë maa newë këh ŷÿ, Epeso buuj —näng mäh. — Sahõnh hë häj n'aa buuj rahapäh ti Dijãän tób n'aa hagã n'aa ër panang buuj. Ër hag'ãās na-ãāj hë ta heen n'aa hadoo doo, pä s'ëëb, wë hã naa hadëë jat doo.

³⁶ Sahõnh hë raky n'aa napäh ta tii. Dooh ta ky n'aa jejën péh. Ti hyb n'aa taw'ãäts hë bag hënh bë bab'ëëh. Ti hyb n'aa dooh bë hyb n'aa jóh bä bë moo bok do hã sa hã.

³⁷ Hahÿ ajyy bë manaa doo, dooh Dijãän tób n'aa yt hã retsëëg hõm péh. Dooh raky n'aa rejã bä ër h'yy kaha'eeh doo —näng mäh.

³⁸ —Demeet wë, ta hataa ta sii moo b'ook do sa wë tanyy bä ta wób raky n'aa tapaa do ky n'aa, taw'ãäts hë hyb n'aa jewyk do ji ky n'aa etyy n'aa wë rabahõm. Ti anäng na-ãāj hë Roma buuj sa wahë n'aa seeh. Taw'ãäts hë sa hã rabaher'oot.

³⁹ Tanyy nä bä bë her'oot do seeh, taw'ãäts hë bë her'oot sahõnh hë Epeso buuj rakahet'aa noo gó ër ky n'aa jaw'yyk do mejũũ doo da.

⁴⁰ Äm n'aa näng Roma buuj sa wahë n'aa ër raky n'aa tapaa, hajõõ gó bë ky ked'aak doo. Ër reaaj bä h'ëëd hyb n'aa tak'ëp bë geëenh, dooh ër her'oot péh, dooh hyb n'aa péh —näng mäh.

⁴¹ Ti m' taky hado kån sa hã:

—Jããm hë. Taw'ãäts hë bë abaa j h'ũũm —näng mäh.

20

*Masedonija häj n'aa hēnh, Keres häj n'aa hēnh
Paw-Ro bahōm do panyyg n'aa hahỹỹh*

¹ Ti m' kawejān do paa rababaaj hōm jawén paa bā sa tób hēnh, Jesus hā h'yy ka'eeh do Paw-Ro ats'yyt mā ta wē rabana hyb n'aa. Ti m' baad tabaher'ood dāk sa hā, h'yyb neỹỹm doo me Jesus hā rah'yy ka'eeh hyb n'aa. Ti m' takedēē hōm sa hā. Ahōm kån mā tii bā Masedonija häj n'aa hēnh.

² Tamahōm me panang bā taher'oot Jesus hā h'yy ka'eeh do sa hā, h'yyb neỹỹm doo me Jesus hā rah'yy ka'eeh hyb n'aa. Hajōng baad hadoo do taher'ood dāk sa hā. Ti m' Gereg buuj sa häj n'aa bā takajaa.

³ Tamawoob hē kamarab tabaym dó tii bā. Ti m' takarēn tagatsēg so paawā marakate gó Sirija häj n'aa hēnh hahōm doo gó. Tagatsēg so pooj jé, heen n'aa nyy dāk Judah buuj rano n'aa masoo do hā. Ti hyb n'aa tahyb n'aa newē dāk tababaaj hōm Masedonija häj n'aa bā tabēs doo me ta tyw n'aa.

⁴ Ta sii habaaj h'ũũm do sa hād hahỹỹ da: Sopa-ter (panang Bereja hād nāng doo bā naa, Piho hād nāng do t'aah), ta see Aris-Tako, ta see Sekūn (panang Tesaronika hād nāng doo bā naa), ta see Gajo (panang Derebé hād nāng doo bā naa), ta see Tsimoot, ta see Tikiko, ta see Toropimo (Asija häj n'aa hēnh naa).

⁵ ãã pooj jé rabahōm ti nuuj jé. ãã ragadaa kån panang Torowas hād nāng doo bā.

⁶ Tii bā, pāw makuj n'aa tamah do ãã tab'ēēs jawén paa bā, ãã gatsēg t'oonh Pirip bā naa marakate gó. Ji moo séd hēnh ta ă jawén paa bā,

ãã kataa sa hã panang Torowas häd näng doo bä. 7 ta äh ãã baym dó tii bä.

Hadëe hyng do panyyg n'aa hahÿÿh

⁷ Ti m' met'uuh hã ãã kata b'ëeh Jesus hã h'yy ka'eeh do sa sii, pãw ãã ganebäh hõm hyb n'aa, Jesus ãã hyb n'aa esee hyb n'aa. Ti m' Paw-Ro baher'ood kãn Jesus hã h'yy ka'eeh do sa hã. Jati pé tatsyym kadoo do hyb n'aa, ta her'oot do dawëet.

⁸ Äã kata däk tób gó p'op gadäk doo gó, ta bag banäng hënh.

⁹ Ti m' atsëm ub, gawak'aap, pahëew Ew-Tiko häd näng doo, tób noo bä hasooh doo, aã jëng tabasooh bä, Paw-Ro her'oot do dawëet do hyb n'aa, ty jawyg däk do hyb n'aa m'. Ti m' tabadëe hyng p'op naa. Dajëp.

¹⁰ Ti m' Paw-Ro bahyng, ahyy häng, tawaké däk dajëp do hã. Ti m' taky hadoo:

—Bë eÿÿm manäh. Edëp! —näng mäh.

¹¹ Ti m' Paw-Ro rabas'ëeg kãn p'aa hënh tób gawakõ p'op gadäk doo gó. Tii bä ãã hã Paw-Ro ganebäh hõm kãn pãw, sahõnh hë ãã bawa. Ti m' p'aa hënh taba her'oot, tabawag hõm bä kã taky yyw däk. Ti m' tatsyym kadoo.

¹² Ti m' marahud hadëe hyng do paa ramahũũm kãn ta tób hënh. Edëp tabahõm. Sahõnh hë rah'yy gadejah.

Epeso buuj sa hã Paw-Ro kedëe wät do panyyg n'aa hahÿÿh

¹³ Ta pooj jé tii bä ãã bah'ũũm marakate gó. Panang Asós häd näng doo hënh ãã bah'ũũm. Tii bä ãã gada Paw-Ro, tagatsëg sooh hyb n'aa ãã sii. Tii da ta kyyh ãã hã. Takarën mä takanaa hëej hã.

¹⁴ Asós bä takajaa bä, ãã mahũũm kãn marakate gó. Panang Mitirẽn häd nãng doo hẽnh ãã bahõm.

¹⁵ Jat'iip hadoo ãã tsyym kasok ãnh, ãã kaja hõm kãn tsyt dëeg hã Kiw häd nãng do nedaa bä. Jat'iip hadoo ãã batsëg hõm kãn tsyt dëeg hã, Samos häd nãng doo hẽnh. Jati pé ãã kaja hõm kãn panang Mirét häd nãng doo bã kã.

¹⁶ Dooh Paw-Ro karẽn bä Epeso bä ãã nu kajäg bã. Nayyw hẽ takarẽn mã takaja hõm Jerusarẽnh hẽnh. Tahaja bä m' takarẽn Pẽn-Tekos ratab'ëes do pooj jé takajaa Jerusarẽnh hẽnh.

¹⁷ Ti m', Mirét bä naa Paw-Ro mejũũ ranaëenh hyb n'aa Epeso bä habong do Jesus hã h'yy ka'eeh do sa wahẽ n'aa.

¹⁸ Ti m', Mirét bä rakajaa bä, Paw-Ro ky hadoo sa hã:

—Bẽ hapäh né hẽ nyy da ÿ bawäd had'yyt hẽ bẽ mahang Asija häj n'aa bã ÿ kajaa noo gó naa —nãng mãh.

¹⁹ —Jesus hã ÿ moo wäd had'yyt hẽ, ta ky n'aa ÿ her'ood had'yyt hẽ. Dooh né ÿ h'yy kasabé bã. Jesus ky n'aa ÿ her'oot bã, hajõõ nuu me ÿ h'yyb heoot Jesus hã rah'yy ka'eeh tak'ëp ÿ karẽn do hyb n'aa. Tii da né hẽ ÿ bad'oo, hajõõ nuu me né hẽ paawä ÿ bahoop Judah buuj Jesus hã h'yy kana'eeh do sa moo gó.

²⁰ Dooh ÿ ky n'aa eréd bã ÿ her'oot do baad hadoo do ky n'aa bẽ hã. Sahõnh hẽ baad hadoo do bẽ ÿ ma met'ëeg wät. Bẽ tób yt hã bẽ ÿ metëek, sahõnh hẽ ramaa napäh.

²¹ Judah buuj, Judah buuj nadoo do sa hã na-ããj hẽ ÿ baher'oot nesaa do raberéd hõm hyb n'aa, P'op Hagä Do hã rah'yy kawereem hyb n'aa, Jesus,

Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hä rah'yy ka'eeh hyb n'aa.

²² Jerusarënh hënh ÿ bahõm hÿÿ kä ÿ P'op Hagä Do Sahee mejũũ. Dooh ÿ hapëë bã h'ëed hado hä ÿ t'ïï hënh.

²³ Jããm né hë ÿ hapäh, sahõnh hë panang ÿ bewäd nä hënh, ÿ P'op Hagä Do Sahee maher'oot ÿ da radawäts geët, tak'ëp da ÿ bahoop, tanooh.

²⁴ Ti hadoo né hë paawä, dooh ÿ h'yyb n'aa p'eed bã ÿ hedëp do hä. Jããm hë ÿ karën ÿ bahajaa, Jesus Hyb N'aa Jawyk Do hä ÿ tamejũũ doo. ÿ tamejũũ ÿ baher'oot hyb n'aa sahõnh hë sa hä P'op Hagä Do kamahãn do ky n'aa –näng mä Paw-Ro kyyh.

²⁵ Ti m' taky hadoo ënh:

–ÿ hapäh baad ub, dooh da ÿ bë hapëë wäd bã bë mahang her'oot do paa P'op Hagä Do ji tabag'ããs do ky n'aa –näng mäh.

²⁶ –Ti hyb n'aa baad ÿ baher'oot bë hä. Këh ÿ gabuuj nado tii, ta wób sa h'yyb tym P'op Hagä Do wë tanas'ëëg bã.

²⁷ Sahõnh hë bë hä ÿ her'ood wät sahõnh hë P'op Hagä Do karën doo. Dooh ÿ ky n'aa jejën péh.

²⁸ Ti hyb n'aa, taw'ããts hë baad ub bë bahag'ããs bë daaj hë, Jesus hä h'yy ka'eeh do sa hä na-ããj hë, sa wahë n'aa bë bahadoo hyb n'aa P'op Hagä Do Sahee an'oo bã. Taw'ããts hë bë hagãã baad ub P'op Hagä Do hä h'yy ka'eeh doo. Sa hyb n'aa paa Jesus kan'oo däk, tadajëp sa hyb n'aa, ta karapee rabahado padëëk hyb n'aa.

²⁹ ÿ hapäh hahÿÿh: ÿ bahõm jawén paa bã, bë mahang an'aa da ta wób. Tabanas'aa b'ée hek'ook do hadoo da. Dooh da rat'yyd mehïïn bã Jesus hä h'yy ka'eeh doo.

³⁰ Bë mahang na-ããj né hẽ ta wób radu doo da rawareem do P'op Hagä Do kyyh, sa hã kä Jesus hã h'yy ka'eeh do raky sũüt hyb n'aa.

³¹ Ti hyb n'aa, baad bë hyb n'aa matakä da! Bë hyb n'aa es'ee nyy da tamawoob hẽ ta baab noo gó had'yyt hẽ ÿ ky n'aa jebaanh sahõnh hẽ bë hã sét ken'yyh. Ta see pé noo gó ÿ h'yyb heoot doo me ÿ ky n'aa jebaanh, baad ÿ karën do hyb n'aa paawä bë h'yy ka'eeh Jesus hã —näng mä Paw-Ro sa hã.

³² Ti m' taky hado kãn:

—ÿ karën P'op Hagä Do bë tahag'ããs. ÿ karën P'op Hagä Do jí wë ky enyym do panyyg n'aa bë h'yyb gó tawäd had'yyt hẽ. Ti né hẽ tan'oo bã baad bë h'yy kae magyys hẽ Jesus hã. Tan'oo däk da bë hã baad hadoo doo, ta karapee tasëew hõm do sa hã taky däng doo —näng mäh.

³³ —Dooch hëp ÿÿ gó ÿ karën pé paa ta wób sa dajëer, ta wób sa saroor —näng mäh.

³⁴ —Bë hapäh né hẽ ny hadoo ÿ moo wät daj ÿÿ hẽ, ma ÿ sãm hã, hata ÿ ma sãm hã.

³⁵ Sahõnh hẽ ÿ bad'oo do hã ÿ metëeh bë hã, bë bahapäh hyb n'aa, tak'ëp né hẽ jí moo wät jí masa hyb n'aa kas'uut doo. Bë hyb n'aa es'ee Jesus kyyh: “Ji tsebee né paawä jí hã ran'oo bã jí karën doo, ta bahãnh jí tsebé da ta wób hã jí an'oo bã rakarën doo”, näng mä Jesus —näng mä Paw-Ro kyyh.

³⁶ Ta ti Paw-Ro her'oot do jawén paa bã m', ahyy häng ta taron nuu me, ta wób na-ããj hẽ m'. Ti m' taky n'aa etsëë.

³⁷ Sahõnh hẽ rabaód bong, rawaké wät, redëe wät.

³⁸ Tak'ëp rawén h'yy ketón bong Paw-Ro her'oot do hã, dooh raty gepëe wäd bã taheer'oot do hyb

n'aa. Ti m' rabahadaa wëenh marakate gó tagatsëg sooh bä.

21

¹ Ti m', äã kedëë bong jawén paa bä Jesus hä h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa Epeso bä naa han'aa do sa hä, äã gatsëg tooj kån marakate gó. Äã gagëd hõm ub tsyt dëëg hä, Kos häd näng doo hënh. Jat'iip hadoo äã bahõm tsyt dëëg hä, Rodes häd näng doo hënh. Tii b' naa äã bahõm panang Pataar häd näng doo hënh.

² Pataar bä äã baw'yyt marakate Penisija häj n'aa hënh hahõm doo. Ti m' äã gatsëg tooj kån ta gó.

³ Äã matsëk me äã hapäh tsyt dëëg hä, Tsi-Peré häd näng doo, ji s'ÿÿ hadäk hënh. Äã ahõm kån Sirija häj n'aa hënh. Marakate gabuuj ramesób nuuj jé, äã as'oop panang Tiir häd näng doo hënh.

⁴ Tii bä äã mamuun Jesus hä h'yy ka'eeh do tii bä habong doo. 7 ta äh äã baym dó sa pa. Ti m' P'op Hagä Do Sahee baher'oot Jesus hä h'yy ka'eeh do sa hä nyy d' rabad'oo Paw-Ro hä Jerusarënh hënh. Ti hyb n'aa m' raky hadoo Paw-Ro hä:

—Ahõm manä Jerusarënh hënh —näk mäh.

⁵ Ti m', 7 ta äh tabado däk bä, äã bawëëj kån. Jesus hä h'yy ka'eeh do ajyy, sa ÿÿm, sa taah äã rahadaa w'ëenh hood jó. Hood jó äã behyy bëeh äã taron nu paa me, ti äã ky n'aa etsëë.

⁶ Ti m' äã kedëë bong sa hä. Ti m' äã gatsëg tooj kån marakate gó. Tii bä äã hadaa w'ëenh do rabas'oob kån sa tób hënh.

⁷ Tiir bä naa marakate bahõm, Toremajida bä tanu däng. Ta tii bä ãã beg'ããs Jesus hã h'yy ka'eeh do sa wë. Sét adëb bä ãã tab'ëës sa sii.

⁸ Jat'iip hadoo ãã kaja hõm panang Sesareja häd näng doo bä. Pirip, Jesus ky n'aa rod tób bä ãã ba'yyim. 7 ajyy Jesus mejũũ do sa hata see ti Pirip.

⁹ Ji meheet pé Pirip toog, marahud. Rahajaa raheer'ood bä ta jawén hawät doo, P'op Hagä Do Sahee an'oo bä.

¹⁰ Hajõõ däk ãã äh Pirip tób bä, takaja nä Judah häj n'aa hënh hana doo, P'op Hagä Do ky n'aa rod seeh, Agab häd näng doo.

¹¹ ãã pa tabana gëet bä, tapyn hõm Paw-Ro baa wyd. Ti m' ta daaj hë ta mooh, ta tsyym takamaw'yyd gëet ta me. Ti m' taky hadoo:

—Hahÿ baa wyd näng do danäh, hahÿÿ da da Judah buuj ramaw'yyd däk Jerusarënh bä. Ran'oo däk da Judah buuj nadoo do sa moo gó, P'op Hagä Do Sahee her'oot —näng mä Agab kyyh.

¹² Ta ti ãã maa napäh bä, ta wób na-ããj hë ta tii bä hab'ëeh doo, ãã sahõnh hë ãã ky kah'ũũm Paw-Ro hã, tanahõm hyb n'aa Jerusarënh hënh.

¹³ Ti m' Paw-Ro ky hadoo:

—Hëd n'aa bë ba'oot? Tak'ëp ÿ h'yy katón bë an'oo bä —näng mäh. —Dooch ÿ eÿÿm bä ÿ ramaw'yyd däk do hã. Rakarënh bä ÿ radajëeb bä Jerusarënh bä, ÿ dajëp né hë Jesus Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hyb n'aa. Dooch ÿ eÿÿm bä —näng mäh.

¹⁴ Dooch ãã taky dahé bä. Ti hyb n'aa dooch ãã ky kahũũm boo bä ta hã. Ti m' ãã ky hadoo:

—Na manä Jesus, Hyb N'aa Jawyk Do h'yyb däng do hadoo ta hã —näk ããh.

15 Ti m' ãã benyyw hõm ãã h'ëed, ti m' ãã tsyym kasog kãn Jerusarënh hënh hah'ũũm doo.

16 Jesus hã h'yy ka'eeh do wób, Sesareja bã habong doo, ah'ũũm ãã sii. Æã ramahũũm aj'yy bãp peej Jesus hã h'yy kae däk do tób hënh, t'ĩĩ hënh ãã ba'ÿÿh hyb n'aa. Ta häd Masõn. Tsyd deëg hã Tsi-Peré häd näng doo bã tabana.

Tsijaag wë Paw-Ro beg'ããs do panyyg n'aa hahÿÿh

17 Ti m' ãã kaja hõm bã kã Jerusarënh bã, baad Jesus hã h'yy ka'eeh do ãã ragadoo.

18 Jat'iip hadoo ãã beg'ããs Paw-Ro sii Tsijaag tób hënh. T'ĩĩ hënh rakata b'ëeh sahõnh hë Jesus hã h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa.

19 Ti m' Paw-Ro kedëng sa hã. Baad ub taba-her'oot sa hã sahõnh hë tamoo wät do hã P'op Hagä Do mo haj'aa Judah buuj nadoo do mahang.

20 Ta ti ramaa napäh bã m', raj'aa etsë P'op Hagä Do hã. Ti m' raky hadoo Paw-Ro hã:

—Mahapäh né hë, ãã wakãän, hajõk Judah buuj babä rah'yy kae padëek Jesus hã. Ti hadoo né hë sahõnh hë raky kah'ũũm Mosees ky n'aa jaw'yyk doo da ji bad'oo hyb n'aa.

21 Raheer'oot mä sa hã, mametëek mä jé pad'yyt hë habong do Judah buuj sa hã, Judah buuj nadoo do sa mahang habong do sa hã, Mosees kyy kerih do raky nadaheeh hyb n'aa. Raheer'oot mä sa hã, dooh m' makarën bã sa taah masuuj noo byyh ranoo ehõg hõm. Raheer'oot mä na-ããj hë, maher'oot mä sa hã ti dooh ër bad'oo doo da radoo bã —näk mä Tsijaag sa kyyh.

22 Ti m' raky hadoo ënh:

—Taw'ääts hē ēr hyb n'aa newēē nyy da ēr bad'oo. Raky n'aa napäh da õm kaja nä doo.

²³ Ti hyb n'aa taw'ääts hē ää her'oot doo da mabad'oo —näk mä Paw-Ro hä. —Ti abong ji meheet pé ajyy ää mahang sa sēen hehoh doo, P'op Hagä Do hä raky däng do ahēej jēng do heen n'aa.

²⁴ Sa sii ahõm P'op Hagä Do tób n'aa hēnh. Mamoo wäd sa sii ēr ky n'aa jaw'yyk do mejüü doo da, bē h'yyb bē benäm hyb n'aa P'op Hagä Do matym gó. Taw'ääts hē sa hyb n'aa mepaag hõm rama ejuu do pan'aa, sa sēen rabehoh hyb n'aa. Tii d' madoo bä, sahõnh hē rabahapäh da rahe'oot do a ky n'aa dooh se hub tado bä. Rahapäh da maky daheeh né hē Mosees ky n'aa jaw'yyk doo.

²⁵ Judah buuj nadoo doo kä, ää ma erii wät nyy da rabad'oo do pan'aa. Hahÿÿ da ää kyy kerih doo: “Taw'ääts hē bē nawēh P'op Hagä Do hä h'yy kana'eeh do sa kabarii raweh'ēeh do tä n'aa. Taw'ääts hē bē nawēh bē masääh dab, har'ēeng dab, bē naboh bä ta majyyw gatsēē däk doo. Bē awēē manä ta majyyw. Bē aä manä bē ÿÿm nadoo do sii, bē patug nadoo do sii” —näk mä Tsijaag tób bä kata b'ēeh do sa kyyh.

P'op Hagä Do tób n'aa yt hä Paw-Ro ramaso däk do panyyg n'aa hahÿÿh

²⁶ Ti m' jat'iip hadoo Paw-Ro mahüüm ta ti ajyy. Tamoo wät sa sii Mosees ky n'aa jaw'yyk do mejüü doo da, sa h'yyb rabenäm hyb n'aa P'op Hagä Do matym gó. Ti m' tabahõm P'op Hagä Do tób n'aa hēnh, tapanäk hyb n'aa ta tii bä moo b'ook do sa hä, ny noo gó tabahänh P'op Hagä Do matym gó sa

h'yyb rabenäm doo. Tapanäk mä na-ããj hẽ sa hã ny noo gó P'op Hagä Do hã rama ejuu doo.

²⁷ P'eets ub paawä m' tabahëej jëng bä ta ti 7 ta äh, Paw-Ro rabenyyw bong do ä n'aa, Judah buuj wób, Asija häj n'aa hënh han'aa doo, rabahapäh mä Paw-Ro P'op Hagä Do tób n'aa hënh. Ti m' hajök do t'ĩ hënh kata b'ëeh do rah'yyb tatuk Paw-Ro wë rakamaj'ĩ hyb n'aa. Ti m' Paw-Ro wë rawaj'aa padëek.

²⁸ Rageëenh bä m' raky hadoo:

—Äã bẽ masaa Isaraéw buuj! —näk mäh. —Hahỹ né hẽ aj'yy jé pad'yyt hẽ hawät doo, tametëek do kamaj'ĩ äã hã, Mosees ky n'aa jaw'yyk do hã na-ããj hẽ, hahỹ hã na-ããj hẽ P'op Hagä Do tób n'aa hã. Hỹ kã na-ããj hẽ tamanaa Judah buuj nadoo do wawëe hẽ, P'op Hagä Do tób n'aa hënh. Ta yd rejää tan'oo bä —näk mä sa kyyh.

²⁹ Tii da rawén ky hadoo, pooj jé rabahapäh Paw-Ro sii Epeso buuj, Toropimo häd näng doo, panang bä rababong bä. Paw-Ro mahũm red'oo P'op Hagä Do tób n'aa yt hã.

³⁰ Ti m' sahõnh hẽ panang buuj rakawajää. Jé pad'yyt hẽ rabana, rawaj'aa padëek P'op Hagä Do tób n'aa hënh. Ramaso däg kãn mä tii bä Paw-Ro, ramahũm mä P'op Hagä Do tób n'aa w'oo hã. Ti m' nyyw hẽ ranoo gatsëe däk ta nooh.

³¹ Ranaboh nuuj jé paawä Paw-Ro, Roma buuj warahén n'aa wahë n'aa hã rapanäk mä Jerusarënh buuj kamaj'ĩ do ky n'aa.

³² Ti m' warahén sa wahë n'aa tanaëenh mä warahén wób, warahén sa wahë n'aa wób na-ããj

hě. Ti m' rawaj'aah Jerusarěnh buuj sa wě. Raba-hapäh bä m' warahén sa wahë n'aa sa sii han'aa doo, moo yyw padëek mä Paw-Ro rej'ãã doo.

³³ Ti m' warahén sa wahë n'aa kaja nä bä tamaso däk Paw-Ro, ti m' tamejũũ ramoo maw'yyd däk haak sapuuw hadoo doo me. Ti m' teanh mäh:

—Jaa hahỹ aj'yy? H'ëed hado tamo haj'aa? —näng mäh.

³⁴ Ti m' ta see hadoo ta wób rageëenh, ta see ky n'aa hadoo ta wób sa kyyh. Dooch m' warahén sa wahë n'aa h'yyb mepëë bä ta ky n'aa hã, tak'ëp rageëenh do hyb n'aa. Ti hyb n'aa tamejũũ ramahũũm warahén tób n'aa yt hã.

³⁵ T'ĩĩ hěnh rakaja hõm bä, tób gó ji basëek do tyng n'aa jó, warahén ratóg sëek mä Paw-Ro, hajõk do ta hã rapahuut do hyb n'aa.

³⁶ Ti m' hajõk do rageëej nä:

—Ji daj'ëep, ji daj'ëep! —näk mäh.

³⁷ Ti m' warahén ramajëë suun pooj jé Paw-Ro beanh sa wahë n'aa hã Gereg kyy me:

—Ỹ karěn paawä ỹ her'oot a hã —näng mäh.

Ti m' warahén sa wahë n'aa eanh:

—Mer'oot Gereg kyyh? —näng mäh.

³⁸ —Õm nado Esit buuj kamaj'ĩĩ do du n'aa do nag'aap hě denaa hě? Õm nado ti mahũũm do 4 miw heb'ooh do banawäng doo hěnh? —näng mäh.

³⁹ Ti m' Paw-Ro ky hadoo:

—Dooch. Ỹ nado tii —näng mäh. —Judah buuj ỹ ti hỹh. Panang Tas häd näng doo bä naa, Siris hãj n'aa bä naa ỹh. Panang ky n'aa etsëeh do buuj ỹh —näng mäh. —Ỹ karěn paawä man'oo ỹ baher'oot hyb n'aa sa hã —näng mäh.

40 Ti m' warahén sa wahë n'aa an'oo kån taba-her'oot hyb n'aa. Ti m' Paw-Ro bag'eëd däk tsyym tyng n'aa jó. Ti m' tameduuk ta moo me, bag hënh rababë däk hyb n'aa. Ti m' bag hënh rababë däk bä, tadu doo taher'oot do Eberew kyy me.* Ti m' taky hadoo:

22

1 —Wakån haa, yp ÿ hyb n'aa hedoo doo. Bë maa newë këh ÿÿ. Hã ÿ rakamaj'ĩĩ do ky n'aa ÿ her'oot —näng mäh.

2 Ti m' ramaa napäh bä m' ter'oot do Eberew kyy me, sa kyy me, bag hënh rababë däg magyys hë tii bä. Ti m' Paw-Ro ky hadoo:

3 —Judah buuj né ÿ hÿÿh. Panang Tas häd näng doo bä, Siris häj n'aa bä ÿ benäng. Babä Jerusarënh bä ÿ bawäng. Gamarijéw* baad ub né hë ÿ tama metëek ër wahë makū ky n'aa jaw'yyk do ky n'aa. Baad ub né hë ÿ karën paa ÿ h'yyb n'yym P'op Hagä Doo, da hë bë bad'oo doo da né hë.

4 ÿ rejãã né paa Jesus hä h'yy ka'eeh doo, radejöp hyb n'aa. ÿ mesoo paa ÿÿj, ajyy, ÿ dewëes ragada-hew'ëes doo gó.

5 P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooh do sa wahë n'aa heh'äät doo, ër wahë n'aa na-ããj hë rahapäh tii. Né hup ÿ né hë ta ti ÿ her'oot do bë hä. Hã ÿ raban'oo däk paa kerih doo, ramejũũ do ky n'aa, ÿ banoo hyb n'aa ër wakãän, Judah buuj,

* **21:40** Judah buuj sa kyyh heh'äät do ramaneëënh Eberew kyyh. Judah buuj na-ããj hë rer'oot Aramew kyyh. Sa wób na-ããj hë rahajaa rer'ood bä Gereg kyyh.

* **22:3** Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetek do ky n'aa etsëeh do ti Gamarijéw. Atos 5.34 hä takerii däk ta ky n'aa.

panang Damas-Ko häd näng doo bä habong do sa hä. Ti t'ĩ hēnh ŷ bahōm paah, ŷ mena paawä Jesus hä h'yy ka'eeh doo, rarejãã hyb n'aa Jerusarēnh hēnh —näng mä Paw-Ro sa hä.

⁶ Ti m' taky hadoo ēnh:

—Ti, wasyk, ŷ bedaa däk bä Damas-Ko, tii bä wē hä naa gabarēeh do ta bag gabar'ēeng wät hahāt ŷŷ.

⁷ Tũũ ŷ badēē jat tii bä. Ti ŷ maa napäh kyyh, hä ŷ her'oot doo: “Saw-Ru, Saw-Ru, h'ēēd hyb n'aa ŷ marejãã?”, näng mä kyyh hä ŷŷ.

⁸ “Jaa ōm?”, näng ŷŷh. “ŷ né hē Jesus, Nasaréh buuj marejãã doo”, näng mäh.

⁹ Si ŷ habok do rahapēē né paawä ta bag, dooh rah'yy ganny bä kyyh hä, hä ŷ her'oot do hä.

¹⁰ ŷ eaanh tii bä: “Nyy d' ŷ bad'oo, Hyb N'aa Jawyk Doo?”, näng ŷŷh. Ti taky hadoo hä ŷŷ: “As'ēēg g'ēēd. Ahōm nä panang hēnh. T'ĩ hēnh rabaher'oot a hä nyy da mamoo wät do pan'aa hä ŷŷ”, näng mä Jesus kyyh hä ŷŷ.

¹¹ ŷ hapäh ta bag tak'ēp gabarēeh do hyb n'aa ŷ wén ty tamaa wät. Ti hyb n'aa hata haa ŷ ramoo maso hōm Damas-Ko hēnh ãã bah'ũũm hyb n'aa.

¹² —Aj'yy Ananijas häd näng do ŷ taheg'ããs. Baad ta ti Ananijas ky dahé had'yyt hē Mosees ky n'aa jaw'yyk doo. Ta ti panang bä habong do Judah buuj raweh'ēeh ti Ananijas.

¹³ Pa ŷ tabag'ēēd däk bä taky hadoo: “Wakän ŷŷ, Saw-Ru, mabegãã däk p'aa hēnh!”, näng mäh. ŷ bahapēē däg kån nayyw hē tii bä.

¹⁴ Ti m' taky hadoo ēnh hä ŷŷ: “P'op Hagä Do er wahē makũ rah'yy kaha'eeh doo, ti né hē hasēew

wät òm, mabahapäh hyb n'aa takarēn doo, mabahapäh hyb n'aa P'op Hagä Do karēn doo da hawät doo,† maaaa napäh hyb n'aa ta ti ta kyyh.

15 Òm né hē da Baad Had'op Do rod n'aa sahõnh hē sa hã. Maher'ood da maaaa napäh doo, mabahapäh do ky n'aa”, näng mä ta kyyh hã yÿ.

16 Ti m' taky hadoo: “Magadaa wäd manäh. Ahõm nä òm ranu gemuun wät hyb n'aa. Òm ranu gemuun bä, Jesus hã mabetsēē a hã hanäng do nesaa do tabawug hõm hyb n'aa”, näng ta kyyh hã yÿ.

17 Ti m' Paw-Ro ky hadoo ēnh:

—Jerusarēnh hēnh ȳ babaaj nä bä, P'op Hagä Do tób n'aa yt hã ȳ bahõm ȳ ky n'aa etsēē hyb n'aa. Ta tii bä s'ēēh hadoo hã yÿ.

18 S'ēēh hadoo doo gó ȳ hapäh Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo. Hahyÿ da ta kyyh hã yÿ: “Nayyw hē! Ahõm nä Jerusarēnh bä naa. Dooch da raky dahé bä kēh ȳ n'aa maher'oot doo”, näng mä hã yÿ.

19 Ti ȳ ky gadoo: “Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo, sahõnh hē ayy babä habong do rahapäh nyy da ȳ bahõm do paa sahõnh hē tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot do yt hã, a hã h'yy ka'eeh do ȳ dewēēs hyb n'aa, ȳ rejää hyb n'aa.

20 Radaj'ēep noo gó a ky n'aa rod paa Es-Tew häd näng doo, ȳ na-ãaj hē sa da h'yyb hadoo. Ȳ né paa pä me hakut do sa saroor henäm”, näng kēh ȳ ta hã.

21 Ti taky hadoo hã yÿ: “Ahõm nä, òm ȳ mejũũ dawēē, Judah buuj nadoo do sa mahang”, näng mäh.

† 22:14 Jesus né hē ti P'op Hagä Do karēn doo da hawät doo.

22 Ti m', jããm né hẽ ramaa newëë do Paw-Ro her'oot doo. Judah buuj nadoo do sa mahang Paw-Ro Jesus mejũũ Paw-Ro her'oot hyb n'aa, radu doo mã rageëenh doo:

—Dooh taw'ããts hẽ tado tawäd bã badäk hahỹỹ hã! Taw'ããts hẽ tadajëp! —näk mã Paw-Ro majĩ sa kyyh.

23 Ti m' rageëenh. Sa hatsë sa hã padëëk do ratepyh, rakawajããn do heen n'aa. K'ããts rehaa p'op.

24 Ti hyb n'aa, warahén sa wahë n'aa mejõ kãn Paw-Ro ramajëë suun warahén tób n'aa yt hã. Tamejũũ mã rahewyyh. Tamejũũ mã reanh ta hã h'ëed hyb n'aa ta majĩ tii da rawén geëenh.

25 Ti m' ramaw'yyd däk bã rahewyyh do pan'aa paawä, Paw-Ro eanh warahén wahë n'aa see hã:

—Roma buuj raky n'aa jaw'yyk do anoo g'eeh bë hewyh bã Roma buuj seeh, bë nahapëë nä bã tamo haj'aa kadoo bã? —näng mäh.

26 Ti m' warahén sa wahë n'aa see maa napäh bã Paw-Ro her'oot doo, nayyw hẽ tabahõm kãn warahén sa wahë n'aa heh'äät ub do wë. Ti m' teanh ta hã:

—Nyy da mabad'oo hahỹ aj'yy hã? Roma buuj né hẽ ti hỹỹh —näng mäh.

27 Ti m' sa wahë n'aa heh'äät ub do bahõm Paw-Ro wë. Ti m' tabeaanh:

—Te hub né hẽ, Roma buuj né hẽ õm? —näng mäh.

—Ỹỹ. Roma buuj né hẽ ỹỹh —näng mã Paw-Ro kyyh.

28 Ti m' warahén sa wahë n'aa heh'äät ub do ky hadoo:

–Tak'öp ÿ bepaag hõm paah, Roma buuj ÿ ba-hadoo hyb n'aa –näng mäh.

Ti Paw-Ro ky hadoo ta hã:

–Roma häj n'aa bä ÿ benäng, ti hyb n'aa ÿ benäng noo gó naa Roma buuj né ÿ hÿÿh –näng mäh.

²⁹ Ti m' hewyyh do paawä nayyw hẽ m' raberéd gëet Paw-Ro. Sa wahë n'aa eÿÿm wät tah'yy ganyy bä Roma buuj né ti tamejũũ ramoo maw'yyd däk do haak sapuuw hadoo doo me.‡

Sinedirijo ajyy n'aa hã Paw-Ro her'oot do ky n'aa hahÿÿh

³⁰ Ti m' jati pé warahén sa wahë n'aa heh'äät ub do mejũũ ramanyyh Paw-Ro. Takarën mä ta heen n'aa näng baad ub h'ëed p'ãã Judah buuj Paw-Ro hã raky n'aa tapaa. Ti m' tamejũũ P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'ooh do sa wahë n'aa, Judah buuj sa wahë n'aa wób, rakata b'ëeh hyb n'aa, Sinedirijo häd enäh doo. Ti m' Paw-Ro tamanaa rabab'ëeh bä.

23

¹ Ti m' baad ub mä Paw-Ro baheg'ããs Sinedirijo ajyy n'aa sa wë, ti m' taky hadoo sa hã:

–Wakän haa –näng mäh. –P'ooj ub ÿ bawät do hadoo né hẽ ÿ da hẽ. Baad ub hëp ÿ tym P'op Hagä Do matym gó –näng mäh.

² Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'ooh do sa wahë n'aa heh'äät doo, Ananijas häd näng

‡ **22:29** Dooch Roma buuj raky n'aa jaw'yyk do an'oo bä Roma buuj see ramaw'yyd bä ranahapäh nä bä tamo haj'aa kadoo bä. Ti hyb n'aa warahén sa wahë n'aa wén eÿÿm wät.

doo, mejũũ mäh, Paw-Ro pa hab'ëeh do Paw-Ro ranoo gewyyh hyb n'aa.

³ Ti m' Paw-Ro ky hadoo ta hä:

—P'op Hagä Do õm hewyyh da! Ta hadë hawak doo me j'ooj hë rep'ees do hadoo õm!* Õm tii bä hasooh ÿ maky n'aa etyy hyb n'aa Mosees ky n'aa jaw'yyk do her'oot doo da. Ti hadoo né hë, dooh Mosees ky n'aa jaw'yyk do maky dahé bä, ÿ mamejũũ ÿ rabahewyyh hyb n'aa. Dooh tii da Mosees ky n'aa jaw'yyk do an'oo bä —näng mä Paw-Ro kyyh ta hä.

⁴ Ti m' Paw-Ro pa hab'ëeh do raky hadoo Paw-Ro hä:

—Õm ky neỹm maky n'aa rejä bä P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooh do sa wahë n'aa heh'äät doo! —näk mäh.

⁵ Ti m' Paw-Ro ky hadoo:

—Wakän haa, dooh ÿ hapëë bä P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooh do sa wahë n'aa heh'äät do tado bä. P'op Hagä Do kyy kerih do hä hahỹ da takerih: “Maky n'aa rejä manä bë wahë n'aa”† —näng mäh.

⁶ Ti m' Paw-Ro hapäh do hyb n'aa ti anäng ta wób Saduséw, ta wób Pariséw sa mahang, taky hadoo kat'aa do sa hä:

—Wakän haa, —näng mäh —Pariséw né ti ÿ hỹh. Pariséw t'aah ÿh —näng mäh. —Hä ÿ rawén ky n'aa tapaa, ÿ gada do hyb n'aa dejëp do ragenä bong doo —näng mäh.

⁷ Tii da tahe'oot do hyb n'aa, radu doo raky ked'aak do Pariséw Saduséw sa mahang. Ti hyb

* **23:3** J'ooj madäk do ta h'yyb tym, Paw-Ro hanäng pé panyyg ky n'aa gó tahe'oot doo. † **23:5** Esodo 22.28

n'aa raketyn b'ëeh mä sa wahë n'aa ta tii bä kata padëek doo.

⁸ (Sadusëw sa hä ji dajëp jawén paa bä, dooh ji ganä wäd bä. Sa hä, dooh ääs. Sa hä dooh na-ääj sahee péh. Parisëw sa hä kä, ji dajëp jawén paa bä ji ganyyh nä p'aa hënh. Ti anäng na-ääj hë sa hä ääs, sahee na-ääj hë.)

⁹ Ti hyb n'aa raky ked'aak mä ta ti p'ää. Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do wób, Parisëw wób as'ëeg b'ëeh mäh. Tak'ëp mä sa kyyh. Hahÿÿ d' mä sa kyyh:

—Doo hahÿ aj'yy nesaa do tamoo wäd bä. Ji hapäh mä ääs her'ood bä ta hä. Ji hapäh mä tii, sahee her'ood bä ta hä —näk mä sa kyyh.

¹⁰ Ti m' Parisëw Sadusëw kamajë däg mä tak'ëp. Ti m' warahén sa wahë n'aa beÿÿm wät, rejes wät ted'oo Paw-Ro. Ti hyb n'aa tamejüü warahén rabahöm rabej'ooj nyyh hyb n'aa Paw-Ro, warahén tób hënh ramahüüm hyb n'aa p'aa hënh.

¹¹ Ti m' atsëm kä, Jesus kasee Paw-Ro hä. Ti m' taky hadoo ta hä:

—Eÿÿm manäh! —näng mäh. —Maher'oot do hadoo këh ÿ n'aa babä Jerusarënh bä, ti hadoo né hë da maher'ood panang Roma häd näng doo bä —näng mä Jesus ta hä.

Paw-Ro Judah buuj wób radajëeb paawä panyyg n'aa hahÿÿh

¹² Ti m' jati péh, Judah buuj Jesus hä h'yy kana'eeh do wób rakaner'oot Paw-Ro radaj'ëep hyb n'aa. P'op Hagä Do hä raky däng radaj'ëep né hë. Ti m' raky hadoo:

—Dooh d'ër awa bä, dooh d'ër eëg bä ër nanaboh nä bä Paw-Ro —näk mä sa kyyh.

¹³ Tahyb n'aa pé 40 ajyy ti h'yyb hedoo doo.

¹⁴ Ti m' rabahôm P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooh do sa wahë n'aa, Judah buuj sa wahë n'aa wë na-ããj hë. Ti m' raky hadoo sa hä:

—P'op Hagä Do hä ãã ky däng, dooh ãã awa bä, dooh ãã eëg bä Paw-Ro ãã nanaboh nä bä —näk mäh.

¹⁵ —Ãã karën paawä Sinedirijo ajyy n'aa sii hë bë ky n'aa etsëë warahén sa wahë n'aa hä, Paw-Ro tamanaa hyb n'aa bë bab'ëëh bä. Taw'ãäts hë bë her'oot bë karën baad bë ky n'aa napäh ta ky n'aa, bë keno da —näk mäh. —Ãã gadaa däk da ta baa bä, ãã daj'ëep hyb n'aa bë hab'ëëh hënh takajaa do pooj jé —näk mä sa kyyh.

¹⁶ Ti m' Paw-Ro s'aah ky n'aa napäh raher'oot doo. Ti m' tabahôm kân warahén sa tób hënh, Paw-Ro tapanäk hyb n'aa.

¹⁷ Ti m' Paw-Ro naëënh warahén sa wahë n'aa seeh. Ti m' taky hadoo ta hä:

—Mamahũũm hahỹ pahëew bë wahë n'aa wë. Ti anäng panyyg ta her'oot pé ta hä —näng mä Paw-Ro.

¹⁸ Ti m' warahén wahë n'aa see mahũũm kân pahëew sa wahë n'aa heh'äät ub do wë. Ti m' taky hadoo ta hä:

—Paw-Ro, ër maso gëët doo, ÿ tanaëëj nä, ta her'oot hä ÿỹ, ÿ manaa hyb n'aa hahỹ pahëew a wë. Ti anäng mä panyyg ta her'oot pé pan'aa a hä —näng mäh.

¹⁹ Ti m' pahëew warahén sa wahë n'aa heh'äät ub do moo taky hõm ramaa nanapäh hënh. Teanh mäh:

—H'ëed ti makarën maher'oot hã ÿÿ? —näng mäh.

²⁰ Ti m' pahëew ky hadoo:

—Judah buuj kaner'ood bong a hã raky n'aa her'oot hyb n'aa Paw-Ro mamahüüm hyb n'aa Sinedirijo ajyy n'aa rakahet'aa hënh. Rakarën mä paawä raky n'aa napëe magyys hë Paw-Ro ky n'aa, ken'ooh da.

²¹ Maky dahé manä da. 40 ajyy tahyb n'aa pé ragadaa däk radaj'ëep hyb n'aa. Kejën rabë bä. P'op Hagä Do hã raky däng dooh rawa bä, dooh reëg bä rananaboh nä bä Paw-Ro. Da hë ti abë padëek. Ragadaa däk maher'oot do pan'aa sa hã — näng mä Paw-Ro s'aah kyyh warahén sa wahë n'aa heh'äät ub do hã.

²² Ti m' warahén sa wahë n'aa heh'äät ub do edëe wät pahëew. Ti m' taky hadoo:

—Maher'ood manä ÿ mapanäk doo —näng mäh.

²³⁻²⁴ Ti m' warahén sa wahë n'aa heh'äät ub do naëenh pawóp hë warahén sa wahë n'aa. Ti m' taky hadoo sa hã:

—Bë etyn hõm da 200 warahén tsyym me hah'üüm péh, 70 kawaaro jó hah'üüm do ta wób, 200 jook yt hã hah'üüm doo, kawaaro Paw-Ro jahõm pé sii hë da, atsëm rabahõm hyb n'aa panang Sesareja häd näng doo hënh —näng mä ta kyyh.

Ti m' tamejüü baad ub ramahüüm hyb n'aa Paw-Ro, sa wahë n'aa Peris häd näng do wë.

²⁵ Tamejüü sa hã tama erih do Peris. Terih doo, hahÿÿ da m':

26 “ÿ, Karaw-Dijo Risijas, ÿ edëng òm Peris, hyb n'aa jawyk doo, Sesa kyy gó babä bag'ããs do òm.

27 Òm ÿ panäk hahÿÿ da: Judah buuj ramaso däk hahÿ aj'yy. Rakarën paawä radaj'ëöp. Ti ÿ ky n'aa napäh bä Roma buuj tado bä, ÿ bahòm warahén sii hë ÿ bed'ëöp hyb n'aa sa moo gó naa.

28 ÿ karën paawä ÿ heen n'aa näng h'ëöd hyb n'aa rakamaj'ĩ ta hä, ti hyb n'aa ÿ wén mahũm paa Judah buuj wahé n'aa sa wë.

29 Tii bä ÿ heen n'aa nyy däk raky n'aa jaw'yyk do hyb n'aa raky kes'ëëm. Dooch tamo haj'aa kadoo bä ji daj'ëöp hyb n'aa paawä. Dooch tamo haj'aa kadoo bä na-ãäj hë ji dawäts gëet hyb n'aa.

30 Tii bä ÿ ky n'aa napäh rakarën radaj'ëöp. Ti hyb n'aa nayyw hë ÿ mejõ hõm a wë. ÿ maher'oot da ta majĩ, a wë rabahòm a sii raber'oot hyb n'aa ta ky n'aa”, näng mä terih do hä.

31 Ti m' warahén sa wahé n'aa mejũũ doo da rabadoo kãn. Ramahũũm kãn mä atsëm Paw-Ro. Ti m' panang An-Tiparis häd näng doo bä rakajaa.

32 Tii b' naa, jati péh, warahén tsyym me hah'ũũm do rababaaj nä p'aa hënh sa tób hënh. Kawaaro jó hah'ũũm do ramahũũm kãn tii bä Paw-Ro.

33 Rakaja hõm bä Sesareja bä, ran'oo däg kãn sa wahé n'aa ma erih do Peris hä. Ti m' rahaëënh Paw-Ro ta hä.

34 Ti m' Peris ner'ood kãn kerih doo, ti m' teanh mä Paw-Ro hä ny hado tabanäng hënh tabana, Roma häj n'aa. Siris hënh naa tabana Paw-Ro her'oot bä m',

35 Peris ky hadoo ta hä:

—ÿ maa newëë da a ky n'aa a hã kamaj'ĩĩ do rakaja nã bã —nãng mäh.

Ti m' tamejũũ Eróts, Judah buuj sa wahë n'aa tób haeh do yt hã warahén rabahag'ããs hyb n'aa Paw-Ro.

24

Peris hã Paw-Ro her'oot do raky n'aa tapaa do ky n'aa panyyg n'aa hahỹỹh

¹ Ti m' 5 ta ã jawén paa bã, Ananijas, P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'ooh do sa wahë n'aa heh'äät do kajaa nã Sesareja bã. Ta sii tamanaa mä Judah buuj sa wahë n'aa wób, sa ky n'aa rod Ter-Turus häd nãng do na-ããj hë. Ti m' raky n'aa tapa kãn Paw-Ro ta ti häj n'aa bagã n'aa matym gó.

² Ti m' Paw-Ro ramana gëët bã, Ter-Turus häd nãng do du doo taher'oot do Peris hã. Paw-Ro taky n'aa tapaa. Hahỹỹ d' mä ta kyyh:

—Baad tanyy né hë, a hyb n'aa baad ub ãã hã ãã häj n'aa bã. Dooch kamaj'ĩĩ péh. Õm h'yy ganãng do hyb n'aa, baad tawén hadoo ãã hã, ãã häj n'aa bã.

³ Jé pad'yyt hë ãã häj n'aa bã ãã h'yy gadajang a mo haj'aa hyb n'aa, Peris, tak'ëp hyb n'aa jawyk doo —nãng mäh.

⁴ —Dooch ãã karën bã òm ãã h'yyb panasä bã. Ti hyb n'aa ãã karën paawä kanahën d'os hë mamaa newë ãã her'oot doo.

⁵ Gëët hahỹ aj'yy, kamaj'ĩĩ do du na do tii, ãã hã. Jé pad'yyt hë badäk hahỹỹ bã Judah buuj rakamaj'ĩĩ sa hã hë tan'oo bã. Aj'yy Nasaréh buuj ky s'ũüt doo, ta wób sa wë h'yy kawereem hõm do sa wahë n'aa see hahỹỹh.

⁶ Takarēn paawä tan'oo bä baad tanado wät P'op Hagä Do matym gó P'op Hagä Do tób n'aa. Ti hyb n'aa äã wén maso däk. [⁷ Äã karēn paawä äã ky n'aa etyy äã ky n'aa jaw'yyk do mejũũ doo da. Ti nuuj jé warahén sa wahë n'aa, Risijas häd näng doo, ta warahén sii hē tabana. Äã hä rawaj'aa padëek, Paw-Ro rabej'ooj hõm hyb n'aa äã mahãnh.

⁸ Tamejũũ ta hä ky n'aa tapaa do a wë rabahõm.] Baad hahÿ aj'yÿ hä meaaj bä, maheen n'aa näng da äã ehub né hē äã ky n'aa tapaa do hä —näng mä Ter-Turus kyyh Peris hä.

⁹ Ti m' Judah buuj, Jerusarēnh bä han'aa doo, raky masa Ter-Turus. Raky n'aa tapaa ënh Paw-Ro. Te hub né hē m' Ter-Turus her'oot doo, sa nooh.

¹⁰ Ti m' sa wahë n'aa Peris häd näng do mejũũ Paw-Ro ber'oot hyb n'aa. Ti m' Paw-Ro ky hadoo:

—Hajõõ dæg ta baab äã häj n'aa bä baad maky n'aa etyy. Ti hyb n'aa h'yyb neÿÿm doo me ÿ her'oot a hä këh ÿ n'aa hä ÿ raky n'aa tapaa do ky n'aa hä —näng mäh.

¹¹ —12 ta ä nã ÿ kaja nä Jerusarēnh bä, P'op Hagä Do ÿ hyb n'aa esee hyb n'aa. Makarēn bä mameaaj ÿ kajaa noo gó ÿ rahapäh doo, te hub né hē ta ti ÿ her'oot do mabahapäh hyb n'aa.

¹² B'ëeh hahÿÿ hä ÿ kamaj'ĩĩ doo, dooh noo gó ÿ rahapëë bä ÿ ky kedag bä P'op Hagä Do tób n'aa bä. Dooh noo gó ÿ rahapëë bä ÿ kamajë bä tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot do yt hä, panang bä na-äãj hē.

¹³ Hahÿ ajyy dooh rahaja bä rametä bä te hub tado bä hä ÿ raky n'aa tapaa do ky n'aa.

14 Hÿÿ kä, dooh ÿ ky n'aa jejën bä, ÿ hyb n'aa jaw'yyk né hë P'op Hagä Doo, äã wahë makũ rah'yy kaha'eeh doo. Ta tyw n'aa papuuj P'op Hagä Do wë ky n'aa ÿ ky daheeh.* Ta wób wë äã h'yy kawareem hõm ramaneëej né paawä ta tyw n'aa papuuj, sahõnh P'op Hagä Do kyy kerih do ÿ ky daheeh. P'op Hagä Do ky n'aa rod rerih doo, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ÿ ky daheeh.

15 Hã ÿ kamaj'ĩ do ragada do hadoo né hë ÿ gada dejëp do ragenä bong doo, P'op Hagä Do mo haj'aa. P'op Hagä Do karën doo da habong do paah, baad nabok do paa na-ããj hë da äã gada ragenä bong doo.

16 Sahõnh hë da ragenä bong do hyb n'aa, baad ub had'yyt hë ÿ karën ÿ bawät, hëp ÿÿ gó baad had'yyt hë tabahadoo hyb n'aa P'op Hagä Do hã, ta wób sa hã na-ããj hë —näng mä Paw-Ro.

17 Ti m' Paw-Ro ky hadoo ênh:

—Hajõng ta baab häj n'aa s'ee hënh ÿ bewäd nä. Ta jawén ÿ babaaj hõm p'aa hënh Jerusarënh hënh, kasuud is do Judah buuj sa mahang habong do sa matym n'aa ÿ tajooh hyb n'aa, P'op Hagä Do hã ÿ ma ejuu do hyb n'aa na-ããj hë.

18-19 Ti né hë ÿ bad'oo P'op Hagä Do tób n'aa yt hã, sahõnh hë ÿ bahajaa jawén paa bä äã ky n'aa jaw'yyk do mejüü doo da ji h'yyb banyyw däk hyb n'aa P'op Hagä Do matym gó. Dooch hajök do tado bä si ÿ habok doo. Dooch na-ããj hë ÿ kamajë bä ta wób sa wë. Daap ramennyh hã ÿ raky n'aa tapaa doo. P'op Hagä Do tób n'aa yt hã né hë ÿ bag'ëed däk Judah buuj wób Asija häj n'aa hënh

* 24:14 Jesus ky n'aa né hë ti **“ta tyw n'aa papuuj”** ramaneëënh doo.

naa ỹ rabahapäh bä. Taw'ääts hē né hē paawä ta ti né hē ajyy wawēē hē rabana, hä ỹ raky n'aa tapaa hyb n'aa tanyy bä sa wē hä ỹ raky kes'eēm péh. Ti né hē P'op Hagä Do tób n'aa yt hä ỹ raky n'aa tapaa do paah.

²⁰ Ta ti ranan'aa do hyb n'aa, na b'ëeh hahỹ raheer'ood ny hadoo pé rahapäh ỹ mo haj'aa kadoo bä Sinedirijo ajyy n'aa raky kes'eēm do hä ỹỹ.

²¹ Jääm né hē hahỹỹ da kēh ỹỹ Sinedirijo ajyy n'aa sa hä: “Dejēp do ragenä bok do ỹ gada do hyb n'aa, hä ỹ raky n'aa etyy bë matym gó”, näng paa kēh ỹ sa hä. Nepäh ta tii hä rawyyd bä sa hä baad nadoo do mo haja ỹỹ —näng mä Paw-Ro kyyh.

²² Ti m', baad Peris ky n'aa napäh né hē Jesus ky n'aa, ta tyw n'aa papuuj ramaneëēnh doo. Paw-Ro her'oot do jawén paa bä taky hadoo:

—Jääm hē dó —näng mäh. —Warahén sa wahē n'aa Risijas häd näng do kajaa bä, ỹ baher'oot da nyy da ỹ bad'oo òm raky n'aa tapaa do hä —näng mä Peris kyyh.

²³ Ti m' Peris mejüü warahén sa wahē n'aa see rabaheg'ääs nä Paw-Ro. Hahỹỹ da m' ta kyyh sa hä:

—Taw'ääts hē bë eréd tabawät hyb n'aa, tabeg'ääs hyb n'aa. Bë an'oo na-ääj hē ta najiis rabeg'ääs ta wē rabanoo hyb n'aa takarēn doo —näng mäh.

²⁴ Ti m' ta jawén, p'aa hēnh Peris bana Paw-Ro wē. Ta ỹỹm sii hē tabana. Dusir mä Peris ỹỹm häd. Judah buuj mä ti ta ỹỹm. Ti m' tamejüü Paw-Ro ranaëēnh. Tamaa newëë mä Paw-Ro her'oot doo, ji h'yy ka'eeh do Kristo Jesus hä ky n'aa.

²⁵ Ti m' Paw-Ro baher'oot bä baad ub ji bawät do ky n'aa, ji h'yy keb'aah do ky n'aa, ta jawén ji P'op Hagä Do ky n'aa etyy do ky n'aa na-ääj hē, Peris eỹm wät mäh. Ti m' taky hadoo:

—Jääm hē dó. Ahõm nä. Ỹ karēn bä, ỹ mejũũ da õm ranaēēnh p'aa hēnh —näng mä ta kyyh Paw-Ro hã.

²⁶ Peris karēn paawä Paw-Ro anoo dajēer ta hã, taberéd hõm hyb n'aa. Ti hyb n'aa m' hajõõ nuu me tanaēēnh ta wē Paw-Ro sii taber'oot hyb n'aa.

²⁷ Ti m' pawóp hē ta baab tabahado däk bä, Posijo-Pes Peris jawén buuj däg. Peris sa wahē n'aa tabadoo do paa tabanyyh bä, teréd geēt Paw-Ro, Judah buuj tah'yyb en'yym hyb n'aa.

25

Roma buuj sa wahē n'aa see sii Paw-Ro ber'oot do panyyg n'aa hahỹh

¹ Ti m' tamawoob hē tabahado däg bä ta äh Pes Peris jawén buuj tabahado däg bä, Jerusarēnh hēnh tabahõm kån Sesareja panang häd näng doo bä naa.

² Ti m' Jerusarēnh bä takajaa bä, P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'ooh do sa wahē n'aa, Judah buuj sa wahē n'aa wób na-ääj hē, rabahõm ta wē. Paw-Ro raky n'aa tapaa ta matym gó.

³ Ky kah'ũũm mä ta hã, rakarēn doo da tabad'oo hyb n'aa. Rakarēn né paawä Pes mejõ nä Paw-Ro Jerusarēnh hēnh. Rakarēn né paawä radaj'ēep Paw-Ro tana bä ta tyw n'aa me.

⁴ Ti m' Pes ky hadoo:

—Dooh —näng mäh. —Sesareja bä Paw-Ro bagëët. T'ĩĩ hēnh da ŷ babaaj hōm p'aa hēnh nayyw hē.

⁵ Taw'ãäts hē né paawä bē wahē n'aa wób rabah'ũüm si ŷŷ, t'ĩĩ hēnh raky kes'ëēm hyb n'aa tamo haj'aa kadoo bä —näng mäh.

⁶ Ti m' ji moo sahōnh hē ta ă jawén paa bä, Pes babaaj hōm kån Sesareja hēnh. Ti m' jat'iip hadoo Pes bana sooh ji hã raky kes'ëēm do ky n'aa rabaherot bä. Ti m' tamejũũ ranaëej nã Paw-Ro.

⁷ Paw-Ro bana gëët bä, Judah buuj, Jerusarēnh bä naa han'aa do ranu sabug dāk tabagëët bä. Ti m' radu doo tak'ëp Paw-Ro raky n'aa tapaa. Hajōng mä nesaa do tamo haj'aa, sa nooh. Daap mä ramenyyh. Dooh m' rahaja bä rametä bä se hub tado bä ti raher'oot doo.

⁸ Ti m' ta daaj hē Paw-Ro ky n'aa kaher'oot sa hã:

—Dooh ŷ mo haj'aa kad'oo pé Judah buuj raky n'aa jaw'yyk do hã. Dooh ŷ mo haj'aa kadoo bä P'op Hagä Do tób n'aa hã. Dooh ŷ mo haj'aa kadoo bä Sesa, Roma buuj sa wahē n'aa heh'äät ub do hã —näng mä Paw-Ro kyyh.

⁹ Ti m', Pes h'yyb enäw paawä Judah buuj. Ti hyb n'aa hahŷŷ da m' ta kyyh Paw-Ro hã:

—Makarēn mabahōm Jerusarēnh hēnh, t'ĩĩ hēnh ŷ maa newëë hyb n'aa ōm raky n'aa tapaa doo, ōm ŷ ky n'aa etyy hyb n'aa? —näng mäh.

¹⁰ Ti m' Paw-Ro ky hadoo:

—Babä ŷ bagëët hŷŷ kã, raky kes'ëēm do ky n'aa rabaherot bä. Babä né hē ji ky n'aa etyy Sesa kyy gó, Roma buuj sa wahē n'aa heh'äät ub do kyy gó. Babä né hē ŷ maky n'aa etyy. Baad mabahapäh né hē, dooh ŷ mo haj'aa kadoo bä Judah buuj sa hã.

11 Ỹ mo haj'aa kadoo bä paawä, dajëb hä ỹ maky n'aa ety bä ta hyb n'aa, ỹ gadoo né da ỹ radaj'ëep doo. Se hub tanado bä hä ỹ raky n'aa tapaa doo, dooh Roma buuj raky n'aa jaw'yyc do an'oo bä sa moo gó ỹ rahaëënh. Ỹ karëñ Sesa né hë ỹ taky n'aa etyy –näng mä Paw-Ro kyyh.

12 Ti m' Pes beanh ta hä masa do sa hä nyy d' rabad'oo. Ti m' rakaner'oot do jawén paa bä Pes ky hadoo Paw-Ro hä:

–Makarëñ mä Sesa òm taky n'aa etyy. Ti hyb n'aa t'ĩ hënh né da mabahòm ta wë –näng mäh.

Judah buuj sa wahë n'aa hä Pes her'oot do Paw-Ro ky n'aa panyyg n'aa hahÿÿh

13 Ti m' ta jawén, ta see pé noo gó, Judah buuj sa wahë n'aa heh'äät ub do Agaripa häd näng doo, ta änh Berenis häd näng do daheeh rabana, Sesareja hënh rabeg'ääs hyb n'aa Pes wë.

14 Hajõõ ta äh t'ĩ hënh rabajeej bong. Ti hyb n'aa Agaripa hä Pes baher'oot Paw-Ro ky n'aa. Ti m' taky hadoo:

–Ti agëët babä aj'yy Peris eréd gëët do paah –näng mäh.

15 –Jerusarënh hënh ỹ bewäd nä noo gó, P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahë n'aa, Judah buuj sa wahë n'aa na-ääj hë raheer'oot hä ỹÿ ta hä raky kes'ëëm do ky n'aa. Rakarëñ né paawä dajëb hä ji ky n'aa etyy –näng mäh.

16 –Ỹ her'oot sa hä, dooh Roma buuj ramejõ bä rarejä bä nayyw hë ji hä. Pooj jé ji ky naa etyy n'aa an'oo bä ta matym gó ji hä ky n'aa tapaa do ji ky gadoo. Tii d' né këh ỹ sa hä.

17 Ti m' wawěē hě rakaja nā bā, nayyw hě, jati pėh, ŷ mejũ Paw-Ro ramanaa, ta hā ky kes'ėēm do rabab'ėēh bā.

18 Ta hā raky n'aa tapaa bā, dooh ŷ h'yyb dāng do tado bā raky n'aa tapaa doo.

19 Raky n'aa hajēm rah'yy kaha'eeh do ky n'aa hā. Raky n'aa hajēm na-āāj hě dajėp do ky n'aa, Jesus hād nāng doo. Paw-Ro her'ood bā edėp mäh, tanooh.

20 Dooh ŷ hapėē bā nyy da ŷ bad'oo ta ti hedoo do hā. Ti hyb n'aa ŷ beanh ta hā takarěn bā Jerusarėnh hėnh tabahōm, t'ĩ hėnh raky n'aa etyy hyb n'aa.

21 Ti m' Sesa hā Paw-Ro ky dāng. Takarěn mā Sesa ky n'aa etyy ta hā. Ti hyb n'aa ŷ mejũ rabahag'āās nā Sesa wē ŷ manejō nā bā —nāng mā Pes kyyh.

22 Ti m' Agaripa ky hadoo:

—ŷ karěn paawā ŷ maa newėē ta ti aj'yy her'oot doo —nāng mäh.

—Taw'āāts hě. Jat'iip né da mamaa newėē tahir'oot doo —nāng mā Pes.

23 Ti m' jat'iip hadoo Agaripa, Berenis daheeh rabajėē p'ėē ta gawakō gaeh doo gó, raky n'aa tapaa do ky n'aa rabaherot bā. Rabajėē p'ėē bā, baad ub t'ĩ hėnh kat'aa do raweh'ėēh Agaripa, Berenis daheeh. Sa sii m' rabajėē p'ėē warahén sa wahė n'aa ky n'aa etsėēh doo, ajyy panang buuj ky n'aa etsėēh do na-āāj hě. Ti m' Pes hād nāng do mejũ Paw-Ro ramanaa hyb n'aa.

24 Ti m' Pes ky hadoo:

—Agaripa, Judah buuj sa wahė n'aa heh'āāt ub doo, bėēh, āā mahang kata b'ėēh doo, bė hegāā

hahÿ aj'yy –näng mäh. –Jerusarēnh hēnh, babä Sesareja bä na-ããj hē sahōnh hē Judah buuj hã ÿ raky n'aa her'oot ÿ daj'ëep hyb n'aa. Tak'ëp sa kyyh rabetsēē hã ÿÿ –näng mäh.

²⁵ –Hã ÿÿ, dooh tamo haj'aa pé tadajëb bä. Ti hadoo né hē, Sesa ky n'aa etyy ta hã taky däng do hyb n'aa, ÿ h'yyb däng Roma hēnh, Sesa wē né hē ÿ mejüü.

²⁶ Tii da né da ÿ bad'oo. Ti hadoo né hē, dooh wē ÿ ta ky n'aa ÿ ma erih pé Sesa hã. Ti hyb n'aa ÿ mana geët bë matym gó. A wē né hē ÿ mana geët Agaripa, hajōng ta hã ér eanh do jawén paa bä, ÿ bahapäh hyb n'aa h'ëed ÿ ma erih pé ta ky n'aa hã.

²⁷ Dooh taw'ãäts hē tado bä ta si n'aa hē ÿ mejō bä Paw-Ro, ta hã ky n'aa tapaa do ky n'aa tamah doo me –näng mä Pes kyyh Agaripa sa hã.

26

¹ Ti m' Agaripa ky hadoo Paw-Ro hã:

–Maher'ood a daaj hē a ky n'aa –näng mäh.

Ti m' Paw-Ro meduuk ta moo me, bag hēnh rabab'ëeh hyb n'aa. Ti m' ta du doo ta her'oot doo:

² –ÿ h'yy gadajang né hē Agaripa, naga hē ÿ her'oot do hyb n'aa Judah buuj hã ÿ raky n'aa tapaa do ky n'aa maaaa napäh bä –näng mäh.

³ –ÿ h'yy gadajang na-ããj hē, baad mabahapäh do hyb n'aa nyy da ëer, Judah buuj, ér bahed'oo doo da. Mahapäh né hē h'ëed p'ãã ëer, Judah buuj, ér ky ked'aak. Ti hyb n'aa ÿ karēn paawä h'yyb jawyk doo me da ÿ maaaa newëë –näng mäh.

⁴ Ti m' taky hadoo ēnh:

—Sahõnh hẽ Judah buuj rabahapäh nyy da ÿ bawäd wät ÿ karapee noo gó naa häj ÿ n'aa bä ÿ bawäng doo bä, Jerusarënh bä na-ããj hẽ.

⁵ Bãp peej dæg ÿ rabahapäh né hẽ. Rakarën bã rahajaa raheer'ood bã nyy da ÿ bawät paah. Baad had'op, ta wób sa bahãnh Pariséw raky daheeh Mosees ky n'aa jaw'yyk do ër mahang. Pariséw sa see né hẽ paa ÿÿh. Rababok doo da ÿ bawäd wät paah.

⁶ Hÿÿ kä hä ÿ raky n'aa etyy, ÿ gada do hyb n'aa ër wahë makũũ hä P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo.

⁷ Isaraéw taah 12 hedoo do du na do sa panaa ragada P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo, P'op Hagä Do rawén hyb n'aa jewyyg had'yyt hẽ. P'op Hagä Do ky n'aa enooh do ÿ gada do hyb n'aa né hẽ Judah buuj hä ÿ rawén ky n'aa tapaa —näng mäh.

⁸ Ti m' teanh mäh:

—H'ëed hyb n'aa bë mahang habong do sa hä dooh P'op Hagä Do haja bã dejëp do ragenä boo bã p'aa hënh tan'oo bã? —näng mä ta kyyh.

⁹ —P'ooj ub ÿ na-ããj hẽ sa da hadoo né paa ÿÿh. Ti noo gó hä ÿ taw'ããts hẽ sahõnh hẽ ÿ hajaa doo me ÿ karën ÿ rejãã Jesus Nasaréh buuj häd.

¹⁰ Tii d' né paa ÿ bad'oo Jerusarënh bã. P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooh do sa wahë n'aa kyy gó hajök Jesus hä h'yy ka'eeh do ÿ dewäts b'ëeh. Radejëeb bã, ÿ karën né hẽ paa radejëp.

¹¹ Hajõõ nuu me jé pad'yyt hẽ tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot do basooh hënh ÿ bahõm paah, ÿ rejãã hyb n'aa Jesus hä h'yy ka'eeh do sa mahang habong doo. ÿ rejãã doo me ÿ karën né paawä Jesus hä raky n'aa rejãã. Tak'ëp né hẽ ÿ

kawajãän paa sa wë. Ti hyb n'aa ÿ bahõm panang s'ee hënh, Judah buuj häj n'aa tanadoo hënh, ÿ rejãã hyb n'aa t'ĩ hënh –näng mäh.

¹² –Ti ta see pé noo gó ÿ bahõm Damas-Ko hënh. P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooh do sa wahë n'aa kyy gó ÿ bahõm t'ĩ hënh, Jesus hä h'yy ka'eeh do ÿ rejãã hyb n'aa paawä.

¹³ Ti m' wasyk, ta tyw n'aa me ÿ bahõm bä, tii bä ÿ bahapäh wë hä naa ta bag tak'ëp gabarëeh do hahät ÿÿ hä, hata haa sa hä na-ãäj hë. Papÿÿj gabarëeh do bahãnh ta ti bag.

¹⁴ Tũũ ãã kajäg b'ëeh tii bä. Ti ÿ maa napäh kyyh, hä ÿ her'oot do Eberew kyy me: “Saw-Ru, Saw-Ru, h'ëed hyb n'aa ÿ marejãã? A daaj né hë maker'ook ÿ maky nadahé bä, booj yb gasõõm do hä tedats bä ta jawën p'aa hënh hadoo.”

¹⁵ Ti ÿ eanh ta hä: “Jaa õm Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo?”, näng ÿÿh. Ti taky hadoo: “ÿ né hë Jesus, marejãã doo.”

¹⁶ As'ëög g'ëed! A hä ÿ wën kas'ee wät õm ÿ asëew wät do hyb n'aa. Õm ÿ asëew wät, hëp ÿ n'aa mamoo wät hyb n'aa, ta wób sa hä mabaher'oot hyb n'aa mahapäh do ÿ hÿÿ kä. Maher'ood sa hä na-ãäj hë ÿ metëek nä do a hä ky n'aa.

¹⁷ Õm da ÿ ed'ëep Judah buuj, Judah buuj nadoo do sa moo gó naa õm rarejã bã. Judah buuj nadoo do sa mahang õm ÿ mejũũ hÿÿ kä,

¹⁸ mamaher'oot hyb n'aa sa hä. Ty temah do hadoo, gadagyp do hadoo doo gó habok do hadoo tii. ÿ karën mabaher'oot sa hä këh ÿ n'aa, rah'yy kadaw'uuh hyb n'aa, gadagyp do hadoo doo gó ranaboo bong hyb n'aa, Nesaa Do Yb manejõ wät

hyb n'aa sa hã, P'op Hagä Do karën doo da rababok hyb n'aa, ta bag näng hënh hadoo gó rababoo däk hyb n'aa, hã ÿ rah'yy ka'eeh hyb n'aa, nesaa do sa h'yyb tym gó hanäng do ÿ bawug hõm hyb n'aa. Tii bã da P'op Hagä Do karapee, hã ÿ rah'yy ka'eeh do hyb n'aa tsyt hë ta wë tasëew hõm do rabahado padëek hyb n'aa da", näng Jesus kyyh hã ÿÿ.

¹⁹ Ti m' Paw-Ro ky hadoo ënh:

—Ti hyb n'aa, nayyw né hë ÿ ky daheeh Jesus mejũ do wë hã naa, hã ÿ takasee bã.

²⁰ Nayyw hë kã ÿ baher'ood kãn Jesus ky n'aa Damas-Ko bã habong do sa hã, ta jawén Jerusarënh bã habong do sa hã, sahõnh hë Judah häj n'aa bã habong do sa hã kã. Ý maher'oot na-ãäj hë Judah buuj nadoo do sa hã. Sa hã ÿ her'oot nesaa do raberéd hõm hyb n'aa, P'op Hagä Do hã rah'yy ka'eeh hyb n'aa kã. Ý her'oot sa hã, baad rababok hyb n'aa, baad ub ji bahapäh hyb n'aa nesaa do reréd hõm doo, P'op Hagä Do hã rah'yy kae däk doo.

²¹ Ti hyb n'aa né hë, Jesus mejũ do ÿ moo wät do hyb n'aa, ÿ Judah buuj ramaso däk P'op Hagä Do tób n'aa w'oo hã kahadë doo gó, ti ÿ radajëeb paawä.

²² Ti hadoo né hë ÿ P'op Hagä Do masaa had'yyt hë, da hë na-ãäj hë. Ti hyb n'aa né hë babä ÿ wén gëet, ta ky n'aa ÿ baher'oot hyb n'aa ky n'aa etsëeh do sa hã, ky n'aa netsëeh do sa hã na-ãäj hë. Dooh P'op Hagä Do ky n'aa rod makũ rer'oot do paa bahãnh, Mosees her'oot do paa bahãnh ÿ her'ood bã.

²³ Ti raheer'oot né hë P'op Hagä Do H'yyb Däng Do dajëp do ky n'aa. Jããm né hë pooj jé dejëp do

mahang taganä wät do hyb n'aa, tamaher'oot da Judah buuj sa hã, Judah buuj nadoo do sa hã na-ãäj hẽ, nyy da ta bag hadoo doo gó rababok hyb n'aa –näng mä Paw-Ro kyyh.

²⁴ Ti m' Pes ky gakog hõm Paw-Ro. Ti m' taky hadoo:

–Õm ky bawad däk tak'ëp mama kametëek do haj'aa! –näng mä Pes kyyh Paw-Ro hã.

²⁵ Ti m' Paw-Ro ky hadoo:

–Dooh –näng mäh. –Dooh ÿ ky bawad bä. Né hup ÿ né hẽ ta ti ÿ her'oot doo. Baad tabadäng ji h'yyb gó baad ji hyb n'aa newë bä –näng mäh.

²⁶ –Mameaaj paawä Agaripa hã. Baad ub tabahapäh ÿ her'oot do ky n'aa. Ti hyb n'aa tahajaa baad ÿ baher'oot ta hã. Hã ÿÿ, ta heen n'aa näng né hẽ ÿ her'oot do ky n'aa hã. Dooh kejën doo gó tawäd wäd hahÿ Jesus ky n'aa ÿ her'oot doo. Sahõnh hẽ raheen n'aa enäh –näng mä Paw-Ro.

²⁷ Ti m' Paw-Ro beanh Agaripa hã:

–Maky daheeh P'op Hagä Do ky n'aa rod n'aa raheer'oot do paah? –näng mäh. –Maky daheeh né hẽ, hã ÿÿ –näng mäh.

²⁸ Ti m' Agaripa ky hadoo:

–Nayyw hẽ med'oo g'eeh mahajaa ÿ mah'yyb tatug bä Kristo hã h'yy ka'eeh do see ÿ bahado däk hyb n'aa? –näng mäh.

²⁹ Ti m' Paw-Ro ky hadoo:

–Nayyw hẽ tado bä, nayyw hẽ tanado bä, P'op Hagä Do hã ÿ ky n'aa etsëë õm, ta wób ÿ ramaa newëe do na-ãäj hẽ, da ÿ rabahado padëek hyb n'aa. Dooh hahÿÿ da, ÿ moo kamewyyt doo da tado bä –näng mä Paw-Ro.

³⁰ Ti m' Agaripa, Pes, Berenis, sahõnh hẽ sa pa hab'ëeh do as'ëeg b'ëeh.

³¹ Ti m' raban'yyh ta gawakõ gó naa. Sa m'aa hẽnh rakaner'oot bã raky hadoo:

—Dooh tamo haj'aa kadoo bã ji dajëeb bã. Dooh hyb n'aa ji dawäts gëet péh —näk mäh.

³² Ti m' Agaripa ky hadoo Pes hã:

—Taky nahado bã paawä Sesa ky n'aa etyy hyb n'aa ta hã raky n'aa tapaa do ky n'aa hã, taw'ãäts hẽ paawä ji eréd hõm tabahõm hyb n'aa —näng mäh.

27

Paw-Ro ramejõ hõm do Roma hẽnh panyyg n'aa hahÿÿh

¹ Ti m' Itarija häj n'aa hẽnh, Roma panang hẽnh ãã ramejũũ raky däng do jawén paa bã, rahaëëj däk Paw-Ro, radewäts b'ëeh do wób na-ããj hẽ warahén sa wahë n'aa see Jurijo häd näng do moo gó, Roma hẽnh Paw-Ro tamahũũm hyb n'aa. “Sesa warahén n'aa” ramaneëenh do sa see ti Jurijo.

² Ti m' panang Adaramit häd näng doo bã naa ãã gatsëg t'oonh marakate gó, Asija häj n'aa hẽnh hahõm doo gó. ãã sii hahõm na-ããj hẽ aj'yy Aris-Tako häd näng doo. Masedonija häj n'aa bã, panang Tesaronika häd näng doo bã naa tii.

³ Ti m' jati pé ãã kajaa panang Sidõn häd näng doo bã. ãã kajaa bã Sidõn bã, Jurijo ky enyym Paw-Ro hã. Tanoo tabeg'ãäs hyb n'aa pong hẽnh ta najiis sa wë, ta hã rabanoo hyb n'aa ta wë badoh doo.

⁴ ãã tsyym kasok bä, ãã habok hēnh bah'ood ty gahēm. Ti hyb n'aa tsyt dēög hä, Tsi-Peré häd näng do nu masee me ãã kenaa bong.

⁵ Ti m' ãã batsēk bä ãã tabēs Siris, Pam-Pirija häd enäh do häj n'aa. Ti m' ãã kaja hōm panang Mira häd näng doo bä, Risija häj n'aa bä.

⁶ Ta tii bä warahén sa wahē n'aa baw'yyt marakate panang Aresän-Dirija häd näng doo bä naa, Itarija häj n'aa hēnh hahōm doo. Ti m' tamejũ ãã gatsēg t'oonh, tii gó ãã bah'ũm hyb n'aa.

⁷ Ti m', hajōng ta äh kaja hē ãã bahōm séd bä ãã karip do hyb n'aa, bah'ood ãã habok hēnh taty gahēm do hyb n'aa. Tak'ēp né hē marakate gó moo b'ook do ramoo bok ãã kaja hōm hyb n'aa panang Kinid häd näng do nedaa bä. Dooh bah'ood an'oo bä ãã ty gahōm hēnh ãã ahōm bä. Ti hyb n'aa s'ÿÿ tabanäng hēnh ãã bah'ũm. Tsytt dēög hä Keret, Saramone häd enäh do hoo gad'oo bä ãã tabēs. Tii da ãã wén d'oo, tsyt dēög hä Keret häd näng do nu masee me ãã kenaa bong hyb n'aa.

⁸ Kaja hē ãã bahōm is Keret nabyy me. Tak'ēp né hē marakate gó moo b'ook do ramoo bok marakate bahōm hyb n'aa. Ti m' ãã kaja hōm kän Datyyw Banäm Do häd näng doo bä. Panang Raseja häd näng do nedaa bä däg tii.

⁹ Tabēej hōm ta äh rakahej'aa do paawä Itarija häj n'aa hēnh. Tabēej hōm Jōm Kipur* rataheb'ēes doo. Äm n'aa nyy däk ji atsēg bä akajar, edaa däk do hyb n'aa tabahahēem do bawät doo. Tabahahēem do noo gó tak'ēp bah'ood bana. Ti hyb n'aa

* **27:9 Jōm Kipur** häd näng do Judah buuj rataheb'ēes, nesaa do kawug hōm do rahyb n'aa esee hyb n'aa.

Paw-Ro ky hadoo mä sa hä:

¹⁰ —Hä ỹy pé da, dooh da baad tado bä er hah̃y hah'ũũm doo. Er da ta see hadoo, er da kamana'uuh marakate hä, ta gabuuj hä, er na-ããj hẽ da. Taw'ããts hẽ babä er ba'yym dó —näng mä Paw-Ro.

¹¹ Paw-Ro maher'ood né paawä sa hä, dooh warahén sa wahë n'aa karën bä tamaa newë bä ta kyyh. Taky daheeh marakate poo masoo n'aa, marakate danäh daheeh.

¹² Dooh baad tado bä ratabëej bä tabahahëem do noo gó “Datyyw Banäm Do” häd näng doo bä. Ti hyb n'aa hajõk do rakarën rabah'ũũm, rakajaa hyb n'aa paawä panang Pënis häd näng doo bä, t'ĩĩ hënh ratab'ëes hyb n'aa paawä tabahahëem do noo gó. Pënis bä marakate ranu kahej'ëek, tsyt dëeg hä Keret häd näng doo bä. T'ĩĩ hënh dooh tabahëm bä tagajarah hyb n'aa.

¹³ Tii bä, tadu doo bä tabahëm do raty gahõm hënh, ratsebee bong, h'yy kahasë bong. Rah'yyp däng doo da né hẽ red'oo mäh. Ti m' resäg toonh marakate mesoo n'aa. Ti m' rabahõm kãn tsyt dëeg nabyy me.

¹⁴ Dawë péj rababoo däg bä kä tak'ëp bah'ood bana kãn. Tsynt dëeg hadäk hënh naa tabana. Rahëpëe däk ti bah'ood tak'ëp hen'aa doo.

¹⁵ Ti m' marakate bah'ood bahëm hõm. Dooh äã haja bä äã ahõm bä bah'ood gó. Ti hyb n'aa äã beréd hõm bah'ood marakate tamahũũm hyb n'aa.

¹⁶ Ti m', tsyt dëeg nad'ëed is doo, Kaw-Da häd näng do nu masee me äã kenaa bong bä bah'ood an'oo bä, tii bä äã bahaja kãn äã ej'ooj nä kãn h'oo yb marakate duu me hadäk doo. T'ĩĩ hënh dooh

denaa hē né paawä bah'ood tabahēm bä, ti hadoo né hē tak'öp äã bej'ooj nä kän.

¹⁷ Ti m' ta gó rabatóg so kän h'oo marakate agyyb jëë bä hood n'aa. Ti m' ta mawyd n'aa hewëéh doo me ramew'yyd hōm marakate hã tagananabëéh hyb n'aa, maadaka tak'öp hejooñh do hyb n'aa. Rajeÿÿm na-ãäj hē marakate adëë kä bä hood jó, hood Sirit häd näng do jó. Ti hyb n'aa rabaw'oong bëëñh marakate yb mesoo n'aa sekeek doo. Tii bä raberéd hōm bah'ood ty gahēm hēñh marakate bahōm.

¹⁸ Ti m', tak'öp ketaam do hyb n'aa maadaka marakate hã, jat'iip hadoo rakud bëëñh marakate gabuuj tagasakog däk hyb n'aa.

¹⁹ Tamawoob hē tabado däg bä ta äh, sa daaj hē rabaw'oong bëëñh marakate gó ramoo mabok do nahëë paah.

²⁰ Poo hajëë had'yyt hē. Dooch papÿÿj ty ganä wäd bä, sagōñh dooh ji hapëë boo bä, ny nemuun äã bahōm äã bahapäh hyb n'aa paawä. Kaneréd bah'ood. Ti hyb n'aa sahōñh hē äã dejöp äã ed'oo.

²¹ Hajōō däg ta äh ranawa bong do jawén paa bä, Paw-Ro bas'ëëg gëët tabaheer'oot hyb n'aa. Ti m' taky hadoo:

—Taw'ääts hē né paawä ÿ bë ky dahé ÿ baheer'ood wät bä èr nahōm hyb n'aa paawä Keret bä naa. ÿ bë ky dahé bä paawä, dooh né hē paawä bë kamanau bä bë aw'oong bëëñh do hã —näng mäh.

²² —Ti hado né hē paawä, bë h'yy ketón manäh. Dooch da dajöp pé èr seeh. Jääm hē marakate karejã hōm da —näng mäh.

²³ —Naga hē, atsëm, P'op Hagä Doo, ÿ hyb n'aa jaw'yyk doo, mejüü ääs, ta karom seeh, hã ÿ

takasee hyb n'aa.

²⁴ Hahÿÿ da ããs kyyh: “Eÿÿm manä Paw-Ro. Sesa hã da makametëeh nä. A hyb n'aa da P'op Hagä Do bed'ëep sahõnh hẽ marakate gó habok doo”, näng mä ããs kyyh.

²⁵ Ti hyb n'aa bẽ tsebee, bẽ h'yy kahasẽ. Ý h'yy ka'eeh né hẽ P'op Hagä Do hã. Ý hapäh baad ub, hã ý ããs her'oot do hadoo né hẽ da ër hã.

²⁶ Hood jó, tsyt dëeg hã bah'ood tapooh da marakate –näng mä Paw-Ro.

²⁷ Ti m' 14 däg ãã äh, ãã bah'ood mahũm akajar Adirijat häd näng doo bä. Ti atsëm ub, edaa däk hëej badäk marakate gó moo b'ook do rahyb n'aa hapäh.

²⁸ Ti m' rametyy tetyy n'aa me. 36 meet mä tahajaa rametyy bä. Ta bahãnh rametyy p'aa hënh. Ta yd jé däg: 27 meet däg mäh.

²⁹ Rajeÿÿm mä pä hã tatapóh bä. Ti hyb n'aa ji meheet pé raw'oong bëenh marakate mesoo n'aa, ta duu hënh kanehõ doo. Ti m' raky n'aa etsëẽ nayyw hẽ tabawag hõm hyb n'aa paawä.

³⁰ Ti m' marakate gó moo b'ook do radawäts tuu paawä h'oo yb. Marakate poo hã rabahõ ta mesoo n'aa ken'ooh. Rakarën paawä rakejën hõm sa mahãnh.

³¹ Tii bä warahén sa wahë n'aa hã, warahén sa hã na-ããj hẽ Paw-Ro ky hadoo mäh:

–Marakate gó moo b'ook do ranayyw bä, dooh da bẽ edëb bä –näng mäh.

³² Ti m' warahén ragekyd bong h'oo mesoo n'aa. Tame tabahop ran'oo bä.

33 Ti m' tapaj'ëë bä däg, Paw-Ro etsëë sahõnh hë rabawa hyb n'aa. Hahÿý d' mä ta kyyh:

—14 ää ä däg dooh bë awa boo bä, bë h'yy ketón padëëk do hyb n'aa.

34 Ti hyb n'aa, tak'ëp ÿ betsëë bë hä bë bawa hyb n'aa bë waa. Taw'ääts hë bë h'yyb hejooj padäg bë bedëp hyb n'aa —näng mäh. —Edëp da bëëh, baad ub da sahõnh hë —näng Paw-Ro.

35 Ti m' Paw-Ro baher'ood wät jawén paa bä sa hä, tado däk päw, ti m' taky n'aa ets'ëë wät P'op Hagä Do hä sahõnh hë ramaa napäh bä. Tagan-abäh hõm tii bä, tii b' tabawa kän.

36 Ti m' ta wób rah'yy kahasë bong, rabawa kän tii bä.

37 Sahõnh hë marakate gó habok do 276 ajyy.

38 Ti m' rah'yy kajäk do pénh sahõnh hë rabawa bong do jawén paa bä, radewäts bëënh tiriig, marakate häd gasakog däk hyb n'aa.

39 Ti m' tabawag hõm bä kä, marakate gó moo b'ook doo, dooh rahapëë bä tsyt dëëg. Tii b' rahapäh tagajarah yb hood banäng bä. Rah'yy kajäk t'ii hënh marakate badäng hyb n'aa paawä.

40 Ti m' ragekyd bong ta mesoo n'aa. Ti m' rapyn hõm ta du ewöd n'aa ramaw'yyd däk do paah. Ti m' ragaj'eej däg kän pään gaeh do tah'üüm doo, ta poo bä hadäk doo. Tii bä kä, marakate bahõm kän hood hanäng hënh.

41 Ti m' hood wajau do hä marakate badëë këë. Hood jó ta poo baa këë. Ti hyb n'aa ta duu hënh takameb'ood wät maadaka an'oo bä.

42 Tii bä kä, warahén rakarën radejëëb paawä radewäts b'ëëh do paa ramahüüm do sa sii, ranatsóm hõm hyb n'aa sa mahänh.

⁴³ Ti hadoo né hě dooh sa wahë n'aa an'oo bä radejëeb bä, Paw-Ro tat'yyd mehĩn do hyb n'aa. Ti m' warahén sa wahë n'aa mejũũ jé hatsóm do rakajak hyb n'aa tame, rabatsóm hõm hyb n'aa hood hakëë hënh.

⁴⁴ Ta wób, nats'oom do tamejũũ sekeek do hã rakamesoo hyb n'aa, rabahõm hyb n'aa hood hakëë hënh. Tii da né hě kã sahõnh hě ãã kaja nã kãn hëej hã.

28

Tsyt dëeg hã Maw-Ta hãd nãng doo bã rabaym dó panyyg n'aa hahỹh

¹ Sahõnh hě ãã babë padëek bã ta nabyy me, ãã heen n'aa enã däg Maw-Ta ta ti tsyt dëeg hãd.

² Ti m' tsyt dëeg bã habong do ky en'yym sahõnh hě ãã hã. Ti m' naëng adoos do hyb n'aa, bahahëem do hyb n'aa, ragahõ jat tëeg, ãã rats'yyt ãã katëng hyb n'aa.

³ Paw-Ro kab'ood däk tëeg. Tadawäts toonh bã hahõng doo me, batëë däk do hyb n'aa aw'yy bana tadawäts toonh do mahang, ta moo hã tabegëej däk bã adäg däk.

⁴ Ti m' tsyt dëeg bã habong do rabahapäh bã aw'yy ta moo hã kas'ëë däk doo, rahe'oot rabab'ëeh bã:

—Hahỹ aj'yy tahyb n'aa pé ji naheb'ooh doo. Kedëeb wäd né hě paawä akajar me naa, hỹỹ kã da tadajëb kãn ji sãm heb'aanh do an'oo bã —näk mäh.

⁵ Ti m' aw'yy Paw-Ro tsawyh wät tëeg hõõ me ta moo hã kas'ëë däk doo. Dooh tadateej bã ta hã, baad tabawät.

⁶ Ti m' tsyt dëeg buuj ragada ta moo dap'uung s'ëeg bä, ragada na-ãäj hë tagadõn jëë bä. Bãp peej ragada ta hã. Dooh tadateej bä ta hã, ti hyb n'aa m' ta see hado däk rahyb n'aa newë däk ta hã. Tak'ëp haj'ap do red'oo mäh.

⁷ Ta tii bä p'eets hë ti anäng hëej uuh, Pubirijo häd näng do ma. Tsynt dëeg buuj sa wahë n'aa tii. Baad ãã tagadoo ta tób bä. Tamawoob hë ãã äh ta tii bä.

⁸ Ta yb nahëë näng tagëë bä. Oom ta hã, w'oo gatsëg ta hata. Ti m' Paw-Ro beg'ããs tahagä hënh. Ti m' taky n'aa etsëë P'op Hagä Do hã ta nahëë hyb n'aa. Taky n'aa ets'ëë wät jawén paa bä ta moo tadasooh ta nuu gó. Ti m' aj'yy bahas'oo däk.

⁹ Ti jawén paa bä tsyt dëeg hã haj'eenh doo, nahëë en'ÿÿh doo, an'aa Paw-Ro wë. Heso hõm né m' tii d' ënh.

¹⁰ Baad ub ãã tsyt dëeg buuj raweh'ëeh. Ta jawén kä, ãã tsyym kasok bä, ãã hã rabanoo sahõnh hë ãã mahũũm doo, ãã batsëg hõm do waa n'aa na-ãäj hë.

¹¹ Tamawoob hë kamarab tsyt dëeg hã ãã baj'eenh do jawén paa bä, ãã gatsëg t'oonh marakate gó Aresân-Dirija hënh hana doo gó, tsyt dëeg hã tabahahëem noo gó tab'ëes doo. Marakate poo hã sa kabarii kawareeh do sa heen n'aa badäk, Kas-Tor, Porus häd enäh doo.

¹² Ti m' ãã kajaa panang Sirakus häd näng doo bä. Tamawoob hë ãã äh tii bä ãã tab'ëes.

¹³ Tii b' naa ãã bahõm ta nabyy me had'yyt hë. Ti m' ãã kajaa panang Resijo häd näng doo bä. Jati pé bah'ood bana, ãã ty gahõm hënh tabahëem. Ti m' jat'iip hadoo ãã kaja hõm panang Putewori häd näng doo bä.

14 Tii bä äã kat'aa Jesus hä h'yy ka'eeh do sa hä. Äã rats'yyt äã baym hyb n'aa dó 7 ta äh sa pa. Tagadëeg ub kä Roma bä äã kaja hõm kån.

15 Jesus hä h'yy ka'eeh do Roma bä habong do heen n'aa enä däk né hë äã ky n'aa hä. Ti hyb n'aa rawén na, äã ragadoo hyb n'aa panang Apijo häd näng doo bä, panang buuj rakahet'aa doo bä. Ta wób äã ragadaa däk Tamawoob hë Taber-Nas häd näng doo bä. Ti m' Jesus hä h'yy ka'eeh do Paw-Ro bahapäh bä, tatsebee wät, ti m' P'op Hagä Do hä taky hadoo:

—Taw'ääts hë mamejõ nä do hyb n'aa Jesus hä h'yy ka'eeh doo —näng mä ta kyyh.

16 Äã kaja hõm bä Roma bä, ranoo ta m'aa hënh Paw-Ro bagä. Sét hë warahén ta hagä n'aa.

Roma bä Jesus ky n'aa Paw-Ro her'oot do panyyg n'aa hahÿÿh

17 Ti m' tamawoob hë däg mä ta äh, Paw-Ro mejũũ ranaëenh hyb n'aa sahõnh hë Judah buuj sa wahë n'aa, Roma bä habong doo. Ti m' rabana bä, Paw-Ro ky hadoo sa hä:

—Wakån haa —näng mäh. —Dooh ÿ mo haj'aa kad'oo pé ër wakãän sa hä, ër wahë makũ rabahed'oo do paa hä na-ääj hë. ÿ ramaso däk Jerusarënh bä, tii bä ÿ ran'oo däk Roma buuj sa moo gó.

18 Hä ÿ rabeanh jawén paa bä, rakarën né hë paawä ÿ raberéd hõm. Dooh ÿ mo haj'aa kadoo bä ta hyb n'aa ÿ radaj'ëep hyb n'aa paawä, ti hyb n'aa rakarën ÿ raberéd hõm.

19 Dooh Judah buuj, ër wakãän, rakarën ÿ reréd hõm bä. Ti hyb n'aa ÿ betsëë, Sesa hä ÿ taky n'aa

etyy, hã ÿ raky tapaa do ky n'aa hã. Ý ti dooh ÿ ky kes'ëem pé er wakãän sa hã.

²⁰ Ti hyb n'aa ÿ mejüü bë ranaëenh ÿ baher'oot hyb n'aa bë hã —näng mäh. —Isaraéw buuj sa hã P'op Hagä Do ky n'aa enooh do ragada do ÿ gada hyb n'aa né hë babä ÿ wén gëet ÿ moo kamewyyt haak sapuuw hadoo doo me —näng mä Paw-Ro.

²¹ Ti m' Judah buuj sa wahë n'aa Roma bä habong do raky hadoo Paw-Ro hã:

—Dooch ãã gadoo pé kerih do Judah häj n'aa bä naa a ky n'aa. Dooch na-ãäj hë er wakãän t'ïï hënh naa han'aa do rer'ood bä baad nadoo pé a ky n'aa —näk mäh.

²² —Äã karën paawä ãã maa napäh h'ëed hado a hã pé papuuuj hadoo do ky n'aa. Jé pad'yyt hë baad nadoo doo me rabaher'oot ta ti papuuuj ky n'aa hã —näk mäh.

²³ Ti m' raky kajäg däk Paw-Ro her'oot do pan'aa hã. Raky kajäk do noo gó hajök mä kat'aa Paw-Ro hagä hënh. Tabaher'oot bä, báp paa tadu doo, tug bä taky keréd hõm mäh. Taher'oot mä sa hã ji P'op Hagä Do bag'ãäs do ky n'aa. Baad ub mä tabaher'oot sa hã. Mosees erii wät do paa mahang, P'op Hagä Do ky n'aa rod rerih do paa mahang na-ãäj hë taner'oot sa hã, Jesus né hë P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo, raky daheeh hyb n'aa.

²⁴ Sa mahang raky daheeh mä Paw-Ro her'oot do hã. Ta wób mä dooh raky dahé bä.

²⁵ Séd h'yyb nahedoo maa new'ëe do sa mahang. Paw-Ro her'oot do jawén paa bä Isajas erih do paa P'op Hagä Do Sahee kyyh, radu doo hah'üüm doo. Hahÿÿ d' mä Paw-Ro her'oot sa hã P'op Hagä Do Sahee kyyh Isajas hã:

26 “Ahõm da sa wë. Hahÿÿ da da mamaher'ood sa hã:

‘Bë maa napëë né paawä, dooh bë maa newë bä.
Bë hegãã né paawä, dooh bë hapëë bä’, noo da sa hã.

27 Sa h'yyb tym gó abaa padëëk do hado däk.

Dooh d' rah'yy kadawuung wäd bä.

Sa nabuuj ragetsëë hõm.

Sa matym ty kajaã hõm.

Tii da tanado bä paawä,

rabahapäh né paawä,

ramaa napëë né paawä,

h'yy kadewuung né paawä,

wë ÿÿ rah'yy kawereem né paawä

hã ÿ rah'yy ka'eeh hyb n'aa.

Hã ÿÿ rah'yy kasadëë bä paawä ÿ t'yyd mehĩn sa hã.”*

28 Ti m' Paw-Ro ky hadoo ênh:

—ÿ karën bë heen n'aa enäh hahÿÿ hã: Hÿÿ kä da, ji P'op Hagä Do ed'ëep do ky n'aa Judah buuj nadoo do sa hã da takaher'oot. Ti raky daheeh da —näng mä Paw-Ro.

[29 Ti m' ta tii da Paw-Ro baher'oot jawén paa bä sa hã, ah'üüm mäh. Ky ked'aak mä ramahõm me sa da hadoo do hã.]

30 Ti m' pawóp hë ta baab sa tób bä Paw-Ro bagëë wät. Tëpaag had'yyt mä ta sãm tób danäh hã. Baad mä tagadoo sahõnh hë ta wë heg'ããs doo.

31 H'yyb neÿÿm doo me taher'oot P'op Hagä Do bag'ããs do ky n'aa. Dooh hewaat péh ta hã.

* 28:27 Isajas 6.9-10

Tametëek mä Jesus Kristo Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk
Do ky n'aa. Jããm hẽ kä hahỹ panyyg.

Pop Hagä Do Panyyg Hanäm Do Hahÿÿh
The New Testament in the Nadëb language of Brazil
(BR:mbj:Nadëb)

O Novo Testamento na língua Nadëb do Brasil

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nadëb (Nadëb)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Nadëb

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-29

cliv

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 31 Aug 2023
c5681c4e-55f8-5b64-badf-af07c5e28afc